

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ 2011

Εκπονήθηκε και συντάχθηκε
από την Επιτροπή Κανονισμών της FIVB
©2011 Fédération Internationale de Volleyball

©2011 Ομοσπονδία Διαιτητών Βόλεϊ Ελλάδας

**Έκδοση 1.7
Σεπτέμβριος 2011**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>Σελ.</u>	<u>ΘΕΜΑ</u>	<u>ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ</u>
2	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	
3	ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	
4	ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	
5	ΜΕΡΟΣ Ι: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ	
9	ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	
9	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	
9	Απαγορευμένα αντικείμενα.....	1.1 – 1.2
9	Αρχηγός.....	1.3 – 1.7
11	Προπονητής.....	1.8 – 1.13
13	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ	
13	Η κλήρωση.....	2.1
13	Λάθη θέσεων και περιστροφής.....	2.2 – 2.7
16	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ	
16	Παίξιμο της μπάλας.....	3.1 – 3.10
19	Πέρασμα κάτω από το φιλέ.....	3.11 – 3.13
20	Παίκτες στο φιλέ ή σε επαφή με το φιλέ.....	3.14 – 3.23
22	Σερβίς.....	3.24 – 3.30
24	Επιθετικό χτύπημα.....	3.31 – 3.35
26	Μπλοκ.....	3.36 – 3.49
31	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΚΑΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ	
31	Αλλαγές παικτών.....	4.1 – 4.21
38	Τάιμ-άουτ και τεχνικά τάιμ-άουτ.....	4.22 – 4.23
39	Αντικανονικά αιτήματα.....	4.24 – 4.26
40	Τραυματισμοί.....	4.27 – 4.30
42	Καθυστερήσεις.....	4.31 – 4.34
43	Εξωτερική παρέμβαση.....	4.35 – 4.36
44	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΛΙΜΠΕΡΟ.....	5.1 – 5.31
55	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ.....	6.1 – 6.9
60	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΟΙ ΔΙΑΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥΣ.....	7.1 – 7.11
64	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	8.1 – 8.8

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Το βόλεϊ είναι ένα σπουδαίο άθλημα - απλά ρωτήστε τα εκατομμύρια των ανθρώπων που το παίζουν, το παρακολουθούν, το αναλύουν και το διαιτητεύουν. Έχει προαχθεί ενεργά τα τελευταία χρόνια και έχει αναπτυχθεί εντονότατα ως ένα κορυφαίο ανταγωνιστικό άθλημα. Ο αυξανόμενος ενθουσιασμός, η ταχύτητα, η εκρηκτική δράση, μια καθαρή υγιής εικόνα και οι τεράστιοι αριθμοί θεατών στην τηλεόραση έχουν δημιουργήσει μια ώθηση για να αναπτυχθεί το παιχνίδι ακόμα περαιτέρω, για να το καταστήσουν απλούστερο και ελκυστικότερο σε ένα ακόμα ευρύτερο φάσμα του κοινού που το βλέπει.

Αυτό είναι το υπόβαθρο για τη συνεχή ανάπτυξη των Κανονισμών.

Ωστόσο, είναι πολύ σημαντικό για την περαιτέρω ανάπτυξη του αθλήματος, να γίνεται σε όλο τον κόσμο μια σωστή και ενιαία εφαρμογή αυτών των κανονισμών.

Το Βιβλίο Περιπτώσεων είναι μια συλλογή από φάσεις με επίσημες ερμηνείες, εγκεκριμένες από την Επιτροπή Κανονισμών και βασισμένες στην πιο ενημερωμένη έκδοση των Κανονισμών. Αυτές οι αποφάσεις επεκτείνουν και διευκρινίζουν το πνεύμα και τη σημασία των Επίσημων Κανονισμών και είναι οι επίσημες ερμηνείες που ακολουθούνται κατά τη διάρκεια όλων των εγκεκριμένων διοργανώσεων.

Στην έκδοση του Βιβλίου Περιπτώσεων της FIVB, τονίζονται κάποιες βασικές καταστάσεις, ώστε να προαχθεί και να ενοποιηθεί η διαδικασία λήψης αποφάσεων. Αναμένεται επομένως, ότι αυτή η έκδοση του βιβλίου θα συνεχίσει να αποτελεί μεγάλο όφελος για παίκτες, προπονητές και ειδικά για διαιτητές, έτσι ώστε ο καθένας να μπορεί να είναι πεπεισμένος ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με συνέπεια, ανεξάρτητα από ποιος διευθύνει τον αγώνα ή από το επίπεδο της διοργάνωσης.

Αυτή η έκδοση του Βιβλίου Περιπτώσεων έχει συνταχθεί από τον Klaus Fezer από την αρχική εργασία του Yoshiharu Nishiwaki, βασισμένη σε μια διαμόρφωση από τον εκλιπόντα Dr Jim Coleman. Σε αυτή την εισαγωγή αναγνωρίζεται η ειδική βοήθεια και οι συνεισφορές από άλλα μέλη της Επιτροπής Κανονισμών, καθώς και η συνεισφορά του Gavriel Kraus, Προέδρου της Διεθνούς Επιτροπής Διαιτησίας της FIVB, μαζί με άλλα μέλη της Επιτροπής του.

Αυτή η έκδοση βασίζεται στην έκδοση 2009-2012 των Κανονισμών, το κείμενο των οποίων εγκρίθηκε από το Συνέδριο της FIVB το 2008.

Sandy Steel

Πρόεδρος Επιτροπής Κανονισμών της FIVB

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Η παρούσα έκδοση του Βιβλίου περιπτώσεων της FIVB (CaseBook FIVB) έγινε από την Ομοσπονδία Διαιτητών Βόλεϊ Ελλάδος. Η μετάφραση ή καλύτερα η απόδοση, μιας και σε τέτοιες περιπτώσεις σημαντικό ρόλο παίζει όχι τόσο η αυτολεξεί μετάφραση αλλά η όσο το δυνατόν καλύτερη μεταφορά σε απλό λόγο από την πηγαία γλώσσα (αγγλικά) στα ελληνικά, πραγματοποίησε ο **διεθνής διαιτητής Κώστας Βουδούρης** μέλος του ΣΥΔΠΕ Αθήνας και Αν. Αττικής.

Μετά από έγκριση της ΤΕΔ/ΟΔΒΕ το Βιβλίο Περιπτώσεων μπορεί να αναρτηθεί στο επίσημο site της ΟΔΒΕ στο τμήμα Κανονισμών και να χρησιμοποιηθεί από όλους τους ενδιαφερόμενους.

Είναι αυτονόητο ότι τα θέματα-περιπτώσεις που υπάρχουν και αναλύονται στο παρόν βιβλίο αποτελούν **νομοτελειακά πλέον επίσημους Κανονισμούς και Οδηγίες Διαιτησίας** και όλοι οι διαιτητές οφείλουν να εφαρμόζουν.

Σε οποιαδήποτε διαφορά ανάμεσα στο αγγλικό και το ελληνικό κείμενο, ισχύει πάντοτε το επίσημο αγγλικό.

Εκ μέρους του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Διαιτητών Βόλεϊ Ελλάδος και της Τεχνικής Επιτροπής εύχομαι και πάλι συγχαρητήρια στον συνάδελφο Κώστα Βουδούρη και καλή ανάγνωση σε όλους τους διαιτητές αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Σταύρος Μαυρικήδης
Πρόεδρος Δ.Σ./ΟΔΒΕ και Τ.Ε.Δ./ΟΔΒΕ

ΜΕΡΟΣ Ι: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ

Ο διαιτητής είναι αυτός που εφαρμόζει τον κανονισμό. Για τη σωστή εφαρμογή των κανονισμών, οι διαιτητές πρέπει να τους γνωρίζουν άψογα και να τους εφαρμόζουν σωστά και με αποφασιστικότητα μέσα στο πλαίσιο του παιχνιδιού. Το σημαντικότερο, όμως, είναι ότι πρέπει να κατανοήσουν τις βασικές αρχές διατύπωσης των κανονισμών. Εάν δεν το κατορθώσουν, δεν θα μπορέσουν ποτέ να έχουν τη σωστή περιεκτική κατανόηση των κανόνων και φυσικά θα έχουν τεράστια δυσκολία να εφαρμόσουν τους κανόνες με τον κατάλληλο. Ειδικά, όταν παρουσιαστεί μια κατάσταση, η οποία δεν περιέχεται σαφώς στους κανονισμούς, οι διαιτητές μπορούν να λάβουν τις σωστές αποφάσεις βασισμένοι στη δικαιοδοσία τους. **Ο Καν. 23.2.3** λέει, «Ο διαιτητής έχει την εξουσία να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά στον αγώνα συμπεριλαμβανομένων και των θεμάτων που δεν αναφέρονται στους Κανόνες». Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο στη βάση της πλήρους κατανόησης των θεμελιωδών αρχών διατύπωσης και εφαρμογής των κανονισμών.

Με σκοπό τη σωστή εφαρμογή των κανονισμών, οι διαιτητές πρέπει να έχουν πλήρη γνώση για τις ακόλουθες λειτουργίες και θεωρητικές αρχές της διατύπωσης και της εφαρμογής των κανονισμών.

1. Η λειτουργία των Κανονισμών:

Φυσικά, εάν θέλετε να εφαρμόσετε τους κανονισμούς σωστά, πρέπει να ξέρετε ποιες είναι οι λειτουργίες τους. Γενικά, οι Κανονισμοί συνολικά έχουν τις ακόλουθες λειτουργίες:

A. Χαρακτηρισμός του Παιχνιδιού:

Οι κανονισμοί περιέχουν τα χαρακτηριστικά του παιχνιδιού και διαφοροποιούν το βόλεϊ από τα άλλα αθλήματα.

- i. Οι κανονισμοί ορίζουν τις προϋποθέσεις, τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό του παιχνιδιού, την επιφάνεια και τις διαστάσεις του αγωνιστικού χώρου, τους κανόνες για το φιλέ και τις μπάλες κτλ.
- ii. Οι κανονισμοί ρυθμίζουν τον αριθμό των συμμετεχόντων, τον αριθμό των παικτών στο παιχνίδι και τις θέσεις τους, τη σειρά περιστροφής κτλ.
- iii. Οι κανονισμοί θέτουν τις μεθόδους του παιχνιδιού, το πώς να κρατηθεί η μπάλα στο παιχνίδι, το οριοθετημένο διάστημα και το πώς να κερδηθεί ένας πόντος, ένα σετ και ένας αγώνας.

B. Νομιμοποίηση των τεχνικών:

Πολλοί από τους κανόνες παρέχουν το σαφή ορισμό και τη διακριτή διαφοροποίηση των κατάλληλων τεχνικών από τις αντικανονικές τεχνικές. Οι κανόνες αυτοί, στην κατηγορία των τεχνικών, είναι οι κανόνες που πρέπει να μελετηθούν και να διευκρινιστούν απόλυτα από τους διαιτητές για την ορθή εφαρμογή τους.

Γ. Παίξιμο με ίσους όρους:

Όλες οι κανόνες που αφορούν τον αγωνιστικό χώρο, τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό, τις τεχνικές ή ακόμη και τη συμπεριφορά είναι οι ίδιοι για όλους τους παίκτες και των δύο ομάδων. Αυτό συνιστά την αρχή της «ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ» και του «ΕΥ ΑΓΩΝΙΖΕΣΘΑΙ». Αυτό είναι ένα πολύ κρίσιμο σημείο για τη διαιτησία. Εάν η εφαρμογή των κανονισμών είναι διαφορετική για τις ομάδες που αγωνίζονται, έστω κι αν αυτό δεν γίνεται σκόπιμα από τον διαιτητή, θα είναι άδικο. Συνεπώς, η ακρίβεια στην κατανόηση και εφαρμογή των κανονισμών είναι το βασικό συστατικό της αμεροληψίας και της δικαιοσύνης.

Δ. Εκπαιδευτική λειτουργία:

Το να επιδεικνύουν Αθλητική Συμπεριφορά αποτελεί βασικό στόχο της συμπεριφοράς για τους αθλητές σε όλα αθλήματα. Το Κεφάλαιο Επτά, «Συμπεριφορά συμμετεχόντων», αναφέρεται ειδικά για το σκοπό αυτό. Όλοι οι διαιτητές οφείλουν να δώσουν έμφαση σε αυτή τη λειτουργία, αυτός είναι ο πυρήνας του αθλητισμού. Ο σκοπός του αθλήματος δεν είναι μόνο ο συναγωνισμός, αλλά και η δημιουργία μιας αθλητικής ατμόσφαιρας και αίσθησης δικαιοσύνης καθώς και η ανάπτυξη της αμοιβαίας κατανόησης και της παγκόσμιας φιλίας.

2. Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση των Κανονισμών:

Οι κανονισμοί πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις απαιτήσεις για την ανάπτυξη του αθλητισμού. Έτσι, στη διαμόρφωση και την τροποποίηση των Κανονισμών, θα πρέπει φυσιολογικά να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες:

A. Ανάπτυξη της τεχνικής και της τακτικής:

Οι κανονισμοί δεν θα πρέπει μόνο να ταιριάζουν με τις απαιτήσεις για την ανάπτυξη της τεχνικής και της τακτικής, αλλά θα πρέπει να καθοδηγούν την ανάπτυξη του ίδιου του αθλήματος.

B. Οι απαιτήσεις για θέαμα:

Η προώθηση κάθε αθλητικής δραστηριότητας, σε ένα μεγάλο βαθμό, εξαρτάται από την ελκυστικότητά της. Η ελκυστικότητα φαίνεται από το επίπεδο της συναισθηματικής έντασης που δείχνουν οι θεατές. Αυτό συνιστά, κατά συνέπεια, μια μονάδα μέτρησης των στοιχείων θεαματικότητας που παράγει το παιχνίδι.

Γ. Οι απαιτήσεις για κοινωνική δημοσιότητα:

Η ανάπτυξη ενός σύγχρονου αθλήματος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το κοινωνικό στοιχείο, την κοινωνία. Η δημοσιότητα είναι το πιο σημαντικό και αποτελεσματικό μέσο για να δημιουργηθεί το ενδιαφέρον και η αποδοχή του κοινού για το άθλημα. Αυτός είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Δ. Οι οικονομικές απαιτήσεις:

Φυσιολογικά, στην προώθηση κάθε αθλήματος, είναι απόλυτα αναγκαίο να υπάρχει οικονομική υποστήριξη. Ορισμένοι συμβιβασμοί είναι αναγκαίο να γίνουν για αυτόν τον παράγοντα.

3. Οι βασικές αρχές για την εφαρμογή των Κανονισμών:

Οι βασικές αρχές για την εφαρμογή των κανονισμών βασίζονται φυσιολογικά στις παραπάνω δύο φάσεις: τη λειτουργία των κανόνων και τους παράγοντες που τους επηρεάζουν. Στη βάση των απαιτήσεων των παραπάνω δύο φάσεων, τα ακόλουθα σημεία μπορούν να αναγνωριστούν ως βασικές αρχές για την εφαρμογή των κανονισμών:

A. Καλοί και δίκαιοι όροι παιχνιδιού:

Η κατεξοχήν βασική αρχή είναι να παρέχουμε όλους τους κατά το δυνατό κατάλληλους όρους και συνθήκες που θα επιτρέψουν στους παίκτες να αγωνιστούν στο υψηλότερο επίπεδο απόδοσης. Το επίπεδο της απόδοσης δείχνει και το επίπεδο του αθλήματος. Οι αθλητές προπονούνται για χρόνια ώστε να συμμετάσχουν στις διοργανώσεις. Συνεπώς, οι διοργανώσεις αποτελούν για τους αθλητές σημαντικές συγκυρίες για να δείξουν και να αξιολογήσουν το αποτέλεσμα της προπόνησής τους και το πραγματικό αγωνιστικό τους επίπεδο. Η δίκαιη αξιολόγηση του επιπέδου των αθλητών, ή το πραγματικό αποτέλεσμα ενός αγώνα ή μιας διοργάνωσης, έρχεται μόνο με την πλήρη επίδειξη των δυνατοτήτων και τη μέγιστη απόδοση των παικτών. Για ένα διαιτητή, είναι απαραίτητο να έχει επίγνωση

του γεγονότος ότι κάθε ένα σφύριγμα για τεχνικό λάθος θα έχει μια προφανή ψυχολογική επιρροή στους παίκτες. Κάθε ψυχολογική επιρροή θα προκαλέσει θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα.

Επομένως, μια από τις βασικές απαιτήσεις από τους διαιτητές είναι να δίνουν τις κατάλληλες ευκαιρίες ώστε οι παίκτες να αποδίδουν στο υψηλότερο επίπεδο.

Από αυτή την άποψη, ένα πολύ κρίσιμο στοιχείο όσον αφορά στις αποφάσεις ενός διαιτητή είναι η ομαλότητα και η σταθερότητά τους. Η υλική βάση της ομαλότητας και της σταθερότητας των αποφάσεων είναι η ακρίβεια, και η διανοητική βάση είναι η αμεροληψία. Ένα άλλο σημείο για τους διαιτητές ώστε να διευκολύνουν το υψηλό επίπεδο απόδοσης είναι το να ελέγχουν σωστά το ρυθμό του αγώνα. Δεν πρέπει να είναι ούτε πολύ γρήγορος ούτε πολύ αργός.

B. Ενθάρρυνση της Θεαματικότητας:

Το θέαμα είναι ένα πολύ βασικό στοιχείο της προώθησης του αθλήματος. Το να προκληθεί ο ενθουσιασμός των θεατών είναι επίσης ένας παράγοντας, που πρέπει να έχουν υπόψη οι διαιτητές. Για παράδειγμα, ο διαιτητής πρέπει να σκέφτεται το πώς θα μειωθούν και θα συντομευτούν οι διακοπές και το πώς θα παιχτούν εντυπωσιακότερες φάσεις. Ο διαιτητής δεν μπορεί να πάρει πρωτοβουλία να παρακινήσει τους θεατές, αλλά τουλάχιστον δεν θα πρέπει να αποθαρρύνει το κοινό ούτε να αμβλύνει τον ενθουσιασμό του. Ο διαιτητής έχει επίσης το καθήκον να προάγει το άθλημα.

Γ. Η συνεργασία των διαιτητών:

Η βάση για το καλύτερο διαιτητικό έργο, την καλύτερη διεύθυνση του αγώνα, είναι συνεργασία ανάμεσα στο σώμα των διαιτητών. Κάθε μέλος του σώματος των διαιτητών έχει συγκεκριμένες δικαιοδοσίες και αρμοδιότητες όπως ορίζεται στους κανονισμούς. Κάθε μέλος του σώματος των διαιτητών έχει μια ειδική θέση στο γήπεδο η οποία έχει σχεδιαστεί για τη βέλτιστη εκτέλεση των καθηκόντων του. Μολονότι αυτή η θέση μπορεί να περιορίζει τη συνολική οπτική επαφή αυτού του προσώπου με το παιχνίδι, είναι σχεδιασμένη έτσι, ώστε η διαιτητική ομάδα να έχει μια καλύτερη οπτική του αγώνα συνολικά. Συνεπώς, η πλήρης συνεργασία μεταξύ των διαιτητών είναι ο μόνος τρόπος για να διασφαλίσουν τη σωστή κρίση και να φέρουν εις πέρας τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες που τους έχουν ανατεθεί.

Συμπερασματικά, συνθέτοντας όλα τα παραπάνω σημεία, είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε ότι ο διαιτητής δεν είναι μόνο το πρόσωπο που επιτελεί το καθήκον της διεύθυνσης ενός αγώνα και της σωστής εφαρμογής των κανονισμών, αλλά επίσης και αυτός που πρέπει να λάβει υπόψη την επίδραση των ψυχολογικών, κοινωνικών και τεχνικών παραμέτρων του παιχνιδιού. Ο διαιτητής δεν είναι μόνο οργανωτής και διαιτητής, αλλά επίσης ασκεί εκπαιδευτικό έργο και προάγει το άθλημα.

Η ΕΚΔΟΣΗ 2011 ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Το Βιβλίο Περιπτώσεων 2011 αντικατοπτρίζει τους κανονισμούς, που τέθηκαν σε ισχύ από τα Συνέδρια της FIVB το 2008 και το 2010. Με δεδομένο ότι άλλοι κανόνες και φιλοσοφικές αλλαγές είναι πάντα πιθανό να λαμβάνονται υπόψη, καθώς ένα άθλημα και η κοινωνία του αλλάζει, αξίζει να θυμόμαστε ότι οι απαντήσεις/εξηγήσεις που αναφέρονται εδώ είναι αυτές που σχετίζονται με τους κανονισμούς που ισχύουν *σήμερα*.

Σημείωση: Οι ομάδες αναφέρονται με 'Α' ή 'Β'.

Οι αλλαγές της έκδοσης 2011 σε σχέση με την προηγούμενη έκδοση 2010:

Οι περισσότερες περιπτώσεις παρέμειναν ίδιες, έγιναν μόνο κάποιες αλλαγές στη διατύπωση. Αφαιρέθηκαν τα ονόματα ομάδων και παικτών.

Όταν χρειάστηκε, οι περιπτώσεις έπρεπε να αριθμηθούν ξανά. Η παλιά αρίθμηση είναι σε παρένθεση.

Η περίπτωση 5.23 έχει αφαιρεθεί εντελώς.

Περιπτώσεις με διαφορετική απάντηση/εξήγηση:

5.11

5.17

Οι νέες περιπτώσεις είναι:

1.13

3.10

4.21

4.34

5.27

5.28

5.29

5.30

5.31

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

<p>1.1 Ο 2^{ος} διαιτητής αντιλαμβάνεται ότι ένας παίκτης με τεχνητό πόδι πρόκειται να μπει ως αλλαγή. Επιτρέπεται κάτι τέτοιο;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 2^{ος} διαιτητής μπορεί να επιτρέψει την είσοδο του παίκτη, με την προϋπόθεση ότι το τεχνητό πόδι δεν είναι επικίνδυνο για τον ίδιο ή για τους άλλους παίκτες που αγωνίζονται. Αντίθετα, παίκτης με γύψο δεν επιτρέπεται να αγωνιστεί ούτε να κάθεται στον πάγκο. Καν. 4.5.1</p>
<p>1.2 Σε γυναικείο αγώνα, μια παίκτρια φορούσε δαχτυλίδι με αιχμηρό διαμάντι. Ο 1^{ος} διαιτητής της ζήτησε να το βγάλει, αλλά αυτή απάντησε ότι αυτό ήταν αδύνατο. Επιτρέπεται να αγωνιστεί;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Σύμφωνα με τον κανονισμό, η παίκτρια πρέπει να βγάλει το δαχτυλίδι. Αν είναι πράγματι αδύνατο να βγει, πρέπει να το καλύψει με ταινία, ώστε να προστατευτεί η ίδια και οι άλλες παίκτριες από τραυματισμό. Είναι σημαντικό ο διαιτητής να τονίσει στον προπονητή και στην ίδια ότι η παίκτρια που παραβιάζει τον κανονισμό έχει την ευθύνη για τις συνέπειες κάθε τραυματισμού που θα προκληθεί από το δαχτυλίδι. Καν. 4.5.1</p>

ΑΡΧΗΓΟΣ

<p>1.3 Ο αρχηγός αγώνα αμφισβητεί σε πολλές περιπτώσεις τις αποφάσεις του διαιτητή. Ποια είναι η σωστή αντίδραση από τον 1^ο διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αν κατά τη γνώμη του 1^{ου} διαιτητή αυτή η συμπεριφορά ξεπερνά τα όρια του Καν. 5.1.2, πρέπει αρχικά να απευθύνει προειδοποίηση στον παίκτη χωρίς ποινή, σύμφωνα με τον Καν. 21.1. Αν η συμπεριφορά αυτή συνεχιστεί πέρα από τα όρια της εύλογης έκφρασης μιας διαφωνίας, ο αρχηγός αγώνα πρέπει να τιμωρηθεί για αναιδή συμπεριφορά με κίτρινη κάρτα (πόντος και σερβίς για την αντίπαλη ομάδα). Καν. 5.1.2, 20.1, 20.2, 21.2, Διάγραμμα 9</p>
<p>1.4 Η αρχηγός αγώνα της ομάδας 'Α' δεν είναι βέβαιη αν ήταν σωστή η σειρά περιστροφής της ομάδας της. Ζητάει από το 2^ο διαιτητή να επιβεβαιώσει τις θέσεις της ομάδας της πριν συνεχιστεί ο αγώνας. Είναι αυτή μια επιτρεπόμενη ενέργεια της αρχηγού;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αυτό είναι ένα κανονικό αίτημα. Όμως δεν πρέπει μια ομάδα να κάνει κατάχρηση του δικαιώματος αυτού του αιτήματος. Καν. 5.1.2.2</p>

<p>1.5 Ο αρχηγός αγώνα της ομάδας 'Α' δεν ήταν βέβαιος ποιοι παίκτες της ομάδας 'Β' βρίσκονται στην επιθετική ζώνη, συνεπώς ζήτησε από τον 1^ο διαιτητή να ελέγξει τις θέσεις των αντιπάλων. Επιτρέπεται αυτό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αν το αίτημα αυτό υποβάλλεται σπάνια, ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να ζητήσει από το 2^ο να ελέγξει τις θέσεις της αντίπαλης ομάδας. Η μόνη πληροφορία που επιτρέπεται να δώσουν οι διαιτητές στον αρχηγό είναι αν οι θέσεις των αντιπάλων είναι σωστές ή όχι. Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να αποκαλύψουν ποιοι παίκτες βρίσκονται στην επιθετική και ποιοι στην αμυντική ζώνη. Καν. 5.1.2.2</p>
<p>1.6 Ο αρχηγός αγώνα είδε τον επόπτη γραμμών να δείχνει «μπλοκ άουτ», ενώ ο 1^{ος} διαιτητής δεν τον έχει δει. Πώς μπορεί ο αρχηγός, ευγενικά και εντός κανονισμού, να ζητήσει από τον 1^ο διαιτητή να συμβουλευτεί τον επόπτη;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Στο τέλος της φάσης, ο αρχηγός αγώνα μπορεί να υψώσει ευγενικά το χέρι του ζητώντας την άδεια να μιλήσει στον 1^ο διαιτητή και στη συνέχεια να ζητήσει από αυτόν να αιτιολογήσει ή να ερμηνεύσει την απόφασή του. Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να δεχθεί αυτό το αίτημα. Καν. 5.1.2.1, 20.2.1</p>
<p>1.7 Ο 1^{ος} διαιτητής δεν επιβάλλει σωστά μια ποινή και ο αρχηγός αγώνα της ομάδας 'Α' ζητά να υποβάλλει ένσταση. Ο 1^{ος} διαιτητής απαντά ότι οι αποφάσεις του διαιτητή είναι τελεσίδικες και δεν μπορεί να δεχθεί καμιά ένσταση. Είναι σωστή η απάντηση του διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή είναι λανθασμένη. Ο διαιτητής πρέπει να αιτιολογήσει με σαφήνεια την απόφασή του. Αν ο αρχηγός δεν ικανοποιηθεί, έχει δικαίωμα να υποβάλει στο τέλος του αγώνα ένσταση, που θα αναγράψει στο φύλλο αγώνα είτε ο ίδιος ο αρχηγός είτε ο σημειωτής με υπαγόρευση του αρχηγού. Ενστάσεις που αφορούν κανονισμούς ή την επιβολή ποινών είναι κανονικές και πρέπει να γίνονται δεκτές. Κατά τη διάρκεια του αγώνα δεν επιτρέπεται καμιά συζήτηση για το περιστατικό. Σε διοργανώσεις της FIVB που υπάρχει «Επιτροπή Ελέγχου», ο προπονητής της ομάδας που κάνει ένσταση, μπορεί να ζητήσει από τον Πρόεδρο της Αγωνόδικου Επιτροπής να συγκαλέσει μια «Σύσκεψη Κριτών». Οι διαδικασίες για τη «Σύσκεψη Κριτών» δίνονται στο εγχειρίδιο «Οδηγίες και Κανονισμοί Διαιτησίας». Οι ομάδες δεν επιτρέπεται να κάνουν ένσταση σε απλές αποφάσεις των διαιτητών. Καν. 5.1.2.1, 23.2.4</p>

ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ

<p>1.8 Ο 1^{ος} διαιτητής παρατηρεί ότι ένας προπονητής είχε ένα ακουστικό και επικοινωνούσε με έναν στατιστικολόγο που βρισκόταν πίσω από τις διαφημιστικές πινακίδες. Επιτρέπονται τέτοιες συσκευές;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η χρήση τέτοιων συσκευών επιτρέπεται. Επιτρέπονται δύο στατιστικολόγοι στο τέλος του αγωνιστικού χώρου σε ένα τραπέζι πίσω από τις πινακίδες, αλλά δεν επιτρέπεται να εισέλθουν στον αγωνιστικό χώρο, ούτε να πηγαίνουν κοντά στους πάγκους.</p>
<p>1.9 Στα δυο πρώτα σετ ενός αγώνα, ένας προπονητής διαφωνούσε με αποφάσεις του 1^{ου} διαιτητή. Στη συνέχεια ο προπονητής αυτός απευθύνθηκε στο 2^ο διαιτητή ζητώντας επίμονα εξηγήσεις για τις αποφάσεις του 1^{ου} διαιτητή. Ο 2^{ος} διαιτητής συνομίλησε δύο φορές με τον προπονητή για περισσότερα από δέκα δευτερόλεπτα. Είναι αυτή σωστή εφαρμογή κανονισμών από το 2^ο διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Σύμφωνα με τον Καν. 5.1.2, μόνο ο αρχηγός αγώνα έχει δικαίωμα να απευθύνεται στους διαιτητές και να ζητά εξηγήσεις. Ο προπονητής δεν έχει τέτοιο δικαίωμα. Ο 2^{ος} διαιτητής έπρεπε να αρνηθεί να μιλήσει με τον προπονητή και να του ζητήσει να επιστρέψει στη θέση του. Αν αυτό δεν γινόταν, ο 2^{ος} διαιτητής έπρεπε να ενημερώσει άμεσα τον 1^ο διαιτητή για να λάβει πειθαρχικά μέτρα. Αρχικά ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να καλέσει τον αρχηγό αγώνα και να προειδοποιήσει τον προπονητή, χωρίς καμία ποινή. Αν η συμπεριφορά του προπονητή συνεχιστεί, ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να τιμωρήσει τον προπονητή με ποινή (κίτρινη κάρτα) για αναιδή συμπεριφορά, μέσω του αρχηγού αγώνα, με αποτέλεσμα πόντο και σερβίς στην αντίπαλη ομάδα. Καν. 5.1.2, 5.2.3.4, 21.1, 21.2, 21.3</p>
<p>1.10 (1.11) Σε έναν αγώνα ο προπονητής κινιόταν στην ελεύθερη ζώνη. Όταν θέλησε να ζητήσει τάιμ-άουτ, έκανε νόημα στον βοηθό προπονητή να πατήσει την κόρνα, ενώ ο ίδιος αμέσως μετά κάνει την επίσημη χειροσήμανση για το τάιμ-άουτ. Είναι αυτή μια αποδεκτή διαδικασία για να ζητηθεί ένα τάιμ-άουτ;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Ο προπονητής είναι αρμόδιος να ζητήσει τάιμ-άουτ κάνοντας τη σχετική χειροσήμανση και πατώντας την κόρνα. Για την ομαλή ροή του αγώνα και μιας και ο προπονητής μπορεί να κινείται στην ελεύθερη ζώνη, επιτρέπεται να εξουσιοδοτήσει άλλο μέλος της ομάδας, όχι απαραίτητα το βοηθό προπονητή, να πατήσει την κόρνα, αλλά πρέπει να κάνει ο ίδιος την επίσημη χειροσήμανση. Καν. 5.2.1, 5.2.3.3, 5.3.1</p>

<p>1.11 (1.12) Κατά τη διάρκεια ενός αγώνα, ο βοηθός προπονητή και ο γυμναστής μιας ομάδας σηκώνονταν από τον πάγκο και κινούνταν μαζί με τον προπονητή κατά μήκος της πλάγιας γραμμής. Ο 1^{ος} διαιτητής δεν έκανε τίποτα για να το εμποδίσει. Είναι αυτή σωστή συμπεριφορά από τα μέλη ομάδας;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο κανονισμός επιτρέπει μόνο στον προπονητή να κινείται ελεύθερα στην ελεύθερη ζώνη, μεταξύ της προέκτασης της γραμμής επίθεσης και της ζώνης προθέρμανσης. Ο προπονητής είναι υποχρεωμένος να ασκεί τα καθήκοντά του πίσω από τη «γραμμή προπονητή». Τα άλλα μέλη της ομάδας πρέπει είτε να κάθονται στον πάγκο είτε να βρίσκονται στη ζώνη προθέρμανσης. Ο 1ος διαιτητής έπρεπε να προειδοποιήσει μέσω του αρχηγού τον προπονητή για το θέμα και να ζητήσει από το βοηθό προπονητή και το γυμναστή να καθίσουν στον πάγκο. Καν. 5.2.3.2, 5.2.3.4, 5.3.1</p>
<p>1.12 (1.13) Σε έναν αγώνα ένας προπονητής εισήλθε στον κυρίως αγωνιστικό χώρο από την τελική γραμμή για να δώσει οδηγίες στο Λίμπερο της ομάδας του. Σε άλλη φάση, στεκόταν παράτυπα ανάμεσα στην προέκταση της γραμμής επίθεσης και στην προέκταση της κεντρικής γραμμής. Η θέση του αυτή εμπόδιζε το σημειωτή να δει τον παίκτη που σερβίρει. Πώς πρέπει να αντιδράσουν οι διαιτητές;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο προπονητής και μόνο αυτός έχει το δικαίωμα να βαδίζει κατά τη διάρκεια του αγώνα στην ελεύθερη ζώνη μεταξύ της προέκτασης της γραμμής επίθεσης και της ζώνης προθέρμανσης. Ο προπονητής δεν έχει κανένα δικαίωμα να εισέρχεται στον κυρίως αγωνιστικό χώρο για να ασκεί τα καθήκοντά του. Συνεπώς δεν ήταν σωστός σε τρία σημεία. Δεν επιτρέπεται: 1. να βρίσκεται πίσω από τον κυρίως αγωνιστικό χώρο στη ζώνη σερβίς, 2. να βρίσκεται ανάμεσα στην προέκταση της γραμμής επίθεσης και της κεντρικής γραμμής και 3. να εισέρχεται στον κυρίως αγωνιστικό χώρο. Την πρώτη φορά που θα συμβεί κάτι από τα παραπάνω, ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να προειδοποιήσει, μέσω του αρχηγού, τον προπονητή για ελαφρύ παράπτωμα, και να του υπενθυμίσει τα όρια που μπορεί να κινηθεί ελεύθερα. Καν. 5.2.3.4</p>
<p>1.13 (νέο) Σε έναν αγώνα, ένας προπονητής ασκούσε τα καθήκοντά του χρησιμοποιώντας πατερίτσες. Όταν παιζόταν ο αγώνας, καθόταν στον πάγκο με τις πατερίτσες να είναι μπροστά από τον πάγκο. Στα τάιμ-άουτ και στα διαλείμματα των σετ, χρησιμοποιούσε τις πατερίτσες στην ελεύθερη ζώνη μπροστά από τον πάγκο της ομάδας. Επιτρέπεται ο προπονητής να χρησιμοποιεί πατερίτσες στην ελεύθερη ζώνη για να ασκεί τα καθήκοντά του στη διάρκεια του αγώνα;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Δεν απαγορεύεται για τον προπονητή να στέκεται ή να περπατάει με πατερίτσες.</p>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

Η ΚΛΗΡΩΣΗ

<p>2.1 Ο αρχηγός της ομάδας 'Α', κερδίζοντας στην κλήρωση πριν την έναρξη του πρώτου ή του πέμπτου σετ, ζητάει την αριστερή πλευρά του γηπέδου και το σερβίς. Έχει αυτό το δικαίωμα;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αυτός που κερδίζει στην κλήρωση έχει τις παρακάτω επιλογές:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. να σερβίρει, 2. να έχει την υποδοχή, 3. να διαλέξει την πλευρά του αγωνιστικού χώρου. <p>Συνεπώς, αν ο αρχηγός που κερδίσει στην κλήρωση διαλέξει πλευρά, ο άλλος αρχηγός παίρνει την αντίθετη πλευρά και μπορεί να επιλέξει αν θα σερβίρει ή θα έχει υποδοχή. Αν ο αρχηγός που κερδίσει επιλέξει να σερβίρει, ο άλλος αρχηγός θα έχει την υποδοχή, αλλά μπορεί να επιλέξει πλευρά αγωνιστικού χώρου. Αν ο αρχηγός που κερδίσει επιλέξει την υποδοχή, ο άλλος αρχηγός θα έχει το σερβίς, αλλά μπορεί να διαλέξει πλευρά.</p> <p>Καν. 7.1.2</p>
---	--

ΛΑΘΗ ΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗΣ

<p>2.2 Σε έναν αγώνα, ο παίκτης που έπαιζε στη θέση 6 στεκόταν καθαρά μπροστά από τον παίκτη που έπαιζε στη θέση 3. Ακριβώς πριν η αντίπαλη ομάδα εκτελέσει το σερβίς, ο παίκτης της πίσω ζώνης πήδηξε στον αέρα, οπότε δεν ήταν σε επαφή με το γήπεδο μπροστά από τον παίκτη της μπροστινής ζώνης κατά τη στιγμή της εκτέλεσης του σερβίς. Ήταν σωστές οι θέσεις της ομάδας;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όταν οι παίκτες πηδούν στον αέρα, διατηρούν τη θέση που είχαν κατά την τελευταία επαφή με το έδαφος. Έτσι, καθώς ο παίκτης της πίσω ζώνης ήταν στον αέρα, διατηρεί τη θέση της τελευταίας επαφής με το δάπεδο, άρα ήταν μπροστά από τον παίκτη της μπροστινής ζώνης και η ομάδα του ήταν σε λάθος θέσεις. Η συνέπεια πρέπει να είναι πόντος και σερβίς στην αντίπαλη ομάδα.</p> <p>Καν. 7.4, 7.4.2, 7.4.3</p>
<p>2.3 Τη στιγμή που εκτελείται το σερβίς, ο παίκτης που είναι στη θέση 6, στέκεται με τα δυο πόδια ελαφρά πίσω από τα πόδια του παίκτη της θέσης 3, αλλά αγγίζει το δάπεδο με το χέρι του καθαρά μπροστά από τα πόδια του παίκτη της θέσης 3. Είναι σωστές οι θέσεις της ομάδας που έχει την υποδοχή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Σωστές θέσεις. Για τον καθορισμό των θέσεων των παικτών λαμβάνονται υπόψη μόνο τα πέλματα που βρίσκονται σε επαφή με το έδαφος.</p> <p>Καν. 7.4.3, 7.5</p>

<p>2.4 Τη στιγμή που εκτελείται το σερβίς, ένας πασαδόρος πατούσε με ένα μέρος του πέλματός του στο αντίπαλο γήπεδο και με το υπόλοιπο μέρος του πέλματος πατούσε την κεντρική γραμμή. Ο 2^{ος} διαιτητής σφύριξε και έδωσε λάθος θέσεις στον πασαδόρο γιατί, κατά τη στιγμή της εκτέλεσης του σερβίς από την αντίπαλη ομάδα, δεν βρισκόταν εξολοκλήρου μέσα στα όρια του δικού του κυρίως αγωνιστικού χώρου. Είναι σωστή η απόφαση του 2^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Σωστή απόφαση από το 2^ο διαιτητή. Καν. 1.3.3, 7.4</p>
<p>2.5 Στο τρίτο σετ ενός αγώνα μια ομάδα που είχε την υποδοχή κέρδισε τη φάση. Η παίκτρια Νο 3 της ομάδας έπρεπε να πάει για το σερβίς. Όμως το σερβίς έγινε από την παίκτρια Νο 5. Η σημειώτρια δεν πρόσεξε το λάθος. Η παίκτρια Νο 5 σέρβισε 3 πόντους. Μετά από δύο ακόμα φάσεις, ήταν ξανά η σειρά αυτής της ομάδας να σερβίρει. Η παίκτρια Νο 11, που ακολουθούσε στη σειρά περιστροφής την παίκτρια Νο 5, πήγε φυσιολογικά για το σερβίς. Αμέσως μετά την εκτέλεση του σερβίς, η σημειώτρια υποδεικνύει τη λάθος παίκτρια στο σερβίς. Ο έλεγχος στο φύλλο αγώνα έδειξε ότι, το μόνο που μπορούσε να διαπιστωθεί, ήταν ότι το Νο 5 έπρεπε να ήταν στο σερβίς. Αργότερα, η ανάλυση του βίντεο, έδειξε τα πραγματικά γεγονότα, αλλά αυτά δεν ήταν δυνατόν να διαπιστωθούν στο φύλλο αγώνα. Ο διαιτητής αποφάσισε να δώσει τον πόντο και το σερβίς στην αντίπαλη ομάδα λόγω της λάθος παίκτριας στο σερβίς και η ομάδα να πάρει τις σωστές θέσεις. Καμιά αφαίρεση πόντων δεν έγινε. Ήταν σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Με βάση τις πληροφορίες που του ήταν διαθέσιμες, η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή ήταν σωστή. Καν. 7.7.1, 7.7.2, 23.2.3</p>

2.6

Μια ομάδα κερδίζει τον πόντο και το σερβίς. Ο αρχηγός αγώνα της ομάδας ζητάει από το 2^ο διαιτητή έλεγχο θέσεων για να διαπιστώσει ποιος παίκτης πρέπει να σερβίρει. Η γραμματεία ενημερώνει το 2^ο διαιτητή ο παίκτης Νο 10 πρέπει να πάει για το σερβίς. Ο παίκτης Νο 10 σερβίρει 4 πόντους. Πριν το Νο 10 σερβίρει ξανά, η γραμματεία ενημερώνει το 2^ο διαιτητή ότι κανονικά το Νο 8 έπρεπε να ήταν στο σερβίς. Ο 1^{ος} διαιτητής αποφασίζει να ακυρώσει τους 4 πόντους που κέρδισε η ομάδα με το Νο 10 στο σερβίς. Η ομάδα γυρίζει στο σκορ και στις θέσεις με το Νο 8 στη θέση 1. Όλα τα τάιμ-άουτ και οι αλλαγές που πήρε η ομάδα κατά τη διάρκεια των 4 αυτών πόντων, ακυρώνονται, αλλά όχι και τα ΤΤΟ. Ο παίκτης Νο 8 πηγαίνει για το σερβίς και ο αγώνας συνεχίζεται από το σημείο όπου ο αρχηγός αγώνα ζήτησε θέσεις. Ήταν σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή ήταν σωστή. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ποινές και τα τεχνικά τάιμ-άουτ παραμένουν ως έχουν. Οι ομάδες πρέπει να επιστρέψουν όσο το δυνατό πιο κοντά στις αρχικές θέσεις τους γίνεται. Όλα αυτά τα γεγονότα πρέπει να καταγραφούν στο φύλλο αγώνα.

2.7

Μετά το σφύριγμα για σερβίς, ο 1^{ος} διαιτητής αντιλαμβάνεται ότι βρίσκονται μόνο 5 παίκτες στον κυρίως αγωνιστικό χώρο. Ο Λίμπερο και ο αντικαταστάτης του ήταν ακόμα στη ζώνη προθέρμανσης, χωρίς καμιά προφανή πρόθεση να συμμετέχουν στη φάση. Ποιες πρέπει να είναι οι ενέργειες των διαιτητών;

Απάντηση / Εξήγηση:

Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να σφυρίζει για σερβίς όταν είναι σίγουρος ότι οι ομάδες είναι έτοιμες να αγωνιστούν και ο παίκτης που θα σερβίρει έχει στην κατοχή του την μπάλα. Η κοινή λογική λέει ότι μερικά πράγματα είναι ευθύνη των ομάδων. Για παράδειγμα, δεν θα ενημερώσει ο διαιτητής έναν παίκτη ότι σερβίρει από λάθος σημείο ή ότι έχει το πέλμα του εκτός του κυρίως αγωνιστικού χώρου τη στιγμή που εκτελείται το σερβίς. Επειδή ο 1^{ος} διαιτητής πρόσεξε το σφάλμα μετά το σφύριγμα για σερβίς, έπρεπε να σφυρίξει άμεσα να σταματήσει τη φάση, να τιμωρήσει με καθυστέρηση την ομάδα που έκανε το σφάλμα και ο αγώνας να συνεχιστεί με βάση το αποτέλεσμα της τιμωρίας καθυστέρησης.

Καν. 7.5, 7.7, 12.3, 12.4.3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

ΠΑΙΞΙΜΟ ΤΗΣ ΜΠΑΛΑΣ

<p>3.1 Μετά από κακή υποδοχή μιας ομάδας, η μπάλα περνά πάνω από το φιλέ και έξω από την αντένα. Η πασαδόρος κυνηγάει την μπάλα στην αντίπαλη ελεύθερη ζώνη και τη στέλνει πίσω προς το γήπεδο της. Δυστυχώς για την πασαδόρο, η μπάλα δεν περνά πάνω από το φιλέ, αλλά κατευθύνθηκε προς το φιλέ στη πλευρά της αντίπαλης ομάδας, όπου η κεντρική μπλοκέρ των αντιπάλων την πιάνει. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε και έδωσε «άουτ» πριν η παίκτρια πιάσει την μπάλα. Είναι το σφύριγμα σωστό; Σε ποια στιγμή η μπάλα πέρασε εκτός παιδιάς;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Το σφύριγμα του διαιτητή ήταν σωστό, γιατί η μπάλα ήταν «άουτ» από τη στιγμή που εγκατέλειψε εξολοκλήρου το χώρο πάνω από την αντίπαλη ελεύθερη ζώνη. Η μπάλα θα ήταν επίσης «άουτ» αν χτυπούσε σε παίκτρια της αντίπαλης ομάδας που βρισκόταν στην ελεύθερη ζώνη, με την προϋπόθεση ότι αυτή δεν θα προσπαθούσε να εμποδίσει την επαναφορά της μπάλας στο άλλο γήπεδο από την αντίπαλό της. Καν. 10.1.2, 10.1.2.2</p>
<p>3.2 Σε μια πρώτη μπαλιά στην πίσω ζώνη, ένας παίκτης χτυπάει την μπάλα ψηλά με την παλάμη του ενός χεριού. Ο 1^{ος} διαιτητής άφησε το παιχνίδι να συνεχιστεί. Ήταν σωστή αντίδραση από τον 1^ο διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Το χτύπημα της μπάλας πρέπει να κρίνεται από την ποιότητα της επαφής, δηλαδή αν όντως η μπάλα κρατήθηκε και/ή μεταφέρθηκε. Ο 1^{ος} διαιτητής δεν πρέπει να βιαστεί να σφυρίζει αυτό την επαφή, παρά μόνο αν έχει δει καθαρά ότι η μπάλα κρατήθηκε και/ή μεταφέρθηκε. Καν. 9.2.1, 9.2.2, 9.3.3, 9.3.4</p>
<p>3.3 Σε έναν αγώνα μια παίκτρια καρφώνει και η μπάλα χτυπά στο μπλοκ. Η μπάλα επιστρέφει στη πλευρά της παίκτριας που έκανε επίθεση, όπου μια παίκτρια προσπαθεί να παίξει την μπάλα με μανσέτα. Η μπάλα χτυπά διαδοχικά στο ένα μπράτσο της, μετά στο άλλο και έπειτα και στο στήθος της ίδιας, κατά την διάρκεια μιας προσπάθειας και χωρίς η μπάλα να κρατηθεί ή να μεταφερθεί. Ο 1^{ος} διαιτητής άφησε το παιχνίδι να συνεχιστεί. Είναι αυτό σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 1^{ος} διαιτητής αποφάσισε σωστά. Αυτή ήταν η πρώτη μπαλιά της ομάδας, συνεπώς επιτρέπονται διαδοχικά χτυπήματα από την ίδια παίκτρια με την προϋπόθεση ότι θα γίνουν σε μια μόνο προσπάθεια και η μπάλα δεν θα κρατηθεί ούτε θα μεταφερθεί. «Πρώτη μπαλιά» έχουμε στις εξής περιπτώσεις: 1. Υποδοχή από σερβίς. 2. Υποδοχή από επιθετικό χτύπημα του αντιπάλου, είτε είναι μια δυνατή επίθεση είτε «πλασέ». 3. Υποδοχή μετά από μπλοκ της ίδιας ομάδας. 4. Υποδοχή μετά από μπλοκ του αντιπάλου. Καν. 9.2.3.2, 14.2</p>

<p>3.4 Μια παίκτρια προσπάθησε να κάνει μπλοκ σε επίθεση. Η μπάλα έρχεται σε επαφή με τα χέρια της και πέφτει ανάμεσα στο φιλέ και στην ίδια την μπλοκέρ. Η παίκτρια αυτή επαναφέρει τη μπάλα με μια κυκλική κίνηση του βραχίονά της από κάτω προς τα πάνω. Η μπάλα βρίσκει λίγο στον βραχίονα και στο σώμα της. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε «πιαστό». Είναι αυτό σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η επαφή με την μπάλα θα καθορίσει αν το χτύπημα ήταν καθαρό ή «πιαστό». Εφόσον πρόκειται για την πρώτη μπαλιά μετά από μπλοκ, η διπλή αναπήδηση της μπάλας πάνω στον παίκτη δεν είναι σφάλμα από τη στιγμή που κάνει μια μόνο προσπάθεια να παίξει την μπάλα. Είναι όμως δυνατόν να σφυριχτεί «πιαστό» ή «μεταφορά» σε πρώτη μπαλιά. Καν. 9.2.2, 9.2.3.2, 14.2</p>
<p>3.5 Σε έναν αγώνα μια παίκτρια κάνει υποδοχή. Στέλνει την μπάλα πάνω από το φιλέ όπου η κεντρικός, κάνοντας μπλοκ, «ανακατευθύνει» την μπάλα στο γήπεδο των αντιπάλων. Είναι αυτό κανονικό χτύπημα;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Δεν απαγορεύεται στο μπλοκ να κατευθύνει την μπάλα προς το γήπεδο του αντιπάλου. Ο 1^{ος} διαιτητής είναι αρμόδιος να κρίνει το κανονικό ή μη της επαφής της μπλοκέρ με την μπάλα. Το μόνο που θα εξετάσει είναι αν η μπάλα κρατήθηκε και/ή μεταφέρθηκε. Είναι δυνατόν να υπάρξει «πιαστό» στην ενέργεια του μπλοκ. Καν. 9.2.2</p>
<p>3.6 Στην προσπάθειά του να επαναφέρει την μπάλα, ένας παίκτης πηδά στον αέρα κοντά στην εξέδρα των θεατών και αφού έρθει σε επαφή την μπάλα, προσγειώνεται στις θέσεις τους. Είναι μια κανονική ενέργεια;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η ενέργεια είναι κανονική. Ένας παίκτης έχει δικαίωμα να παίξει την μπάλα και πέρα από τη δική του πλευρά της ελεύθερης ζώνης. Έξω από τον αγωνιστικό χώρο, αλλά μόνο στη δική του πλευρά του γηπέδου, ένας παίκτης μπορεί επίσης να στηριχτεί σε συμπαίκτη του ή άλλο αντικείμενο προκειμένου να φτάσει την μπάλα. Καν. 9, 9.1.3</p>
<p>3.7 Στη διάρκεια μιας φάσης, μια παίκτρια κυνήγησε την μπάλα στις εξέδρες των θεατών. Ελάχιστα πριν χτυπήσει την μπάλα, ένας θεατής σηκώνεται και πιάνει την μπάλα. Ο προπονητής του Καναδά ζήτησε επανάληψη της φάσης, λόγω της παρέμβασης του θεατή, αλλά ο διαιτητής δεν συμφώνησε. Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Η παίκτρια επιτρέπεται να επαναφέρει την μπάλα από τις εξέδρες της δικής της πλευράς του γηπέδου, ή από οπουδήποτε έξω από τον αγωνιστικό χώρο περιλαμβανόμενου και του πάγκου της ομάδας της. Από την άλλη, ενώ η παίκτρια έχει προτεραιότητα για την μπάλα εντός του αγωνιστικού χώρου, δεν έχει τέτοια προτεραιότητα στην μπάλα εκτός του αγωνιστικού χώρου. Καν. 9, 9.1.3</p>

<p>3.8 Σε έναν αγώνα έγινε μια πολύ δυνατή επίθεση από μια παίκτρια. Η άμυνα από την αντίπαλη παίκτρια δεν ήταν και πολύ καλή και η μπάλα αναπηδά μακριά από τον κυρίως αγωνιστικό χώρο. Μια άλλη παίκτρια της ίδιας ομάδας κυνήγησε την μπάλα και πρόλαβε να κάνει μια εντυπωσιακή πάσα πηδώντας πάνω από τις διαφημιστικές πινακίδες. Αυτή η ασυνήθιστη προσπάθεια προκάλεσε τις έντονες επευφημίες του κοινού. Όμως, ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε και έδωσε «πιαστό», προκαλώντας την έντονη δυσαρέσκεια των θεατών για την απόφασή του. Ήταν σωστή η απόφασή του και πώς μπορεί ο 1^{ος} διαιτητής να συγκρατήσει το σφύριγμά του σε τέτοιες περιπτώσεις;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο διαιτητής δεν πρέπει να θεωρείται μόνο ως ένα άτομο που διευθύνει έναν αγώνα και εφαρμόζει μηχανικά τους κανονισμούς, αλλά και σαν κάποιος που έχει ευθύνη για την προώθηση του αθλήματος. Γι' αυτό, το να επιτρέπει θεαματικές ενέργειες είναι ένα πολύ βασικό στοιχείο. Ο διαιτητής δεν πρέπει να προβαίνει σε ενέργειες για την ευχαρίστηση του κοινού, αλλά επίσης δεν πρέπει να το απογοητεύει! Θα πρέπει να κρατά τις κατάλληλες ισορροπίες ανάμεσα στις τεχνικές και στις κοινωνικές συνέπειες των ενεργειών του. Άρα είναι απόλυτα απαραίτητο, ως ένα βαθμό, να θυσιάζεται κάτι τεχνικό για τη βελτίωση της κοινωνικής εικόνας του αθλήματος. Αυτή είναι η «τέχνη» της διαιτησίας!</p>
<p>3.9 (3.10) Ένας παίκτης της ομάδας 'Α' καρφώνει την μπάλα προς το αντίπαλο μπλοκ. Η μπάλα πέρασε από τα χέρια του μπλοκέρ, πάνω από την αντένα μερικώς έξω από το οριοθετημένο διάστημα και πάνω από 1^ο διαιτητή προς την ελεύθερη ζώνη της 'Β'. Ένας αμυντικός της ομάδας 'Α' τρέχει για να επαναφέρει την μπάλα στο γήπεδο της ομάδας του. Ο επόπτης σήκωσε την σημαία και έδειξε «άουτ» και ο πρώτος διαιτητής σφύριξε και έδωσε τον πόντο στην ομάδα 'Β'. Ο αρχηγός αγώνα της 'Α' διαμαρτυρήθηκε ότι η μπάλα είχε περάσει πάνω από την αντένα μερικώς έξω από το οριοθετημένο διάστημα και συνεπώς μπορούσε να παιχτεί από την ομάδα του. Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση δεν είναι σωστή. Η μπάλα πέρασε πάνω από την αντένα προς την αντίπαλη ελεύθερη ζώνη μερικώς έξω από το οριοθετημένο διάστημα. Συνεπώς η ομάδα 'Α' είχε δικαίωμα να την επαναφέρει. Ο επόπτης δεν έπρεπε να δείξει τίποτε, εφόσον η μπάλα ήταν ακόμη εντός παιδιάς. Καν. 10.1.2</p>
<p>3.10 (νέο) Σε έναν αγώνα, μετά το δεύτερο χτύπημα από μια ομάδα, η μπάλα διέσχισε το επίπεδο του φιλέ έξω από το οριοθετημένο διάστημα. Ο επόπτης έδειξε το αντίστοιχο σήμα με τη σημαία, αλλά ο 1^{ος} διαιτητής δεν αντέδρασε. Μετά τον αγώνα, ο επόπτης τον ρώτησε για ποιο λόγο αγνόησε το σήμα του. Ποια θα ήταν η σωστή απάντηση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο διαιτητής δεν επιτρέπεται να σφυρίζει πριν συμβεί κάποιο σφάλμα. Αυτή η μπαλιά θα μπορούσε να επιστρέψει με το 3^ο χτύπημα της ομάδας. Άρα μπορεί να σφυρίζει μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η μπάλα έρχεται σε επαφή με έναν αντίπαλο παίκτη. - Η μπάλα βγαίνει «έξω». - Η μπάλα φεύγει έξω από την αντίπαλη ελεύθερη ζώνη. - Η μπάλα, όταν επιστρέφει, διασχίζει το φιλέ μέσα από το οριοθετημένο διάστημα. - Η ομάδα κάνει 4^ο χτύπημα. - Ο παίκτης έρχεται σε επαφή με τον αντίπαλο κυρίως αγωνιστικό χώρο. <p>Καν. 8.4.1,8.4.2,9.1,10.1.2,10.1.2.1,10.1.2.2</p>

ΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΦΙΛΕ

<p>3.11 (3.10) Παίκτης της αμυντικής ζώνης κάνει ένα εξαιρετικό επιθετικό χτύπημα πίσω από τη γραμμή των τριών μέτρων και προσγειώνεται με τις φτέρνες του πάνω στην κεντρική γραμμή, αλλά με το μεγαλύτερο μέρος των πελμάτων του πάνω στα πέλματα του αντίπαλου μπλοκέρ. Ο μπλοκέρ προσπαθεί να παίξει τη μπάλα, αλλά δεν μπορεί να κινηθεί αρκετά γρήγορα ώστε να τη φτάσει. Διαμαρτύρεται στο 2^ο διαιτητή για παρέμβαση, αλλά αυτός τον αγνοεί. Παρόμοιες «συγκρούσεις» συμβαίνουν πολλές φορές στη διάρκεια ενός αγώνα και κάθε φορά αγνοούνται από το 2^ο διαιτητή. Είναι σωστή εφαρμογή των κανονισμών από το 2^ο διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο Καν. 11.2.1 λέει: «Επιτρέπεται το πέραςμα στον αντίπαλο χώρο κάτω από το φιλέ, με την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζεται το παίξιμο του αντιπάλου». Είναι αρκετά σαφές ότι παρεμπόδιση δεν επιτρέπεται. Είναι λογικό να συμπεράνουμε ότι συνιστά «παρεμπόδιση» για έναν παίκτη, που βρίσκεται εξολοκλήρου στη δική του πλευρά του κυρίως αγωνιστικού χώρου, να τον χτυπήσει ή να τον πατήσει ένας αντίπαλος. Σε αυτή την περίπτωση, ο αντίπαλος πρέπει να τιμωρηθεί. Είναι μια από τις αρμοδιότητες του 2^{ου} διαιτητή να παρατηρεί αυτό το πιθανό σφάλμα και να το σφυρίζει όταν συμβαίνει, όπως σε αυτή την περίπτωση. Καν. 11.2.1, 11.2.2.1, 11.2.4</p>
<p>3.12 (3.11) Ένας επιθετικός χτύπησε κατά λάθος με το πόδι του κάτω από το φιλέ τον αντίπαλο μπλοκέρ, εμποδίζοντάς τον να παίξει την μπάλα μετά την αναπήδησή της από το μπλοκ και έτσι η ομάδα του έχασε τη φάση. Πώς πρέπει να αντιδράσει ο 2^{ος} διαιτητής;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 2^{ος} διαιτητής έπρεπε να σφυρίξει και να χρεώσει τον επιθετικό με αντικανονικό πέραςμα κάτω από το φιλέ αφού εμπόδισε το παιχνίδι του αντιπάλου. Η φάση έπρεπε να κερδηθεί από την ομάδα του μπλοκέρ. Καν. 11.2.1</p>
<p>3.13 (3.12) Στο 5^ο σετ ενός αγώνα, μετά το επιθετικό χτύπημα, ο παίκτης πατώντας στο έδαφος και χάνοντας την ισορροπία του, πέφτει με τα γόνατα στο αντίπαλο γήπεδο, στο οποίο μένει ένα υγρό σημάδι. Η μπάλα παίζεται ακόμα στη πλευρά των αντιπάλων, όταν ο 1^{ος} διαιτητής σφυρίζει και σταματάει τον αγώνα. Δίνει τον πόντο και το σερβίς στην αντίπαλη ομάδα. Ήταν σύμφωνη με τους κανονισμούς αυτή η απόφαση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αν ο διαιτητής θεώρησε ότι το σημάδι ήταν επικίνδυνο για τους παίκτες της αντίπαλης ομάδας, τότε αυτό είναι παρέμβαση που εμποδίζει την επιτρεπόμενη προσπάθεια της ομάδας να παίξει την μπάλα. Καν. 11.4.4</p>

ΠΑΙΚΤΕΣ ΣΤΟ ΦΙΛΕ Ή ΣΕ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΦΙΛΕ

<p>3.14 (3.13) Η πασαδόρος, που είναι παίκτρια της αμυντικής ζώνης της ομάδας που υποδέχεται, μετά από κακή υποδοχή, χρειάστηκε να κινηθεί ξανά προς την αμυντική ζώνη για να κάνει πάσα. Καθώς γυρίζει το σώμα της, αγγίζει ελαφρά το φιλέ. Ο διαιτητής άφησε το παιχνίδι να συνεχιστεί. Είναι σωστή η απόφαση του διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση ήταν σωστή, αφού η ενέργεια δεν αποτελεί παρέμβαση στο παιχνίδι. Καν. 11.3.1, 11.4.4</p>
--	---

<p>3.15 (3.14) Σε έναν αγώνα ένας παίκτης έστειλε τη μπάλα προς το φιλέ. Η μπάλα διασχίζει το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ. Ο πασαδόρος περνώντας το χέρι του πέρα από το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ, κάνει πάσα προς το συμπαίκτη του επιθετικό. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε σφάλμα. Ήταν αυτό αντικανονικό παίξιμο της μπάλας;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή ήταν σωστή. Πάνω από την κορυφή του φιλέ, ένας παίκτης δεν επιτρέπεται να παραβιάσει το κατακόρυφο επίπεδο για να έρθει σε επαφή με τη μπάλα και να τη γυρίσει στο δικό του γήπεδο. Άρα η ενέργεια του πασαδόρου ήταν αντικανονική. Η ίδια φάση κάτω από το φιλέ είναι διαφορετική. Τότε το παίξιμο είναι αντικανονικό μόνο αν η μπάλα διασχίσει εξολοκλήρου το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ. Καν. 9, 11.2.1</p>
<p>3.16 (3.15) Μια παίκτρια πραγματοποιεί επίθεση ενώ η μπάλα βρίσκεται ακριβώς πάνω από το φιλέ. Η αντίπαλη μπλοκέρ έρχεται σε επαφή με τη μπάλα ταυτόχρονα με την επιθετικό, χωρίς να περάσει τα χέρια της από την άλλη πλευρά του φιλέ. Μετά την ταυτόχρονη επαφή, η μπάλα πέφτει «άουτ» προς την πλευρά της μπλοκέρ. Ο 1^{ος} διαιτητής έδωσε τον πόντο στην ομάδα που είχε κάνει την επίθεση. Είναι σωστή η απόφαση του διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή δεν ήταν σωστή. Μετά την ταυτόχρονη επαφή αντίπαλων παικτών με τη μπάλα, αν αυτή βγει «άουτ», το σφάλμα καταλογίζεται στην ομάδα που βρίσκεται στην αντίθετη πλευρά του φιλέ από αυτήν όπου έπεσε η μπάλα. Η φάση έπρεπε να κερδηθεί από την ομάδα της μπλοκέρ. Ακόμα κι αν η επαφή με τη μπάλα δυο αντιπάλων στην κορυφή του φιλέ είναι παρατεταμένης διάρκειας, η φάση απλά αφήνεται να συνεχιστεί. Καν. 9.1.2.2, 9.1.2.3</p>
<p>3.17 (3.16) Ένας παίκτης της ομάδας 'Α' κάνει μπλοκ στον επιθετικό της ομάδας 'Β'. Μετά την επίθεση το φιλέ έρχεται σε επαφή με τους βραχίονες του μπλοκέρ. Ο 1^{ος} διαιτητής άφησε το παιχνίδι να συνεχιστεί, παρότι ο μπλοκέρ βρισκόταν σε προσπάθεια για να παίξει την μπάλα. Είναι σωστό αυτό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Αν η μπάλα έφερε το φιλέ στα χέρια του μπλοκέρ, δεν υπάρχει σφάλμα. Αν ο μπλοκέρ έρθει σε επαφή με την πάνω λευκή ταινία του φιλέ κατά τη διάρκεια της ενέργειάς του, τότε υπάρχει σφάλμα. Καν. 11.3.3, 11.4.4</p>
<p>3.18 (3.17) Μετά από ένα πολύ δυνατό επιθετικό χτύπημα, η μπάλα αναπηδά στο μπλοκ και κατευθύνεται έξω, πολύ πίσω από την τελική γραμμή της αμυνόμενης ομάδας. Ο Λίμπερο της ομάδας τρέχει και με μια βουτιά κατορθώνει να σώσει την μπάλα. Όλοι οι θεατές χειροκροτούν την εξαιρετική προσπάθεια του Λίμπερο. Ο μπλοκέρ αφού προσγειώνεται και είχε ολοκληρώσει την προσπάθειά του, άγγιξε ελαφρά το φιλέ καθώς γύρισε προς το γήπεδό του. Ο 2^{ος} διαιτητής σφύριξε επαφή με το φιλέ. Ήταν σφάλμα αυτό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του 2^{ου} διαιτητή δεν ήταν σωστή. Ο Καν. 11.3.1 λέει ότι η επαφή με το φιλέ δεν είναι σφάλμα, εκτός αν αποτελεί παρέμβαση στο παιχνίδι. Καν. 11.3.1, 11.4.4</p>

<p>3.19 (3.18) Η ομάδα που επιτίθεται κάνει προσποίηση και σηκώνονται ταυτόχρονα τρεις επιθετικοί σε διάφορες θέσεις. Η επίθεση πραγματοποιείται από τη θέση 4, η μπάλα αναπηδά στο μπλοκ και κατευθύνεται στην πίσω ζώνη της ομάδας του μπλοκέρ. Ταυτόχρονα με την επίθεση από τη θέση 4, ο μπλοκέρ που σηκώθηκε στη θέση 2 ακολουθώντας τον εκεί επιθετικό, έρχεται σε επαφή με το φιλέ. Ο 2^{ος} διαιτητής σφύριξε «φιλέ». Είναι σωστή η απόφαση του 2^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όχι. Η επίθεση πραγματοποιήθηκε από τη θέση 4 ενώ η επαφή με το φιλέ έγινε στη θέση 2. Εφόσον ούτε ο επιθετικός ούτε ο μπλοκέρ στη θέση 2 εμπλέκονται στο παιχνίδι της μπάλας και η επαφή με το φιλέ δεν επηρέασε το παιχνίδι στη θέση 4, είναι κανονική ενέργεια και το παιχνίδι δεν έπρεπε να σταματήσει. Καν. 11.3.1</p>
<p>3.20 (3.19) Ο κεντρικός επιθετικός δεν συγχρονίζεται σωστά με τον πασαδόρο, η πάσα περνά από πάνω του και πέφτει στο γήπεδο της ομάδας του χωρίς έρθει σε επαφή με κανέναν. Πριν η μπάλα πέσει κάτω, ο αντίπαλος που είχε σηκωθεί για μπλοκ έρχεται σε επαφή με την πάνω ταινία του φιλέ. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε «φιλέ». Είναι σωστή η απόφασή του;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Ο μπλοκέρ άγγιξε την πάνω ταινία του φιλέ στην προσπάθειά του να παίξει την μπάλα, έστω και αν ούτε αυτός ούτε ο επιθετικός ήρθαν σε επαφή με τη μπάλα. Καν. 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.21 (3.20) Η ομάδα που επιτίθεται προσποιείται πρώτο χρόνο με δυο επιθετικούς και τον πασαδόρο στο κέντρο του φιλέ, αλλά αυτός στέλνει τελικά την πάσα στη θέση 4. Την ώρα της πάσας, ο αντίπαλος κεντρικός μπλοκέρ στην προσπάθεια να εμποδίσει την κομπίνα στον πρώτο χρόνο έρχεται σε επαφή με την πάνω ταινία του φιλέ. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε «φιλέ». Είναι σωστή η απόφασή του;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Αν ο διαιτητής θεωρεί ότι η μπάλα και ο παίκτης είναι αρκετά κοντά και ο παίκτης αγγίζει την πάνω ταινία του φιλέ, η απόφαση είναι σωστή και αυτή η επαφή είναι πράγματι «φιλέ». Καν. 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.22 (3.21) Μετά την πραγματοποίηση επίθεσης, η παίκτρια πατάει στο δάπεδο λίγο εκτός ισοροπίας, κάνει δυο βήματα και έρχεται ελαφρά σε επαφή με το φιλέ έξω από την αντένα, ενώ η μπάλα ακόμη παίζεται. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε «φιλέ». Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση δεν ήταν σωστή. Αφού δεν υπήρχε παρέμβαση στο παιχνίδι, η επαφή με το φιλέ δεν ήταν σφάλμα. Καν. 11.3.1, 11.3.2, 11.4.4</p>

<p>3.23 (3.22) Σε έναν αγώνα ο πασαδόρος κάνει πάσα στον επιθετικό και όταν αυτός χτυπάει την μπάλα, χτυπάει επίσης και τον πασαδόρο με το γόνατό του. Από αυτό το χτύπημα ο πασαδόρος ήρθε σε επαφή με το φιλέ. Ο 2^{ος} διαιτητής σφύριξε την παράβαση. Είναι αυτή σωστή εφαρμογή του κανονισμού;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του 2^{ου} διαιτητή δεν ήταν σωστή, γιατί η επαφή του πασαδόρου με το φιλέ δεν αποτελεί παρέμβαση στο παιχνίδι. Καν. 11.3.1, 11.4.4</p>
--	--

ΣΕΡΒΙΣ

<p>3.24 (3.23) Ο σημειωτής αντιλαμβάνεται ότι η παίκτρια που έχει πάει για να σερβίρει δεν είναι αυτή που πρέπει σύμφωνα με τη σειρά περιστροφής. Αφού πραγματοποιηθεί το σερβίς, ειδοποιεί τον 2^ο διαιτητή που διακόπτει το παιχνίδι. Είναι αυτό σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Σωστή ενέργεια από το σημειωτή. Ο σημειωτής οφείλει να ειδοποιήσει τους διαιτητές αφού αφήσει τον λάθος παίκτη να πραγματοποιήσει το σερβίς. Για τον σκοπό αυτό ο σημειωτής μπορεί να έχει ένα κουδούνι, μια κόρνα ή κάποιο άλλο ηχητικό μέσο. Καν. 7.7.1, 12.2.1, 12.7.1, 25.2.2.2</p>
<p>3.25 (3.24) Μετά από τεχνικό τάιμ-άουτ πηγαίνει να εκτελέσει σερβίς παίκτης που δεν είναι η σειρά του. Αφού ο 1^{ος} διαιτητής είχε σφυρίξει, η ομάδα αντιλαμβάνεται το λάθος και ο σωστός παίκτης τρέχει και παίρνει τη θέση του για να σερβίρει. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε πάλι για σερβίς. Είναι αυτό σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όχι. Έγκριση για εκτέλεση σερβίς μπορεί να δοθεί μόνο μια φορά με σφύριγμα και την αντίστοιχη χειροσήμανση. Το σερβίς πρέπει να πραγματοποιηθεί από τον σωστό παίκτη μέσα σε 8 δευτερόλεπτα από το σφύριγμα. Καν. 12.4.4</p>
<p>3.26 (3.25) Παίκτρια που σερβίρει πετά την μπάλα στον αέρα, αλλά μετά την αφήνει να πέσει. Πριν περάσουν τα 8 δευτερόλεπτα, την ξαναπιάνει και αμέσως εκτελεί το σερβίς. Είναι αυτό σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η ενέργεια της παίκτριας ήταν αντικανονική. Η μπάλα πρέπει να χτυπηθεί με το χέρι ή οποιοδήποτε μέρος του βραχίονα αφού έχει υψωθεί ή απελευθερωθεί από το/-α χέρι/-α. Κάθε ενέργεια που θεωρείται από τον 1^ο διαιτητή σαν «πέταγμα για σερβίς» πρέπει να ολοκληρωθεί με το χτύπημα της μπάλας για σερβίς. Καν. 12.4.2</p>
<p>3.27 (3.26) Η μπάλα που έρχεται από σερβίς χτυπά στο φιλέ και βρίσκει την αντένα πριν παιχτεί από την ομάδα που υποδέχεται. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε «άουτ». Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Κάθε επαφή της μπάλας με την αντένα είναι «άουτ». Καν. 8.4.3</p>

<p>3.28 (3.27) Η μπάλα που έρχεται από σερβίς χτυπά στο φιλέ, ελάχιστα κάτω από την λευκή ταινία που βρίσκεται στην κορυφή του φιλέ. Ο 1^{ος} διαιτητής σφυρίζει αμέσως και σταματά το παιχνίδι. Πότε έπρεπε να σφυρίξει;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε τη σωστή στιγμή. Η μπάλα μετά το σερβίς πρέπει να περάσει το κάθετο επίπεδο του φιλέ εξολοκλήρου μέσα από το οριοθετημένο διάστημα. Αν δεν περάσει, υπάρχει σφάλμα στο σερβίς και πρέπει να σφυριχτεί από τον 1^ο διαιτητή εκείνη τη στιγμή. Ο διαιτητής δεν πρέπει να περιμένει να βρει η μπάλα στο δάπεδο ή σε κάποιο παίκτη της ομάδας που σέρβισε. Καν. 12.6.2.1</p>
<p>3.29 (3.28) Μια ομάδα έχει την κατοχή της μπάλας και ετοιμάζεται για σερβίς. Ο αρχηγός αγώνα ζητά να επιβεβαιώσει ποιος συμπαίκτης πρέπει να σερβίρει και ο σημειωτής ενημερώνει ότι σερβίρει ο παίκτης Νο 6. Ο αρχηγός αγώνα δεν συμφωνεί, επιμένει ότι πρέπει να σερβίρει το Νο 1 και, ενώ ο αρχηγός κατευθύνεται προς το διαιτητή, ο 1^{ος} διαιτητής σφυρίζει για σερβίς. Μέσα στη σύγχυση, η ομάδα Α τιμωρείται για μη πραγματοποίηση του σερβίς εντός 8". Ελέγχοντας το φύλλο αγώνα ο 2^{ος} διαιτητής διαπιστώνει ότι, από λάθος του προπονητή, ο αριθμός 6 είναι γραμμένος σε δύο θέσεις της σειράς περιστροφής, ενώ δεν υπάρχει ο αριθμός 1, του οποίου ήταν σειρά να σερβίρει, όπως σωστά επέμενε ο αρχηγός. Τι πρέπει να κάνει ο 1^{ος} διαιτητής;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η κοινή λογική πρέπει να επικρατήσει για να επιλυθεί αυτή η περίπτωση. Το αρχικό λάθος ήταν του προπονητή που έδωσε λάθος φύλλο περιστροφής και έγινε χειρότερο από την απροσεξία του 2^{ου} διαιτητή και του σημειωτή. Κατά συνέπεια, η ομάδα Α δεν πρέπει να τιμωρηθεί για λάθος παίκτη στο σερβίς και πρέπει να επιτραπεί στον παίκτη Νο 1 να κάνει σερβίς. Από την άλλη, το αρχικό λάθος του προπονητή προκάλεσε καθυστέρηση του αγώνα, άρα πρέπει να επιβληθεί τιμωρία καθυστέρησης. Επιπλέον, ο 2^{ος} διαιτητής πρέπει να ζητήσει ένα νέο φύλλο περιστροφής από τον προπονητή.</p>
<p>3.30 (3.29) Μετά από σερβίς η μπάλα σταματά στο φιλέ και, ενώ πέφτει στην πλευρά της ομάδας που έχει σερβίρει, ένας παίκτης της αντίπαλης ομάδας βάζει τα χέρια του κάτω από το φιλέ και την πιάνει πριν αυτή πέσει στο δάπεδο. Επιτρέπεται αυτό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η μπάλα είναι εντός παιδιάς μέχρι ο 1^{ος} διαιτητής να σιγουρευτεί ότι η μπάλα δεν θα περάσει το φιλέ και ότι υπάρχει σφάλμα. Τότε ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να σφυρίξει άμεσα. Άρα ο αντίπαλος παίκτης μπορεί να πιάσει την μπάλα μόλις ο διαιτητής σφυρίξει για να υποδείξει το σφάλμα. Καν. 12.6.2.1</p>

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΧΤΥΠΗΜΑ

<p>3.31 (3.30) Ο πασαδόρος, που είναι παίκτης της αμυντικής ζώνης, πηδάει πατώντας μέσα ζώνη επίθεσης και κάνει πάσα προς ένα συμπαίκτη του, την ώρα που η μπάλα είναι εξολοκλήρου πάνω από το ύψος του φιλέ. Πριν ο επιθετικός μπορέσει να τη χτυπήσει, η μπάλα διασχίζει το κάθετο επίπεδο του φιλέ, όπου μπλοκάρεται από παίκτη των αντιπάλων. Ο 1^{ος} διαιτητής άφησε το παιχνίδι να συνεχιστεί. Είναι σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή δεν ήταν σωστή. Από τη στιγμή που ολοκληρώθηκε επιθετικό χτύπημα (σε αυτή την περίπτωση, τη στιγμή που η μπάλα ήρθε σε επαφή με το μπλοκ), η πάσα έγινε ένα αντικανονικό επιθετικό χτύπημα από παίκτη της αμυντικής ζώνης. Η φάση έπρεπε να κερδηθεί από την ομάδα του μπλοκέρ. Καν. 13.1.3</p>
--	--

<p>3.32 (3.31) Στη δεύτερη επαφή της ομάδας, ο πασαδόρος, που παίζει στην πίσω ζώνη, σηκώνεται για να κάνει πάσα μέσα από τη επιθετική ζώνη με τη μπάλα να είναι εξολοκλήρου ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ. Αντί για πάσα αποφασίζει να κάνει πλασέ στο αντίπαλο γήπεδο. Ο αντίπαλος μπλοκέρ σηκώνεται για μπλοκ και βρίσκει τη μπάλα μέσα στον αντίπαλο χώρο πριν αυτή διασταυρώσει το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ. Τι πρέπει να σφυρίξει ο 1^{ος} διαιτητής;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η σωστή απόφαση είναι ότι οι αντίπαλοι κερδίζουν τη φάση, γιατί το ολοκληρωμένο επιθετικό χτύπημα έγινε μέσα από την ζώνη επίθεσης από παίκτη της αμυντικής ζώνης που ήρθε σε επαφή με τη μπάλα όταν αυτή ήταν εξολοκλήρου ψηλότερα από το φιλέ. Ακριβώς τη στιγμή που η μπάλα ακούμπησε στον μπλοκέρ, το αντικανονικό επιθετικό χτύπημα είχε ολοκληρωθεί. Καν. 13.1.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3</p>
<p>3.33 (3.32) Στη δεύτερη μπαλιά της ομάδας 'Α', ένας παίκτης πασάρει τη μπάλα κοντά στο φιλέ προς το αντίπαλο γήπεδο. Η μπάλα δεν διέσχισε το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ. Κατά τη γνώμη του 1^{ου} διαιτητή, κανένας παίκτης της ομάδας 'Α' δεν μπορούσε να προλάβει να χτυπήσει την μπάλα. Ο μπλοκέρ της ομάδας 'Β' σηκώνεται και βρίσκει τη μπάλα μέσα στο γήπεδο της ομάδας που επιτίθεται. Τι πρέπει να σφυρίξει ο 1^{ος} διαιτητής;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ακόμα κι αν ήταν μόλις η δεύτερη μπαλιά της ομάδας, αν η μπάλα έχει κατεύθυνση προς το αντίπαλο γήπεδο, είναι ένα επιθετικό χτύπημα. Επειδή, κατά την κρίση του διαιτητή, κανένας παίκτης της ίδιας ομάδας δεν μπορούσε να φτάσει στη μπάλα, το αντίπαλο μπλοκ ήταν κανονικό. Καν. 13.1.1, 14.3</p>
<p>3.34 (3.33) Στη δεύτερη μπαλιά, ένας παίκτης που παίζει στην πίσω ζώνη σηκώνεται από την επιθετική ζώνη και καρφώνει την μπάλα, ενώ αυτή βρίσκεται ψηλότερα από το φιλέ. Η μπάλα αναπηδά στο πάνω μέρος του φιλέ και επιστρέφει στο ίδιο γήπεδο. Ο 1^{ος} διαιτητής δεν σφύριξε. Είναι σωστή η απόφαση του διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Αφού η μπάλα δεν διέσχισε το κάθετο επίπεδο του φιλέ ούτε ήρθε σε επαφή με μπλοκ, το επιθετικό χτύπημα θεωρείται ότι δεν ολοκληρώθηκε. Η ομάδα είχε ακόμα άλλη μια μπαλιά για να περάσει την μπάλα στο αντίπαλο γήπεδο. Καν. 9.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3</p>
<p>3.35 (3.34) Η ομάδα 'Β' σέρβιρε. Ένας παίκτης της ομάδας 'Α' που υποδέχεται, πηδάει πίσω από τη γραμμή επίθεσης και χτυπά την μπάλα ενώ αυτή βρίσκεται εξολοκλήρου ψηλότερα από το φιλέ. Η επαφή έγινε πίσω από τη γραμμή των τριών μέτρων και η μπάλα επιστέφει στο γήπεδο της ομάδας που είχε σερβίρει. Ο 1^{ος} διαιτητής άφησε το παιχνίδι να συνεχιστεί. Είναι σωστή η απόφασή του;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Το επιθετικό χτύπημα ή το μπλοκ σε μπάλα που έρχεται από σερβίς απαγορεύεται όταν η μπάλα βρίσκεται εξολοκλήρου ψηλότερα από το φιλέ και μέσα στην επιθετική ζώνη. Εφόσον η μπάλα είχε περάσει ολόκληρη πίσω από τη γραμμή των τριών μέτρων δεν υπάρχει σφάλμα. Όμως θα ήταν σφάλμα αν ήταν ο Λίμπερο ο παίκτης που έκανε το μπλοκ ή την επίθεση σε μπάλα που έρχεται από σερβίς εξολοκλήρου πάνω από το φιλέ, ακόμα κι αν το χτύπημα γινόταν πίσω από την επιθετική γραμμή. Καν. 13.3.4, 19.3.1.3</p>

ΜΠΛΟΚ

<p>3.36 (3.35) Η πασαδόρος της ομάδας 'Α', που είναι παίκτρια της αμυντικής ζώνης, εισέρχεται στην μπροστινή ζώνη για να κάνει πάσα με άλμα. Η συμπαίκτριά της, που έκανε την υποδοχή, έστειλε την μπάλα κοντά στο φιλέ, αλλά πολύ ψηλά για να την φτάσει η πασαδόρος και η μπάλα διέσχισε το κατακόρυφο επίπεδο του φιλέ. Τότε η κεντρική επιθετική της ομάδας 'Β' χτυπάει τη μπάλα, η οποία βρίσκεται στο χέρι της πασαδόρου της 'Α', το οποίο ήταν ψηλότερα από το φιλέ. Η μπάλα επιστρέφει πίσω στο γήπεδο της 'Β'. Ήταν σωστή η απόφαση του διαιτητή να δώσει αντικανονικό μπλοκ;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Το μπλοκ της πασαδόρου ήταν αντικανονικό, γιατί ήταν παίκτρια της πίσω ζώνης. Ακόμα κι αν δεν είχε πρόθεση για μπλοκ, η επαφή της με τη μπάλα ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ και κοντά στο σημείο που η μπάλα πέρασε από το φιλέ, είναι μπλοκ. Καν. 14.1.1, 14.1.3, 14.6.2</p>
<p>3.37 (3.36) Μια παίκτρια κάνει μπλοκ στη δεύτερη μπαλιά της αντίπαλης πασαδόρου, έχοντας τα χέρια της στο αντίπαλο γήπεδο. Ο 1^{ος} διαιτητής δεν σφύριξε. Είναι σωστό για έναν μπλοκέρ να περνάει τα χέρια του πάνω και πέρα από φιλέ για να μπλοκάρει την αντίπαλη πάσα;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο διαιτητής είναι απολύτως απαραίτητο να κρίνει την ενέργεια της πασαδόρου. Πρέπει να ξέρει αν η πάσα πήγαινε παράλληλα με το φιλέ ή αν κατευθυνόταν προς το φιλέ, άρα ήταν επιθετικό χτύπημα. Στην πρώτη περίπτωση, η μπλοκέρ θα έκανε σφάλμα γιατί η μπάλα δεν ερχόταν από το αντίπαλο γήπεδο. Στη δεύτερη περίπτωση, η πάσα ερχόταν από το αντίπαλο γήπεδο, άρα θεωρείται επιθετικό χτύπημα που μπορεί να μπλοκαριστεί. Σύμφωνα με τον Καν. 14.3, δεν είναι σφάλμα να γίνει μπλοκ σε επιθετικό χτύπημα πέρα από το φιλέ. Είναι πολύ σημαντικό για το διαιτητή να μπορέσει να ξεχωρίσει μια πάσα από ένα επιθετικό χτύπημα με τα δάχτυλα. Καν. 14.1.1, 14.3</p>
<p>3.38 (3.37) Παίκτης της ομάδας 'Α' κάνει μπλοκ στην επίθεση της 'Β'. Μετά ο κεντρικός μπλοκέρ της ομάδας 'Β' κάνει μπλοκ στο μπλοκ της 'Α'. Επιτρέπεται να γίνει μπλοκ στο μπλοκ;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι, μπλοκ είναι να εμποδιστεί μια μπάλα που έρχεται από το αντίπαλο γήπεδο, άρα είναι κανονικό να γίνει μπλοκ στο μπλοκ του αντιπάλου. Καν. 14.1.1</p>
<p>3.39 (3.38) Δύο παίκτες κάνουν ένα επιτυχημένο μπλοκ. Ελάχιστα πριν η μπάλα πέσει στο γήπεδο της αντίπαλης ομάδας, βρίσκει λίγο στο πέλμα του ενός μπλοκέρ, ο οποίος είχε πατήσει «νόμιμα» κατά ένα μέρος στην αντίπαλη πλευρά της κεντρικής γραμμής. Ο 1^{ος} διαιτητής θεώρησε ότι ήταν ένα επιτυχημένο μπλοκ. Είναι σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Η θέση του πέλματος του μπλοκέρ είναι κανονική και η επαφή με τη μπάλα θεωρείται ως επαφή της μπάλας με το έδαφος. Σε παρόμοια περίπτωση, αν η μπάλα είχε βρει στο πέλμα του μπλοκέρ, πριν αυτό πατήσει στο έδαφος, ο μπλοκέρ θα είχε παρέμβει στη πιθανότητα της αντίπαλης ομάδας να παίξει την μπάλα και σε αυτή την περίπτωση ο μπλοκέρ θα είχε κάνει σφάλμα. Καν. 11.2.1</p>

<p>3.40 (3.39)</p> <p>Ο παίκτης της ομάδας 'B' στη θέση 2 πραγματοποιεί μπλοκ στην αντίπαλη πλευρά του φιλέ. Η μπάλα μετά το μπλοκ κινείται για αρκετά μέτρα παράλληλα με το φιλέ και ο παίκτης στη θέση 4 της 'B' τη χτυπάει προς το γήπεδο της 'A' με τα δύο χέρια σαν μπλοκ. Η μπάλα ποτέ δεν πέρασε στον «εναέριο» χώρο της ομάδας 'B'. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε σφάλμα του παίκτη στη θέση 4 που έκανε «μπλοκ». Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση:</p> <p>Ναι. Η ενέργεια του παίκτη στη θέση 4 δεν ήταν σωστή. Δεν ήταν «στην ίδια προσπάθεια» με το μπλοκ του παίκτη στη θέση 2, άρα δεν μπορεί να θεωρηθεί ομαδικό μπλοκ. Συνεπώς ήταν ένα επιθετικό χτύπημα του παίκτη στη θέση 4 που πραγματοποιήθηκε στο χώρο των αντιπάλων.</p> <p>Καν. 11.1.2, 14.1.1, 14.2, 14.3</p> <p>Αν μετά το αρχικό μπλοκ στη θέση 2, η μπάλα είχε διασχίσει το κάθετο επίπεδο του φιλέ, τότε η επαφή (επιθετικό χτύπημα) του παίκτη στη θέση 4 θα είχε γίνει στην δική του πλευρά και θα ήταν κανονικό.</p> <p>Καν. 13.2.1, 13.3.1, 14.1.1, 14.2</p>
<p>3.41 (3.40)</p> <p>Μετά από υποδοχή η μπάλα κατευθύνεται προς το αντίπαλο γήπεδο και θα διέσχιζε το φιλέ, αν δεν την ακουμπούσε παίκτρια της ίδιας ομάδας. Η πασαδόρος ήταν σε θέση να παίξει την μπάλα κανονικά. Μια μπλοκέρ της αντίπαλης ομάδας κάνει μπλοκ στο χώρο πέρα από το κάθετο επίπεδο του φιλέ πριν η πασαδόρος παίξει την μπάλα. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε σφάλμα της μπλοκέρ. Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση:</p> <p>Ναι, το μπλοκ ήταν αντικανονικό. Οι μπλοκέρ δεν μπορούν να έρθουν σε επαφή με τη μπάλα στο αντίπαλο γήπεδο πριν εκδηλωθεί η επίθεση, εκτός αν, κατά την κρίση του 1^{ου} διαιτητή, κανείς παίκτης της επιτιθέμενης ομάδας δεν έχει τη δυνατότητα να παίξει την μπάλα.</p> <p>Καν. 14.3</p>
<p>3.42 (3.41)</p> <p>Ο πασαδόρος που παίζει στην πίσω ζώνη χτυπά την μπάλα από την επιθετική ζώνη ψηλότερα από το φιλέ προς το αντίπαλο γήπεδο. Ο αντίπαλος μπλοκέρ σηκώνεται για μπλοκ και αγγίζει την μπάλα ταυτόχρονα με τον πασαδόρο στο χώρο του πασαδόρου. Τι πρέπει να σφυρίξει ο 1^{ος} διαιτητής;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση:</p> <p>Η σωστή απόφαση είναι να χρεώσει «διπλό σφάλμα» και επανάληψη της φάσης. Το επιθετικό χτύπημα του πασαδόρου ήταν αντικανονικό, αλλά και το ταυτόχρονο μπλοκ του αντιπάλου ήταν επίσης αντικανονικό. Αν η επαφή του μπλοκέρ με τη μπάλα γινόταν μετά το χτύπημα του πασαδόρου, τότε μόνο η επίθεση του πασαδόρου θα ήταν σφάλμα.</p> <p>Καν. 13.3.3, 14.3, 14.6.1, Διάγραμμα 7</p>
<p>3.43 (3.42)</p> <p>Μετά από υποδοχή η μπάλα κατευθύνεται προς το αντίπαλο γήπεδο, αλλά δεν περνάει την κορυφή του φιλέ. Η πασαδόρος, πιστεύοντας ότι η μπάλα θα περάσει στο αντίπαλο γήπεδο, σηκώνεται και χτυπάει τη μπάλα με τα δύο χέρια με μια κίνηση σαν μπλοκ και τη στέλνει προς το αντίπαλο γήπεδο πάνω στο αντίπαλο μπλοκ. Είναι σωστή η ενέργεια της πασαδόρου;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση:</p> <p>Αν η πρώτη ενέργεια πάνω στο φιλέ είναι το «κάτι σαν μπλοκ» της πασαδόρου, τότε αυτό θεωρείται επιθετικό χτύπημα. Συνεπώς δεν επιτρέπεται να γίνει «διπλή μπαλιά» ούτε «πιαστό».</p> <p>Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να κρίνει αν η επαφή της πασαδόρου ήταν κανονική και η μπάλα δεν κρατήθηκε ή μεταφέρθηκε.</p> <p>Φυσικά, η μπλοκέρ της αντίπαλης ομάδας μπορεί να χρησιμοποιήσει και τα δύο της χέρια με μία ή περισσότερες επαφές να επιτρέπονται, πάντα με την προϋπόθεση ότι η μπάλα δεν κρατήθηκε ή μεταφέρθηκε.</p>

3.44 (3.43)

Μετά από πολύ ισχυρό επιθετικό χτύπημα η μπάλα αναπηδά διαδοχικά στα χέρια του μπλοκέρ, στο κεφάλι του, μετά στο μπράτσο του και καταλήγει στην πίσω ζώνη της ομάδας του. Ο 1^{ος} διαιτητής επέτρεψε στην ομάδα να παίξει κανονικά άλλες τρεις μπαλιές. Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή να επιτρέψει στην ομάδα ακόμα τρία χτυπήματα μετά τις τρεις επαφές της μπάλας στον μπλοκέρ;

Απάντηση / Εξήγηση:

Ναι. Παρότι η μπάλα χτύπησε τρεις διαδοχικές φορές στον μπλοκέρ, αυτές οι επαφές έγιναν στη διάρκεια μιας μόνο προσπάθειας για μπλοκ. Μετά το μπλοκ η ομάδα επιτρέπεται να παίξει άλλες τρεις φορές την μπάλα.
Καν. 9.1, 14.2, 14.4.1

3.45 (3.47)

Μετά την δεύτερη μπαλιά από τον πασαδόρο, η μπάλα περνάει πάνω από το φιλέ στο χώρο της αντίπαλης ομάδας, στην οποία ένας παίκτης της αμυντικής ζώνης έχει σηκωθεί για μπλοκ κάνοντας άλμα από την επιθετική ζώνη. Ένας επιθετικός συμπαίκτης του πασαδόρου, με μια κίνηση σαν μπλοκ, χτυπά την μπάλα με τα δυο χέρια εξολοκλήρου στο αντίπαλο γήπεδο και ταυτόχρονα με τον αντίπαλο αμυντικό που είχε σηκωθεί για μπλοκ. Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε διπλό σφάλμα. Είναι σωστή η απόφαση του διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Ναι. Ο επιθετικός συμπαίκτης του πασαδόρου, αν και χτύπησε την μπάλα σαν μπλοκ, ουσιαστικά ολοκλήρωσε ένα επιθετικό χτύπημα, δεν έκανε μπλοκ. Μπλοκ είναι η ενέργεια να ανακοπεί η πορεία της μπάλας που έρχεται από το αντίπαλο γήπεδο, όχι από πάσα παίκτη της ίδιας ομάδας (**Καν. 14.1.1**). Αφού η επαφή του επιθετικού με την μπάλα έγινε στο χώρο των αντιπάλων, το χτύπημα ήταν αντικανονικό (**Καν. 13.3.1**). Ο αντίπαλος αμυντικός έκανε ολοκληρωμένο μπλοκ βρίσκοντας την μπάλα ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ (**Καν. 14.1.1**). Παίκτης της αμυντικής ζώνης που κάνει ολοκληρωμένο μπλοκ, κάνει σφάλμα (**Καν. 14.6.2**). Από τη στιγμή που και οι δύο παίκτες έκαναν ταυτόχρονα σφάλμα, η φάση τελειώνει με «διπλό σφάλμα».

Σε αυτή την περίπτωση περιπτώση ψηλά στο φιλέ, ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να παρακολουθεί το παιχνίδι πολύ προσεχτικά. Αν ο επιθετικός έβρισκε πρώτος την μπάλα, θα έκανε σφάλμα μόνο αυτός. Αν ο αντίπαλος αμυντικός μπλοκέρ έβρισκε πρώτος την μπάλα, θα έκανε μόνο αυτός σφάλμα.

3.46 (3.45)

Μια παίκτρια αργεί να σχηματίσει ομαδικό μπλοκ και βρίσκεται σχεδόν δυο βήματα μακριά από το ομαδικό μπλοκ, όταν εκδηλώνεται η επίθεση της αντίπαλης ομάδας. Πριν η παίκτρια προλάβει να βγει ψηλότερα από το φιλέ για μπλοκ, η μπάλα βρίσκεται επάνω της σε ένα ύψος περίπου στη μέση του φιλέ. Η ομάδα της έπαιξε άλλες τρεις φορές τη μπάλα και κέρδισε τη φάση. Έκανε σωστά ο 1^{ος} διαιτητής που άφησε τη φάση να εξελιχθεί;

Απάντηση / Εξήγηση:

Όχι. Η παίκτρια δεν ήταν μέλος του ομαδικού μπλοκ και δεν είχε κανένα μέρος του σώματός της πάνω από την κορυφή του φιλέ, όταν η μπάλα βρίσκεται πάνω της. Συνεπώς δεν θεωρείται μπλοκέρ και η επαφή της με την μπάλα είναι η πρώτη μπαλιά της ομάδας της. Η ομάδα έκανε «τέσσερις μπαλιές» και έπρεπε να χάσει τη φάση.
Καν. 9.3.1, 14.1.1

<p>3.47 (3.46) Μετά από επιθετικό χτύπημα, η μπάλα βρήκε στο κεφάλι ενός μπλοκέρ, ο οποίος είχε τα χέρια του ψηλότερα από το φιλέ. Η επαφή με την μπάλα ήταν χαμηλότερα από την κορυφή του φιλέ. Μετά από αυτό το χτύπημα, η ομάδα έπαιξε ακόμα 3 φορές την μπάλα και στο 3^ο χτύπημα ο διαιτητής σφύριξε και έδωσε «4 μπαλιές». Ήταν σωστή η απόφαση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση δεν ήταν σωστή. Ακόμα κι αν η επαφή του μπλοκέρ με τη μπάλα ήταν χαμηλότερα από την κορυφή του φιλέ, η ενέργεια ήταν μπλοκ, γιατί μέρος του σώματός του ήταν ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ. Καν. 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>
<p>3.48 (3.47) Δυο παίκτες έκαναν προσπάθεια για μπλοκ, αλλά επιθετικός έκανε πλασέ. Ένας από τους μπλοκέρ χτύπησε την μπάλα όταν ήδη είχε πέσει από το άλμα του και όλο του το σώμα ήταν χαμηλότερα από την κορυφή του φιλέ. Όταν βρίσκει ξανά την μπάλα, ο διαιτητής σφύριξε «διπλή μπαλιά». Ήταν σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Κατά τη στιγμή της πρώτης επαφής με την μπάλα, κανένα μέρος του σώματος του μπλοκέρ δεν ήταν ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ. Άρα η ενέργεια του δεν μπορεί να θεωρηθεί μπλοκ και με τη δεύτερη επαφή έκανε «διπλή μπαλιά». Καν. 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>
<p>3.49 (3.48) Ένας παίκτης της αμυντικής ζώνης κάνει επίθεση με την μπάλα να είναι ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ, κάνοντας άλμα από την επιθετική ζώνη. Στο αντίπαλο γήπεδο, ο Λίμπερο κάνει προσπάθεια για μπλοκ. Ο 1^{ος} διαιτητής σφυρίζει και δίνει την μπάλα στην ομάδα που έκανε επίθεση. Μετά από αίτημα του αρχηγού της αντίπαλης ομάδας, ο διαιτητής του εξήγησε ότι η προσπάθεια για μπλοκ του Λίμπερο ήταν χρονικά το πρώτο σφάλμα. Σωστή εφαρμογή κανονισμού;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Σωστά. Το επιθετικό χτύπημα του αμυντικού παίκτη γίνεται σφάλμα τη στιγμή που η μπάλα διασχίζει εξολοκλήρου το φιλέ ή έρχεται σε επαφή με το μπλοκ. Η προσπάθεια για μπλοκ του Λίμπερο είναι μια ενέργεια που προηγείται του ολοκληρωμένου επιθετικού χτυπήματος των αντιπάλων και συνεπώς είναι το πρώτο σφάλμα. Καν. 19.3.1.3</p>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΚΑΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΑΙΚΤΩΝ

<p>4.1 Τρεις αναπληρωματικοί εισέρχονται στη ζώνη αλλαγής. Ο σημειωτής αναγνωρίζει και ανακοινώνει το αίτημα, αλλά ο προπονητής αποφασίζει να κάνει μόνο τις δύο αλλαγές. Ποια είναι η διαδικασία για το 2^ο διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αυτό είναι κανονικό από τη στιγμή που δεν καθυστερεί το παιχνίδι. Συνεπώς ο 2^{ος} διαιτητής απλά κάνει μόνο τις 2 αλλαγές. Καν. 15.10.2, 15.10.3α, 15.10.4, 16.1</p>
<p>4.2 Στο 3^ο σετ ενός αγώνα, ένας αναπληρωματικός παίκτης εισέρχεται στη ζώνη αλλαγής, ενώ ένας άλλος παίκτης μόλις είχε φύγει από τη ζώνη προθέρμανσης και ερχόταν προς τη ζώνη αλλαγής. Πόσες αλλαγές μπορούν να επιτραπούν σύμφωνα με τους τρέχοντες κανονισμούς;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η στιγμή του αιτήματος είναι η είσοδος του/των αναπληρωματικού/-ών στην ζώνη αλλαγής. Σε αυτή την περίπτωση ο 2^{ος} διαιτητής επιτρέπει την είσοδο στον αγώνα μόνο στον πρώτο παίκτη που μπήκε στη ζώνη αλλαγής. Το δεύτερο αίτημα πρέπει να απορριφθεί σαν αντικανονικό. Καν. 15.10.3α, 15.10.3β, 15.11.1.3</p>
<p>4.3 Στο 3^ο σετ ενός αγώνα, μια ομάδα «αιτήθηκε» αλλαγή στέλνοντας έναν παίκτη στη ζώνη αλλαγής. Επειδή ο παίκτης δεν ήταν έτοιμος να αγωνιστεί, η ομάδα τιμωρήθηκε με καθυστέρηση και η αλλαγή απορρίφθηκε. Μόλις η τιμωρία καθυστέρησης εφαρμόστηκε, η ίδια ομάδα έκανε ξανά αίτημα για αλλαγή. Επιτρεπόταν να κάνει δεύτερο αίτημα;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η αλλαγή ήταν αντικανονική και σωστά οι διαιτητές δεν την επέτρεψαν. Καθώς το πρώτο αίτημα για αλλαγή απορρίφθηκε, η ομάδα δεν είχε δικαίωμα να ζητήσει δεύτερη συνεχόμενη αλλαγή. Τουλάχιστον μια φάση πρέπει να ολοκληρωθεί, για να έχει η ίδια ομάδα ξανά το δικαίωμα για αίτημα αλλαγής παίκτη. Καν. 15.3.2</p>
<p>4.4 Ο προπονητής μιας ομάδας «κάνει αίτημα» για αλλαγή στέλνοντας έναν παίκτη του στη ζώνη αλλαγής. Ο αναπληρωματικός όμως κρατάει λάθος αριθμημένη πινακίδα και ψάχνει να βρει τη σωστή. Ο 1^{ος} διαιτητής χρεώνει την ομάδα με τιμωρία καθυστέρησης, αλλά επιτρέπει την αλλαγή. Είναι σωστή αντίδραση από τον 1^ο διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όχι. Ο αναπληρωματικός πρέπει να εισέρχεται στη ζώνη αλλαγής με τη σωστή αριθμημένη πινακίδα. Συνεπώς το αίτημα για αλλαγή πρέπει να απορριφθεί και η ομάδα να χρεωθεί με καθυστέρηση. Καν. 15.10.3α, 16.1.1, 16.2</p>

<p>4.5 Ο προπονητής κάνει νόημα σε έναν αναπληρωματικό για αλλαγή, εκείνος αρχίζει να τρέχει από τη ζώνη προθέρμανσης, αλλά μπαίνει στη ζώνη αλλαγής μόλις ακούστηκε το σφύριγμα του 1^{ου} διαιτητή για το σερβίς. Αφού η καθυστέρηση που προκλήθηκε από την αλλαγή ήταν πολύ μικρή, ο 2^{ος} διαιτητής την επέτρεψε. Ήταν σωστή η απόφαση του 2^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όχι. Η αλλαγή δεν έπρεπε να επιτραπεί. Ο διαιτητής πρέπει να χειριστεί αυτή την περίπτωση με σύνεση. Ο Καν. 15.10.3 λέει ότι το πραγματικό αίτημα είναι η είσοδος του αναπληρωματικού στη ζώνη αλλαγής. Αν ο αναπληρωματικός παίκτης καθυστερήσει την έναρξη της επόμενης φάσης με το να αργήσει να μπει στη ζώνη αλλαγής, η αλλαγή πρέπει να απορριφθεί και η ομάδα να χρεωθεί με τιμωρία καθυστέρησης. Καν. 15.10.3, 16.2</p>
<p>4.6 Ο παίκτης Νο 8 μπαίνει στη ζώνη αλλαγής κρατώντας την πινακίδα με το Νο 10. Ο προπονητής του όμως επιμένει να αντικατασταθεί ο παίκτης Νο 9. Μετά από σύντομη συζήτηση, ο 2^{ος} διαιτητής απορρίπτει την αλλαγή και η ομάδα τιμωρείται με προειδοποίηση καθυστέρησης. Ήταν σωστή η απόφαση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Η αλλαγή του Νο 8 με το Νο 10 θα ήταν επιτρεπτή. Όμως ο προπονητής επέμενε να βγει το Νο 9. Αφού ο αναπληρωματικός είχε λάθος πινακίδα και αυτό προκάλεσε καθυστέρηση, ο διαιτητής σωστά τιμώρησε την ομάδα με καθυστέρηση. Καν. 16.1.1, 16.2</p>
<p>4.7 Ο παίκτης Νο 5 μιας ομάδας τραυματίζεται στο 2^ο σετ και μπορεί να αλλαχτεί μόνο με κατ' εξαίρεση αλλαγή. Κατά τη διάρκεια της ίδιας διακοπής, η ίδια ομάδα κάνει αίτημα για μια επιπλέον αλλαγή. Ο 2^{ος} διαιτητής το δέχτηκε αυτό. Ήταν σωστή η απόφασή του;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Ο παίκτης Νο 5 έπρεπε να αλλαχτεί με κατ' εξαίρεση αλλαγή για λόγους ανωτέρας βίας. Δεν μπορούσε να αλλάξει κανονικά με κανέναν συμπαίκτη του και ο τραυματισμός ήταν απρόβλεπτος. Επειδή δεν υπάρχει αρχικά κανένα αίτημα για αλλαγή σε αυτή τη διακοπή, η ομάδα έχει ακόμα το δικαίωμα να ζητήσει μια κανονική αλλαγή. Επομένως, μια ομάδα μπορεί να κάνει μια κατ' εξαίρεση αλλαγή και μια κανονική αλλαγή στη ίδια διακοπή του αγώνα. Καν. 15.7</p>
<p>4.8 Ο παίκτης Νο 6 της ομάδας 'Α' τιμωρείται με αποκλεισμό από τον αγώνα και αλλάζει με κανονική αλλαγή με τον παίκτη Νο 7. Αυτή ήταν η πρώτη κανονική αλλαγή για την ομάδα 'Α' και στον πάγκο υπήρχαν ακόμα 3 παίκτες. Στην επόμενη φάση ο παίκτης Νο 7 τραυματίζεται και δεν μπορεί να συνεχίσει. Επομένως, ο 1^{ος} διαιτητής επέτρεψε στην ομάδα 'Α' να αλλάξει το Νο 7 με κατ' εξαίρεση αλλαγή. Ήταν σωστές οι ενέργειες του διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο Καν. 15.8 αναφέρει: «Ένας παίκτης που αποβάλλεται ή αποκλείεται πρέπει να αντικατασταθεί με κανονική αλλαγή. Αν αυτό δεν είναι δυνατό, η ομάδα καθίσταται ελλιπής». Στην πρώτη ενέργεια έγινε κανονική αλλαγή του παίκτη Νο 6 με το Νο 7. Από τη στιγμή που ολοκληρώθηκε η αλλαγή, όλοι οι παίκτες της ομάδας 'Α' στον κυρίως αγωνιστικό χώρο, είχαν δικαίωμα συμμετοχής. Μετά συνέβη το δεύτερο περιστατικό και ο παίκτης Νο 7 δεν μπορούσε να συνεχίσει. Αν και ο παίκτης Νο 7 δεν μπορεί να αλλαχτεί με κανονική αλλαγή, μπορεί να αλλαχτεί με κατ' εξαίρεση αλλαγή. Καν. 15.7, 15.8</p>

<p>4.9 Κατά τη διάρκεια της επίσημης προθέρμανσης στο φιλέ πριν την έναρξη του αγώνα, ο πασαδόρος της ομάδας 'Α' τραυματίζεται και δεν μπορεί να αγωνιστεί. Ο παίκτης είχε δηλωθεί στο φύλλο περιστροφής στη θέση 1 και θα έκανε το πρώτο σερβίς. Ο διαιτητής επέτρεψε στον προπονητή της ομάδας να τον κάνει αλλαγή. Πρέπει ο παίκτης να συμμετάσχει στον αγώνα πριν γίνει αλλαγή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όχι, ο διαιτητής σωστά επέτρεψε στον τραυματισμένο παίκτη να αλλαχτεί με κανονική αλλαγή. Οι μόνες αλλαγές που μπορούν να γίνουν, από τη στιγμή που το φύλλο περιστροφής έχει δοθεί στο 2^ο διαιτητή ή στο σημειωτή, είναι μόνο μέσω της διαδικασίας κανονικής αλλαγής, εκτός από τις αντικαταστάσεις του Λίμπερο. Αφού ήταν εφικτή μια κανονική αλλαγή, αυτή υπολογίζεται σαν μία από τις έξι αλλαγές που μπορεί να κάνει μια ομάδα σε ένα σετ. Καν. 7.3.2, 7.3.4</p>
<p>4.10 Αφού η ομάδα 'Α' έχει πραγματοποιήσει και τις έξι αλλαγές που δικαιούται σε ένα σετ, διαπιστώνεται ότι ο παίκτης Νο 7 βρίσκεται στον αγωνιστικό χώρο ενώ θα έπρεπε να είναι στον πάγκο. Από τη στιγμή που δεν υπάρχουν διαθέσιμες κανονικές αλλαγές, ποια είναι η σωστή διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσουν οι διαιτητές;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η ομάδα είχε λάθος περιστροφή. Η διαδικασία που δίνεται στον Καν. 15.9.2 είναι η ακόλουθη:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πόντος και σερβίς στην ομάδα 'Β'. 2. Ο παίκτης Νο 7 πρέπει να βγει και ο σωστός παίκτης να επιστρέψει στο γήπεδο. Αυτή η διόρθωση δεν υπολογίζεται σαν κανονική αλλαγή. 3. Όλοι οι πόντοι που κέρδισε η ομάδα 'Α' όσο αγωνιζόταν ο παίκτης Νο 7 πρέπει να αφαιρεθούν, αλλά το σκορ της αντίπαλης ομάδας παραμένει ως έχει. 4. Καμιά άλλη ποινή για την ομάδα 'Α'. <p>Καν. 15.9.2</p>
<p>4.11 Αφού η ομάδα 'Β' έχει πραγματοποιήσει πέντε αλλαγές, δύο αναπληρωματικοί μπαίνουν στη ζώνη αλλαγής. Ποια είναι η σωστή αντίδραση του 2^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αφού η ομάδα 'Β' έχει κάνει πέντε αλλαγές, το αίτημα για έκτη αλλαγή είναι κανονικό. Ο 2^{ος} διαιτητής πρέπει να υπενθυμίσει στον προπονητή ότι μπορεί να κάνει μόνο μία αλλαγή και να τον ρωτήσει ποια από τις δύο θα κάνει. Αν δεν υπάρξει καθυστέρηση, η άλλη αλλαγή απορρίπτεται ως αντικανονικό αίτημα το οποίο σημειώνεται στο φύλλο αγώνα. Καν. 15.5, 15.6, 15.11, 16.1</p>

4.12

Οι παίκτες Νο 2 και Νο 5 είναι οι καλύτεροι επιθετικοί μιας ομάδας. Στη διάρκεια ενός σετ, ο παίκτης Νο 5 έχει βγει και έχει επανέλθει στον αγώνα με δύο κανονικές αλλαγές. Αργότερα στο ίδιο σετ, σε μια φάση στο φιλέ, ο παίκτης Νο 5 τραυματίζεται και πρέπει να αλλαχτεί με κατ' εξαίρεση αλλαγή.

Μόλις ο προπονητής είδε ο παίκτης Νο 5 έχει προφανώς τραυματιστεί άσχημα, είπε στον Λίμπερο να μπει στη θέση του Νο 2 που έπαιζε στην πίσω ζώνη. Έτσι ο Λίμπερο μπήκε στη πίσω ζώνη και ο Νο 2 ήταν στον πάγκο. Όταν επιβεβαιώθηκε ότι ο Νο 5 δεν μπορούσε να συνεχίσει, ο προπονητής ζήτησε να τον κάνει κατ' εξαίρεση αλλαγή με το Νο 2. Είναι αυτή η σωστή σειρά αλλαγών;

Απάντηση / Εξήγηση:

Αυτό είναι αντικανονικό. Ο παίκτης Νο 2 δεν μπορεί να αλλάξει το Νο 5 αφού ήταν παίκτης εξάδας τη στιγμή του τραυματισμού. Ο τραυματισμένος παίκτης πρέπει να αλλαχτεί με κατ' εξαίρεση αλλαγή (ο προπονητής μπορεί να χρησιμοποιήσει οποιονδήποτε παίκτη που δεν βρίσκεται στον κυρίως αγωνιστικό χώρο κατά τη στιγμή του τραυματισμού, εκτός από το Λίμπερο ή τον παίκτη που αυτός αντικατέστησε).

Άλλες κινήσεις από τον προπονητή πρέπει να είναι σε συνέχεια αυτής της κίνησης.

Καν. 15.7

4.13

Μια ομάδα ζητάει δύο αλλαγές, αλλά ο σημειωτής, μετά τον έλεγχο, διαπιστώνει ότι το πρώτο αίτημα από αυτές τις αλλαγές είναι κανονικό και το δεύτερο ότι είναι αντικανονικό. Τι πρέπει να κάνει ο 2^{ος} διαιτητής;

Απάντηση / Εξήγηση:

Ο 2^{ος} διαιτητής επιτρέπει την αλλαγή που είναι κανονική και θα απορρίψει την άλλη, ανεξάρτητα από τη σειρά με την οποία οι αναπληρωματικοί πλησίασαν την πλάγια γραμμή.

Το αίτημα για αντικανονική αλλαγή πρέπει να τιμωρηθεί με καθυστέρηση. Αν είναι η πρώτη καθυστέρηση, θα χρεωθεί με προειδοποίηση, αλλιώς με ποινή καθυστέρησης.

Καν. 15.6, 16.1.3

4.14

Μια ομάδα ζητάει αλλαγή παίκτη. Αφού η αλλαγή έχει ολοκληρωθεί, η σημειώτρια χτυπάει την κόρνα για δεύτερη φορά, σηκώνει το χέρι και λέει ότι είναι αντικανονική. Ο 2^{ος} διαιτητής διορθώνει την αλλαγή. Ο αρχηγός αγώνα διαφωνεί με το διαιτητή. Όταν ο 2^{ος} διαιτητής ελέγχει το φύλλο αγώνα, διαπιστώνει ότι η αλλαγή τελικά δεν ήταν αντικανονική και την «ξαναδιορθώνει». Ήταν μια αρκετά δυσάρεστη κατάσταση για τους διαιτητές. Πώς έπρεπε να είχε ενεργήσει ο 2^{ος} διαιτητής;

Απάντηση / Εξήγηση:

Η διαδικασία από το 2^ο διαιτητή ήταν σωστή, όμως, σε τέτοια περίπτωση ο διαιτητής πρέπει να ελέγχει τα γεγονότα στο φύλλο αγώνα πριν πάρει μια απόφαση.

Είναι πολύ σημαντικό για έναν διαιτητή να βασίζει τις αποφάσεις του σε «γεγονότα». Οι αλλαγές αποφάσεων δημιουργούν μια δυσάρεστη ατμόσφαιρα στον αγώνα. Δημιουργούν στους παίκτες και στους θεατές αισθήματα δυσπιστίας και «εχθρότητας» για τους διαιτητές.

<p>4.15 Ένας αναπληρωματικός της ομάδας 'Α' ήταν στη ζώνη αλλαγής και έτοιμος να αγωνιστεί. Όμως ο παίκτης που έπρεπε να βγει, αρχικά αρνήθηκε να βγει από το γήπεδο. Ο διαιτητής έκρινε ότι αυτό είναι καθυστέρηση και τιμώρησε την ομάδα, αλλά επίσης επέτρεψε την αλλαγή. Ήταν σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι, η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή ήταν σωστή. Όταν ο αναπληρωματικός παίκτης δεν είναι έτοιμος και προκαλεί καθυστέρηση, η σωστή εφαρμογή του κανονισμού είναι να απορριφθεί η αλλαγή και να τιμωρηθεί η ομάδα με καθυστέρηση. Όμως σε αυτή την ειδική περίπτωση, την καθυστέρηση την προκάλεσε ο παίκτης που αγωνιζόταν. Ο διαιτητής, επιτρέποντας την αλλαγή, έδειξε ότι έχει καλή γνώση των κανονισμών και του πνεύματός τους. Καν. 16.1.1, 23.2.3</p>
<p>4.16 Κατά τη διάρκεια του ελέγχου των θέσεων, ο 2^{ος} διαιτητής διαπίστωσε μια διαφορά ανάμεσα στο φύλλο περιστροφής και της πραγματικής περιστροφής της ομάδας 'Α'. Στη θέση 1 ήταν ο παίκτης Νο 5 στο γήπεδο, αντί του παίκτη Νο 7 που ήταν γραμμένος στο φύλλο περιστροφής. Το ανέφερε στον προπονητή, ο οποίος αποφάσισε να αρχίσει το σετ με τη σύνθεση που ήταν ήδη στο γήπεδο. Συνεπώς έκανε μια κανονική αλλαγή με σκορ 0-0. Στην πράξη η αλλαγή δεν εκτελέστηκε, αλλά μόνο γράφτηκε στο φύλλο αγώνα. Εντωμεταξύ, ο Λίμπερο αντικατέστησε το Νο 5. Τρεις περιστροφές μετά, όταν ο Λίμπερο πέρασε στη θέση 4, αντικαταστάθηκε από το Νο 7. Ο προπονητής ζήτησε αλλαγή, να μπει το Νο 5 στο Νο 7. Όταν έγινε η αλλαγή, ο 1^{ος} διαιτητής κατάλαβε ότι ήταν λάθος, αφού ακριβώς η ίδια αλλαγή είχε ήδη στο 0-0. Μετά από σύντομη συζήτηση με τον αρχηγό αγώνα, ακύρωσε τη δεύτερη «περιπτή» αλλαγή. Ο αγώνας συνεχίστηκε χωρίς καμιά τιμωρία. Ήταν σωστή αυτή η διαδικασία;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του διαιτητή να ακυρώσει τη δεύτερη αλλαγή ήταν σωστή. Το πρόβλημα ήταν, ότι η αλλαγή στη αρχή του σετ δεν εκτελέστηκε ξεκάθαρα από τους 2 παίκτες και για αυτό το λόγο, ο προπονητής και οι παίκτες δεν την κατάλαβαν και σταμάτησαν τον αγώνα χωρίς λόγο. Αφού ο αγώνας σταμάτησε για 1-2', η ομάδα έπρεπε να τιμωρηθεί με καθυστέρηση. Αυτή είναι μια περίπτωση, όπου ο προπονητής πρέπει να κάνει τη χειροσήμανση για αλλαγή ώστε να μην υπάρξουν παρεξηγήσεις.</p>
<p>4.17 Ο παίκτης Νο 6, έτοιμος να αγωνιστεί, εισέρχεται στη ζώνη αλλαγής κατά τη διάρκεια μιας διακοπής και ο σημειωτής χτυπάει την κόρνα. Εκείνη τη στιγμή ο προπονητής αλλάζει γνώμη και λέει στον παίκτη να επιστρέψει στη ζώνη προθέρμανσης. Έπρεπε να γίνει η αλλαγή; Ποια είναι η σωστή διαδικασία για τους διαιτητές σε αυτή την περίπτωση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Το αίτημα για αλλαγή ήταν σωστό και ο σημειωτής είχε ήδη χτυπήσει την κόρνα. Εξαιτίας του αιτήματος, ο αγώνας σταμάτησε. Δεν είναι υποχρεωτικό να γίνει η αλλαγή, αλλά αυτή η διαδικασία προκάλεσε καθυστέρηση και πρέπει να τιμωρηθεί. Καν. 15.10.3α, 15.10.3γ, 16.1.1</p>

<p>4.18 Μετά το σφύριγμα για σερβίς, ένας αναπληρωματικός παίκτης εισέρχεται στη ζώνη αλλαγής. Ο σημειωτής αγνόησε το γεγονός και ο αγώνας δεν σταμάτησε. Στο τέλος της φάσης, ο 2^{ος} διαιτητής είπε στο σημειωτή να καταγράψει ένα αντικανονικό αίτημα στο φύλλο αγώνα. Ήταν σωστή αυτή η διαδικασία;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 2^{ος} διαιτητής έπραξε σωστά. Ήταν μια τυπική περίπτωση αντικανονικού αιτήματος που έπρεπε να καταγραφεί στο φύλλο αγώνα. Αν ήταν ένα επαναλαμβανόμενο αντικανονικό αίτημα, θα έπρεπε να υπάρχει τιμωρία καθυστέρησης. Καν. 15.11.2, 16.1.1</p>
<p>4.19 Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε για σερβίς, την ώρα που ένας αναπληρωματικός παίκτης πλησίασε τη ζώνη αλλαγής. Ο σημειωτής δεν έδωσε σημασία στο σφύριγμα του διαιτητή και πάτησε την κόρνα. Ο αναπληρωματικός, καταλαβαίνοντας ότι άργησε, επέστρεψε στον πάγκο. Ο αγώνας σταμάτησε και ο παίκτης που ήταν να βγει από το παιχνίδι πήγε στη ζώνη αλλαγής. Ποια είναι η σωστή διαδικασία για τους διαιτητές σε αυτή την περίπτωση;</p>	<p>Ανάλυση: Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να σταματήσει τη φάση. Μολονότι δεν υπήρχε κάποιο αίτημα, ο αγώνας καθυστέρησε από τον παίκτη εξάδας που νόμιζε ότι θα αλλαχτεί και η ομάδα πρέπει να τιμωρηθεί με καθυστέρηση. Το αποτέλεσμα της τιμωρίας θα κρίνει ποια ομάδα θα κάνει το επόμενο σερβίς. Αν ο 1^{ος} διαιτητής δεν σταματήσει τη φάση, τότε μετά την εκτέλεση του σερβίς, αυτή η ομάδα θα ήταν «λάθος θέσεις». Με τη νέα διαδικασία αλλαγής, ο σημειωτής πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός στα αιτήματα των αλλαγών. Ήταν λάθος του σημειωτή να πατήσει την κόρνα χωρίς να υπάρξει πραγματικά κάποιο αίτημα. Καν. 15.11.2, 16.1.1</p>
<p>4.20 Ένας αναπληρωματικός παίκτης πλησιάζει, αλλά δεν μπαίνει, στη ζώνη αλλαγής. Ο 1^{ος} διαιτητής σφυρίζει για σερβίς, αλλά ο σημειωτής δεν πρόσεξε την πραγματική θέση του παίκτη και πάτησε την κόρνα. Ο αναπληρωματικός, συνειδητοποιώντας ότι άργησε, επέστρεψε στον πάγκο. Η φάση δεν σταμάτησε. Στο τέλος της φάσης, ο 2^{ος} διαιτητής είπε στο σημειωτή να καταγράψει ένα αντικανονικό αίτημα σε αυτή την ομάδα. Ήταν σωστό αυτό;</p>	<p>Ανάλυση: Αφού η φάση δεν σταμάτησε και το λάθος ήταν του σημειωτή, αυτή η περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αντικανονικό αίτημα ούτε ως καθυστέρηση. Συνεπώς ο 2^{ος} διαιτητής έκανε λάθος. Καν. 15.10.3α, 15.10.3γ</p>

4.21 (νέο)

Ο παίκτης Νο 6 της ομάδας Α δεν είχε αναγραφεί στο φύλλο αγώνα. Πήρε μέρος στην προθέρμανση και στη διάρκεια του αγώνα ήταν στη ζώνη προθέρμανσης και στον πάγκο. Στο 3^ο σετ άλλαξε έναν συμπαίκτη του. Μετά την επόμενη φάση, ο σημειωτής κατάλαβε ότι ο παίκτης δεν είχε αναγραφεί στη σύνθεση της ομάδας και διέκοψε τον αγώνα. Οι διαιτητές αποκατέστησαν την αλλαγή και ακύρωσαν τον πόντο που πήρε η ομάδα Α, όταν ο παίκτης Νο 6 ήταν στον κυρίως αγωνιστικό χώρο. Η ομάδα Β κέρδισε έναν πόντο και το σερβίς. Ήταν σωστή η διαδικασία;

Απάντηση / Εξήγηση:

Γενικά, όλοι οι παίκτες που θέλουν να συμμετέχουν σε έναν αγώνα πρέπει να αναγραφούν στη σύνθεση της ομάδας στο φύλλο αγώνα. Ο προπονητής και ο αρχηγός της ομάδας έχουν το καθήκον να ελέγξουν την αναγραφή και να την επιβεβαιώσουν με την υπογραφή τους.

Το αίτημα για αλλαγή με έναν μη δηλωμένο παίκτη πρέπει να απορριφθεί και να επιβληθεί μια τιμωρία καθυστέρησης.

Μη δηλωμένοι παίκτες που έχουν αγωνιστεί, θα πρέπει να βγουν από τον κυρίως αγωνιστικό χώρο μόλις αυτό διαπιστωθεί και να περάσει στον αγώνα ένας κανονικά δηλωμένος παίκτης. Όλοι οι πόντοι που κέρδισε η ομάδα όσο ο μη δηλωμένος παίκτης ήταν στον κυρίως αγωνιστικό χώρο θα ακυρωθούν και η αντίπαλη ομάδα θα κερδίσει έναν πόντο και το επόμενο σερβίς.

Μολονότι ο σημειωτής δεν πρόσεξε όσο έπρεπε όταν ο μη δηλωμένος παίκτης έλαβε μέρος σε αλλαγή, το κύριο λάθος είναι της ομάδας. Συνεπώς η διαδικασία ήταν σωστή.

Αν το λάθος είχε ανακαλυφθεί μετά το τέλος του σετ, η ομάδα Α θα έχανε αυτό το σετ. Αν το λάθος είχε ανακαλυφθεί μετά το τέλος του αγώνα, ολόκληρος ο αγώνας θα είχε χαθεί λόγω του μη δηλωμένου παίκτη στον αγώνα.

Καν. 4.1.3, 4.2.2, 5.1.1, 5.2.2, 15.9.2

ΤΑΪΜ-ΑΟΥΤ & ΤΕΧΝΙΚΑ ΤΑΪΜ-ΑΟΥΤ**4.22 (4.21)**

Η ομάδα 'Β' κερδίζει τη φάση, προηγείται με 7-6 και ο παίκτης Νο 5, που ήταν λάθος περιστροφή, σέρβιρε και κέρδισε έναν πόντο. Το σκορ είναι τώρα 8-6. Ακολουθεί τεχνικό τάιμ-άουτ και ο ίδιος παίκτης συνεχίζει να σερβίρει μέχρι το σκορ να γίνει 10-6 υπέρ της 'Β'. Τότε ο σημειωτής αντιλαμβάνεται ότι σερβίρει λάθος παίκτης εδώ και ώρα. Ο 1ος διαιτητής έδωσε τον πόντο και το σερβίς στην αντίπαλη ομάδα για λάθος παίκτη στο σερβίς και αφαίρεσε τους πόντους που πήρε η ομάδα 'Β' αυτό το διάστημα. Ο αγώνας συνεχίστηκε όταν η ομάδα 'Β' επανήλθε στη σωστή περιστροφή. Μετά, όταν το σκορ έφτασε πάλι στον 8^ο πόντο, δεν δόθηκε άλλο τεχνικό τάιμ-άουτ και ο αγώνας συνεχίστηκε.

Ανάλυση:

Η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή ήταν σωστή. Τα τεχνικά τάιμ-άουτ είναι κάτι συμφωνημένο για επαναλήψεις φάσεων, αναλύσεις και δι-αφημίσεις για την τηλεόραση. Άρα αφού ήδη είχε δοθεί το πρώτο τεχνικό τάιμ-άουτ στο σετ, δεν μπορεί να επιτραπεί κανένα άλλο πριν μια ομάδα να φτάσει στους 16 πόντους.

Καν. 15.4.1

4.23 (4.22)

Η ομάδα 'B' προηγείται με 7-4. Μετά την επόμενη φάση, το σκορ είναι 8-4 για την ομάδα 'B'. Ο προπονητής της ομάδας 'A' ζητάει ένα τάιμ-άουτ. Ο 2^{ος} διαιτητής απορρίπτει το αίτημα, αφού την ίδια στιγμή υπάρχει αυτόματα τεχνικό τάιμ-άουτ. Ήταν σωστό αυτό;

Απάντηση / Εξήγηση:

Αφού ένα τεχνικό τάιμ-άουτ πρέπει να δοθεί αυτόματα όταν η ομάδα 'B' έχει φτάσει τους 8 πόντους και το τεχνικό τάιμ-άουτ δίνεται πριν από μια κανονική διακοπή του αγώνα, η απόρριψη του αιτήματος ήταν σωστή. Αν μετά το τεχνικό τάιμ-άουτ, ο προπονητής της ομάδας 'A' θέλει να πάρει ένα κανονικό τάιμ-άουτ, πρέπει να το ζητήσει ξανά.

Καν. 15.4.2

ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ**4.24 (4.23)**

Ο προπονητής της ομάδας 'A' προσπάθησε να ζητήσει αλλαγή προς το τέλος του σετ, φωνάζοντας έναν αναπληρωματικό στη ζώνη αλλαγής. Ο αναπληρωματικός στην αρχή δεν άκουσε τις φωνές του προπονητή του και άργησε να φτάσει στη ζώνη αλλαγής. Ο σημειωτής πάτησε την κόρνα και ο αγώνας σταμάτησε, αλλά ήδη ο 1^{ος} διαιτητής είχε σφυρίξει για σερβίς. Ο 1^{ος} διαιτητής ακύρωσε τη φάση, έδωσε προειδοποίηση καθυστέρησης και αρνήθηκε να επιτρέψει την αλλαγή του παίκτη (που εκείνη τη στιγμή ήταν στη ζώνη αλλαγής). Ακολούθησε μια διαφωνία με τους διαιτητές. Η ομάδα 'B' ζήτησε τάιμ-άουτ και μετά αλλαγή. Μετά η ομάδα 'A' ζητάει πάλι αλλαγή, η οποία και γίνεται. Το παιχνίδι συνεχίστηκε και η ομάδα 'A' κέρδισε το σετ και τον αγώνα. Είναι αυτή σωστή εφαρμογή κανονισμών από τον 1^ο διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Όχι, δεν είναι. Η πρώτη του ενέργεια να απορρίψει την αλλαγή για καθυστέρηση και να δώσει μια προειδοποίηση καθυστέρησης ήταν σωστή, από τη στιγμή που ο προπονητής είχε ζητήσει την αλλαγή, ενώ ο παίκτης δεν ήταν σε θέση για να γίνει αλλαγή.

Όμως, το αντικανονικό αίτημα ήταν το δεύτερο αίτημα για αλλαγή από την ομάδα 'A', αμέσως μετά το τάιμ-άουτ. Για να επιτραπεί σε μια ομάδα ένα νέο αίτημα για αλλαγή, θα πρέπει να έχει μεσολαβήσει από το προηγούμενο αίτημα μια ολοκληρωμένη φάση.

Το τελευταίο αίτημα για αλλαγή πρέπει να απορριφθεί χωρίς ποινή, εκτός εάν είχε υπάρξει ένα προηγούμενο αντικανονικό αίτημα, που είχε καταγραφεί στο φύλλο αγώνα.

Καν. 15.3.1, 15.3.2, 15.10.3, 15.11.1.3, 16.1.1, 16.1.2, 25.2.2.6

4.25 (4.24)

Μια ομάδα έχει ήδη πάρει τα δύο τάιμ-άουτ σε ένα σετ. Αργότερα στο ίδιο σετ, ο προπονητής κάνει ένα τρίτο αίτημα για τάιμ-άουτ το οποίο έγινε δεκτό από τον 2ο διαιτητή. Εκείνη τη στιγμή ο σημειωτής είδε ότι αυτό ήταν το 3^ο τάιμ-άουτ και την ομάδα και ενημέρωσε τον 2^ο διαιτητή. Ποια είναι η σωστή διαδικασία για τους διαιτητές;

Απάντηση / Εξήγηση:

Το αίτημα για τρίτο τάιμ-άουτ είναι ένα αντικανονικό αίτημα και έπρεπε να είχε απορριφθεί αμέσως χωρίς τιμωρία, αλλά να καταγραφεί στο φύλλο αγώνα. Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να ενημερωθεί για το λάθος και το τάιμ-άουτ πρέπει να τερματιστεί άμεσα. Ο 1^{ος} διαιτητής ενημερώνει τον αρχηγό αγώνα της ομάδας και δίνει μια προειδοποίηση καθυστέρησης γιατί η ενέργεια προκάλεσε καθυστέρηση.

Καν. 15.11.1.4, 16.1.5, 25.2.2.6

4.26 (4.25)

Στη διάρκεια ενός αγώνα ένας αναπληρωματικός παίκτης εισέρχεται στη ζώνη αλλαγής ελάχιστα μετά το σφύριγμα του 1^{ου} διαιτητή για σερβίς. Ο σημειωτής πάτησε την κόρνα και ο αγώνας σταμάτησε.

Ο πρώτος διαιτητής απέρριψε το αίτημα με μια μικρή κίνηση του χεριού του. Εν τω μεταξύ και ο εισερχόμενος και ο εξερχόμενος παίκτης πήγαν στη σωστή θέση της ζώνης αλλαγής έτοιμοι για να γίνει η αλλαγή.

Ο πρώτος διαιτητής έκανε νόημα στον παίκτη να σερβίρει. Τη στιγμή της εκτέλεσής του σερβίς, ο δεύτερος διαιτητής σφύριξε και έδωσε λάθος θέσεις στην ομάδα που σερβίρει γιατί ήταν επτά παίκτες στο γήπεδο.

Μετά από μια σύντομη συζήτηση μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου διαιτητή, ο 1ος διαιτητής σφύριξε ξανά για σερβίς. Ήταν αυτή σωστή απόφαση;

Απάντηση / Εξήγηση:

Αυτή είναι μια τυπική περίπτωση ενός αντικανονικού αιτήματος. Το αίτημα έπρεπε να απορριφθεί και, λόγω της μεγάλης διακοπής και της σύγχυσης, η ομάδα θα πρέπει να τιμωρηθεί με καθυστέρηση.

Όμως αν τιμωρία δεν ήταν ποινή καθυστέρησης, η ομάδα πρέπει να επαναλάβει το σερβίς.

Καν. 15.11.1.1

Ο 2^{ος} διαιτητής δεν έχει το δικαίωμα ούτε την αρμοδιότητα να κρίνει τις θέσεις της ομάδας που σερβίρει. Όταν ο 2^{ος} διαιτητής σφυρίζει σε τέτοια περίπτωση, η φάση πρέπει να επαναληφθεί.

Καν. 15.11, 23.3.2.3.α, 24.3.2.2, 25.2.2.6**ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ****4.27 (4.26)**

Ένας παίκτης, πάνω στο μπλοκ, χτυπάει στη μύτη με τον αγκώνα του έναν συμπαίκτη. Επειδή αιμορραγούσε, ο προπονητής ζήτησε αλλαγή. Ο αναπληρωματικός εμφανίστηκε κοντά στο τραπέζι του σημειωτή με τη φόρμα. Ποια είναι η σωστή αντίδραση του διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Οι διαιτητές πρέπει δείχνουν κατανόηση σε περίπτωση που οι αλλαγές δεν είναι προγραμματισμένες. Στον αναπληρωματικό πρέπει να δοθεί ένας εύλογος χρόνος για να βγάλει τη φόρμα του και να μπει στον αγώνα, χωρίς τιμωρία. Πρέπει να σημειωθεί, ότι όταν συμβαίνει ένας τραυματισμός και ο παίκτης αιμορραγεί, τότε πρέπει να αλλαχτεί ή να αντικατασταθεί μέχρι να σταματήσει η αιμορραγία και μέχρι να αφαιρεθεί το αίμα από την εμφάνισή του.

Καν. 4.4, 15.5, 15.10.2, 15.10.3, 17.1.1

4.28 (4.27)

Ο πασαδόρος μιας ομάδας τραυματίζεται στο γόνατο σε μια αμυντική προσπάθεια. Παρέμεινε ξαπλωμένος κάτω και γύρω του, έτρεξαν οι προπονητές και ο γιατρός της ομάδας για να ελέγξουν τον τραυματισμό. Μετά από δύο λεπτά, ο παίχτης δήλωσε ότι είναι σε θέση να συνεχίσει τον αγώνα. Ο διαιτητής έκανε σήμα αν συνεχιστεί ο αγώνας κανονικά. Ήταν σωστή η απόφαση από τον 1^ο διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή είναι σωστή. Για την ασφάλεια του παίκτη, ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να σταματήσει αμέσως τη φάση όταν συμβεί ένας τραυματισμός και να επιτρέψει στο γιατρό της ομάδας και/ή σε ιατρική βοήθεια να εισέλθουν στον αγωνιστικό χώρο. Αν ο τραυματισμός είναι αρκετά σοβαρός, ο παίκτης θα πρέπει να βγει από τον αγωνιστικό χώρο για τουλάχιστον μια φάση. Η βασική απόφαση του 1^{ου} διαιτητή είναι να δώσει στον παίκτη και/ή στο γιατρό της ομάδας ένα εύλογο χρονικό διάστημα για να δουν τη σοβαρότητα του τραυματισμού, αλλά και να περιορίσει το διάστημα αυτό μέχρι του σημείου που θα χρειαστεί αλλαγή. Η αντικατάσταση ενός τραυματισμένου παίκτη πρέπει να γίνει με κανονική αλλαγή. Αν αυτό δεν είναι δυνατόν, μπορεί να μπορεί να γίνει με κατ' εξαίρεση αλλαγή.

Καν. 15.7, 17.1.2

4.29 (4.28)

Σε ένα σετ η ομάδα είχε κάνει πέντε αλλαγές. Μετά απ' αυτό, τραυματίστηκε ένας παίκτης του οποίου η αλλαγή είχε κλείσει. Ο παίκτης αντικαταστάθηκε με κατ' εξαίρεση αλλαγή. Ο 1^{ος} διαιτητής αποφάσισε ότι αυτή η κατ' εξαίρεση αλλαγή ήταν πια η έκτη αλλαγή για την ομάδα και δεν είχαν δικαίωμα για άλλη αλλαγή στο ίδιο σετ. Ο προπονητής αμφισβήτησε αυτήν την ερμηνεία των κανονισμών. Ποια είναι η σωστή ερμηνεία των κανονισμών;

Απάντηση / Εξήγηση:

Η σωστή ερμηνεία των κανονισμών είναι ότι ο τραυματισμένος παίκτης πρέπει να αντικατασταθεί με μια κατ' εξαίρεση αλλαγή. Ο προπονητής μπορεί να χρησιμοποιήσει οποιονδήποτε από τους παίκτες που δεν είναι στον κυρίως αγωνιστικό χώρο τη στιγμή του τραυματισμού, εκτός από το Λίμπερο και τον αντικαταστάτη του. Η κατ' εξαίρεση αλλαγή δεν υπολογίζεται σαν μία από τις έξι αλλαγές.

Καν. 15.1, 15.6, 15.7

4.30 (4.29)

Στη διάρκεια μιας φάσης ένας παίκτης τραυματίζεται αιμορραγώντας. Στο τέλος της φάσης, ο 1^{ος} διαιτητής τον κάλεσε και του είπε να ζητήσει αμέσως ιατρική βοήθεια για να σταματήσει η αιμορραγία, επειδή απαγορεύεται να αγωνιστεί με μια πληγή που ακόμα αιμορραγεί. Μετά από ένα λεπτό η αιμορραγία σταμάτησε και ο αγώνας συνεχίστηκε. Ήταν σωστή η διαδικασία από τον 1^ο διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Ένας παίκτης δεν επιτρέπεται να αγωνιστεί με μια πληγή που αιμορραγεί, ανεξάρτητα από τη σοβαρότητα του τραυματισμού. Οι διαιτητές πρέπει να σταματήσουν άμεσα το παιχνίδι, μόλις καταλάβουν τον τραυματισμό και να καθοδηγήσουν τον παίκτη να ζητήσει ιατρική παρέμβαση. Η ομάδα δεν είναι υποχρεωμένη να αλλάξει τον παίκτη. Συνεπώς ήταν μια αποδεκτή διαδικασία από τον 1^ο διαιτητή το να μην τιμωρήσει με καθυστέρηση την ομάδα και ούτε να την υποχρεώσει να ζητήσει αλλαγή ή τάιμ-άουτ.

Απόφαση της Ιατρικής Επιτροπής της FIVB.

ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ

<p>4.31 (4.30) Πριν από την έναρξη του τρίτου σετ ο 1^{ος} διαιτητής σφυρίζει για την είσοδο των ομάδων στον αγωνιστικό χώρο, αλλά η μια από τις ομάδες δεν ανταποκρίνεται. Αφού ο διαιτητής περίμενε αρκετά δευτερόλεπτα, τιμώρησε την ομάδα με προειδοποίηση καθυστέρησης και οι παίκτες της ομάδας εισήλθαν στο γήπεδο. Είναι σωστή η ενέργεια του διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Οι ομάδες πρέπει να κληθούν να πάρουν τις θέσεις τους. Αν δεν αντιδράσουν, ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να τις τιμωρήσει με προειδοποίηση καθυστέρησης που θα γραφτεί στο φύλλο αγώνα. Αν η ομάδα ακόμα δεν αντιδρά, πρέπει να δοθεί ποινή καθυστέρησης (με κίτρινη κάρτα). Αν και αυτό είναι αναποτελεσματικό, τότε θεωρείται άρνηση να αγωνιστεί, η ομάδα μηδενίζεται και χάνει τον αγώνα με 0-3 (0-25, 0-25, 0-25). Αν μια ομάδα καθυστερεί να επανέλθει μετά από τάιμ-άουτ, πρέπει να ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία. Καν. 6.4.1, 16.1</p>
<p>4.32 (4.31) Μετά από έναν κερδισμένο πόντο, οι παίκτριες μιας ομάδας μαζεύτηκαν για να συζητήσουν τη στρατηγική τους για τη συνέχεια του παιχνιδιού. Αφού άφησε εύλογο χρόνο για να επιστρέψουν οι παίκτριες στις θέσεις τους, ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε και τιμώρησε την ομάδα με προειδοποίηση καθυστέρησης, γιατί η ομάδα δεν ήταν έτοιμη να σερβίρει. Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Ο 1^{ος} διαιτητής δεν είναι υποχρεωμένος να δώσει στους παίκτες μιας ομάδας κάτι περισσότερο από ένα εύλογο χρονικό διάστημα για να πάρουν τις θέσεις τους για την επόμενη φάση. Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να έχει σωστή κρίση και να επιτρέπει πανηγυρισμούς και ενθουσιασμό, αλλά χωρίς να αφήνει το παιχνίδι να καθυστερεί. Καν. 16.1.2, 16.1.5</p>

<p>4.33 (4.32) Ένας παίκτης αρνείται να αγωνιστεί, επειδή σε ένα σημείο του γηπέδου υπάρχει ιδρώτας από προηγούμενη προσπάθεια άλλου συμπαίκτη του. Πώς πρέπει να αντιδράσει ο 1^{ος} διαιτητής;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 1^{ος} διαιτητής δεν πρέπει ποτέ να δεχτεί αίτημα από ομάδα για να σκουπιστεί το γήπεδο, γιατί αυτό το αίτημα οδηγεί σε τιμωρία καθυστέρησης. Συνεπώς πρέπει να λάβει υπόψη του πολλά δεδομένα. Τα παιδιά για το γρήγορο σκούπισμα πρέπει να καθαρίσουν τον ιδρώτα από το δάπεδο. Οι παίκτες μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν τις μικρές πετσέτες που έχουν μαζί τους. Όταν ο 1^{ος} διαιτητής το κρίνει απαραίτητο να σκουπιστεί το γήπεδο από τα παιδιά, μπορεί να δώσει την εντολή. Ο έλεγχος ενός αγώνα είναι πάντα του 1^{ου} διαιτητή, αν δεν υπάρχει «Επιτροπή Ελέγχου». Σε αγώνα με «Επιτροπή Ελέγχου», ο πρόεδρος της Αγωνόδικου Επιτροπής μπορεί να εξουσιοδοτήσει το 2^ο διαιτητή να επιτρέψει επιπλέον σκούπισμα αν η θερμοκρασία είναι πάνω από 25°C και η υγρασία πάνω από 61%. Αν τελικά η ομάδα εξακολουθεί να αρνείται να αγωνιστεί, ο διαιτητής μπορεί να τιμωρήσει την ομάδα με καθυστέρηση ή ακόμα και μηδενισμό. Καν. 1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 16.2</p>
<p>4.34 (νέο) Στη διάρκεια του διαλείμματος μεταξύ δυο σετ, μια ομάδα ολόκληρη πήγε στα αποδυτήρια και επέστρεψε μετά από 5 λεπτά. Ο 1^{ος} διαιτητής την τιμώρησε με καθυστέρηση και ο αγώνας συνεχίστηκε. Ήταν αυτή η σωστή αντίδραση από τον διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Κατ' αρχήν, μια ομάδα δεν επιτρέπεται να φύγει από το χώρο της διοργάνωσης χωρίς άδεια από τους διαιτητές. Παρόλα αυτά, μετά από δύομισι λεπτά, ο 2^{ος} διαιτητής πρέπει να πάει στην ομάδα και να της υπενθυμίζει ότι πρέπει να επιστρέψει άμεσα ώστε να μην θεωρηθεί ότι απέχει. Όταν θα επιστρέψουν στο γήπεδο, ο 1^{ος} διαιτητής θα τιμωρήσει με καθυστέρηση. Καν. 4.2, 6.4.1, 6.4.2, 18.1</p>

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

<p>4.35 (4.33) Στη διάρκεια ενός σετ οι θεατές εισέρχονται στον αγωνιστικό χώρο διαμαρτυρόμενοι για αποφάσεις των διαιτητών. Πώς πρέπει να αντιδράσει ο πρώτος διαιτητής;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να διακόψει τον αγώνα και να ζητήσει από την Επιτροπή Ελέγχου ή τη διοργανώτρια αρχή να αποκαταστήσει την τάξη. Η διακοπή πρέπει να καταγραφεί στο φύλλο αγώνα. Καν. 17.2, 17.3</p>
<p>4.36 (4.34) Ο βραχίονας του μικροφώνου («μπουμ») του τηλεοπτικού συνεργείου που βρισκόταν κοντά στην τελική γραμμή πέφτει και χτυπά ελαφρά τον παίκτη που ετοιμαζόταν να σερβίρει. Παρά την ενόχληση, ο παίκτης συνεχίζει κανονικά με ένα επιτυχημένο σερβίς. Ο 1^{ος} διαιτητής δεν σταμάτησε τον αγώνα ούτε διέταξε επανάληψη του σερβίς και η ομάδα δεν διαμαρτυρήθηκε. Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση ήταν σωστή με την έννοια ότι ήταν κάτι θεαματικό και προκάλεσε ενθουσιασμό στο κοινό. Όμως, σε άλλες περιπτώσεις, ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να έχει υπόψη την επανάληψη της φάσης.</p>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΛΙΜΠΕΡΟ

<p>5.1 Στην αρχή του αγώνα, το Λίμπερο μιας ομάδας αντικαθιστά έναν παίκτη της πίσω ζώνης, πριν ο 2^{ος} διαιτητής ελέγξει τις θέσεις των παικτών. Ποια πρέπει να είναι η αντίδραση του 2^{ου} διαιτητή κατά τη διάρκεια του ελέγχου των θέσεων πριν την έναρξη του αγώνα;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο αρχικός παίκτης της εξάδας πρέπει να είναι μέσα στο γήπεδο την ώρα του ελέγχου των θέσεων. Ο παίκτης της πίσω ζώνης πρέπει γρήγορα να αντικαταστήσει το Λίμπερο χωρίς καμιά προειδοποίηση ή ποινή. Μόλις ο 2^{ος} διαιτητής ελέγξει τις θέσεις, το Λίμπερο μπορεί να μπει στη θέση του παίκτη. Αν αυτό ξανασυμβεί στον αγώνα ή αν η καθυστέρηση είναι μεγάλη και ο 1^{ος} διαιτητής κρίνει αυτή την ενέργεια ως καθυστέρηση, ο διαιτητής θα τιμωρήσει με καθυστέρηση. Καν. 19.3.2.4, 19.3.2.8, 24.3.1</p>
<p>5.2 Μια ομάδα έχει επτά παίκτες, μαζί το Λίμπερο. Στο δεύτερο σετ, ο αρχικός παίκτης Νο 6 τιμωρείται με αποκλεισμό. Ο 1^{ος} διαιτητής χαρακτηρίζει την ομάδα ελλιπή και οι αντίπαλοι κερδίζουν τον αγώνα. Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση είναι σωστή. Ο Λίμπερο δεν μπορεί να συμμετέχει σε καμιά αλλαγή παίκτη και ο αποκλεισμένος παίκτης πρέπει να αντικατασταθεί με κανονική αλλαγή, αλλά δεν υπάρχουν διαθέσιμοι παίκτες για κανονική αλλαγή. Καν. 6.4.3, 19</p>
<p>5.3 Η ομάδα 'B' έχει μόνο οκτώ παίκτες μαζί με το Λίμπερο. Στο δεύτερο σετ του αγώνα, ο παίκτης Νο 2 της ομάδας 'B' έχει γίνει αλλαγή και έχει επιστρέψει πάλι στον αγώνα. Στο ίδιο σετ ο παίκτης Νο 2 τιμωρείται με αποκλεισμό. Ο Λίμπερο είναι στον πάγκο την ώρα του αποκλεισμού. Ποια είναι η σωστή απόφαση για τον 1^ο διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αφού ο παίκτης Νο 2 δεν μπορεί να αλλαχτεί κανονικά, η ομάδα του χαρακτηρίζεται ελλιπής και χάνει το δεύτερο σετ. Καν. 6.4.3, 15.7, 15.8</p>
<p>5.4 Μια ομάδα έχει επτά παίκτες μαζί με το Λίμπερο. Στο δεύτερο σετ, ο αρχικός παίκτης Νο 7 τραυματίζεται. Ο 1^{ος} διαιτητής επιτρέπει στο Λίμπερο να μπει στον αγώνα με κανονική αλλαγή στη θέση του τραυματισμένου παίκτη και ο αγώνας τελειώνει με αυτή την εξάδα. Είναι σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όχι. Ο Λίμπερο δεν μπορεί να συμμετέχει σε καμιά αλλαγή, είτε κανονική είτε κατ'εξαίρεση. Η ομάδα έχει δύο δυνατότητες. Αν ο Νο 7 είναι στην μπροστινή ζώνη την ώρα του τραυματισμού, η ομάδα έχει το δικαίωμα να ζητήσει χρόνο 3 λεπτών για ανάρρωση. Αν ο παίκτης δεν μπορεί να συνεχίσει, η ομάδα χάνει το σετ ή πιθανόν και τον αγώνα. Όμως αν ο Νο 7 είναι στην πίσω ζώνη και το Λίμπερο είναι στον πάγκο, η ομάδα μπορεί να αντικαταστήσει το Νο 7 με το Λίμπερο μέχρι το Λίμπερο να βρεθεί στην μπροστινή ζώνη. Τότε, είτε ο Νο 7 θα επιστρέψει στο παιχνίδι είτε η ομάδα θα χαρακτηριστεί ελλιπής. Καν. 15.5, 15.7, 15.8, 17</p>

<p>5.5 Ο Λίμπερο είναι στην εξάδα στη θέση του παίκτη Νο 5 και αποβάλλεται από το σετ. Ποια είναι η σωστή διαδικασία για να συνεχιστεί ο αγώνας;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Στην περίπτωση Λίμπερο που τιμωρείται με αποβολή ή αποκλεισμό και αν η ομάδα έχει δύο Λίμπερο, ο προπονητής μπορεί να αντικαταστήσει άμεσα τον τιμωρημένο ενεργό Λίμπερο με τον αναπληρωματικό. Αν η ομάδα έχει μόνο έναν Λίμπερο, ο παίκτης Νο 5 πρέπει να επιστρέψει στην εξάδα στη θέση του Λίμπερο. Σ' αυτή την περίπτωση, η ομάδα δεν έχει δικαίωμα να χρησιμοποιήσει το Λίμπερο για το υπόλοιπο σετ. Ο Λίμπερο επιτρέπεται να αγωνιστεί στο επόμενο σετ. Αν η τιμωρία ήταν αποκλεισμός, η ομάδα θα έμενε χωρίς Λίμπερο για τον υπόλοιπο αγώνα. Καν. 6.4.3, 19.1.1, 19.3.2, 19.3.2.8, 19.4</p>
<p>5.6 Το Λίμπερο μιας ομάδας είναι στη θέση 5. Η ομάδα κερδίζει τη φάση και περιστρέφεται. Ο Λίμπερο αντικαθίσταται σωστά από τον αρχικό παίκτη Νο 2 που πηγαίνει στην μπροστινή ζώνη. Πριν συνεχιστεί ο αγώνας, ο προπονητής της ομάδας αποφασίζει να αλλάξει τον παίκτη Νο 2 με το Νο 7. Και οι δύο ενέργειες έγιναν στη διάρκεια της ίδιας διακοπής. Ήταν σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή να επιτρέψει και τις δύο ενέργειες;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η διαδικασία είναι σωστή. Αλλά η ορολογία είναι σημαντική για να μην υπάρξουν αχρείαστες διαμαρτυρίες. Ο Λίμπερο «αντικαθίσταται» από τον αρχικό παίκτη Νο 2. Έπειτα, ο παίκτης Νο 7 «αλλάζει» τον Νο 2. Συνεπώς υπάρχει μόνο μια αλλαγή ανάμεσα στις δύο φάσεις που καταγράφεται στο φύλλο αγώνα και δεν υπάρχει καμιά παράβαση κανονισμού. Καν. 15.3.2, 19.3.2, 19.3.2.8</p>
<p>5.7 Ο Λίμπερο αντικαθιστά καθυστερημένα τον παίκτη στη θέση 1. Η αντικατάσταση έγινε μετά το σφύριγμα του 1^{ου} διαιτητή για σερβίς, αλλά πριν την εκτέλεση του σερβίς. Ποια είναι η σωστή αντίδραση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να αφήσει τη φάση να συνεχιστεί. Στο τέλος της φάσης, πρέπει να απευθύνει προφορική προειδοποίηση για αυτή την καθυστερημένη αντικατάσταση. Επόμενες αργοπορημένες αντικαταστάσεις πρέπει να τιμωρούνται άμεσα με καθυστέρηση, διακόπτοντας τη φάση. Όμως, αν η αντικατάσταση γίνει μετά την εκτέλεση του σερβίς, ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να σφυρίξει λάθος θέσεις. Καν. 19.3.2.5</p>

5.8

Μια κεντρική μπλοκέρ πηγαίνει στη θέση 1 και ο προπονητής την αλλάζει με μια αναπληρωματική με καλύτερο σερβίς. Όταν η ομάδα χάνει το σερβίς, η παίκτρια αντικαθίσταται από τη Λίμπερο. Όταν η Λίμπερο φτάνει στη θέση 4, αντικαθίσταται από την αρχική κεντρική μπλοκέρ.

Εκείνη τη στιγμή, ο προπονητής της ομάδας αντιλαμβάνεται ότι η κεντρική μπλοκέρ έχει μπει αντικανονικά, πατάει το κουδούνι και προσπαθεί με αλλαγή να την επαναφέρει κανονικά στην εξάδα.

Ο 2^{ος} διαιτητής, βλέποντας ότι ο 1^{ος} είναι έτοιμος να σφυρίξει για σερβίς, απορρίπτει το αντικανονικό αίτημα της ομάδας. Όμως ο 1^{ος} διαιτητής, αντιλαμβανόμενος ότι θα σφυρίξει για σερβίς και η ομάδα έχει μια παίκτρια αντικανονικά στην εξάδα, επιτρέπει να γίνει η κατάλληλη αλλαγή και τιμωρεί την ομάδα με προειδοποίηση καθυστέρησης. Είναι αυτή η κατάλληλη ενέργεια του 1^{ου} διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Είναι ξεκάθαρο ότι ο 1^{ος} διαιτητής ήταν «δάσκαλος» της «τέχνης της διαιτησίας».

Στο πνεύμα του να αφήνονται οι παίκτες να παίζουν με μικρή επέμβαση των διαιτητών, ο 1^{ος} διαιτητής πήρε τη σωστή απόφαση.

Συνεχιζόμενα τέτοια λάθη από την ομάδα, πρέπει να τιμωρούνται.

5.9

Όταν ο κεντρικός μπλοκέρ της ομάδας 'B' πηγαίνει για σερβίς, ο προπονητής του τον αλλάζει με έναν αναπληρωματικό με καλύτερο σερβίς. Όταν η ομάδα χάνει το σερβίς, ο παίκτης αντικαθίσταται από το Λίμπερο. Όταν ο Λίμπερο φτάνει στην επιθετική ζώνη, αντικαθίσταται από τον αρχικό κεντρικό μπλοκέρ. Μετά από δύο φάσεις, η αντίπαλη ομάδα 'A' αντιλαμβάνεται την αντικανονική αντικατάσταση και κάνει ένσταση.

Συγκλήθηκε μια Σύσκεψη Κριτών, η οποία αποφάσισε να επιτραπεί στην ομάδα 'B' μια κανονική αλλαγή του κεντρικού μπλοκέρ με τον παίκτη που είχε σερβίρει, χωρίς καμιά ποινή. Ήταν σωστή αυτή η εφαρμογή κανονισμών;

Απάντηση / Εξήγηση:

Υπάρχουν τρία μέρη στην απάντηση: Πρώτον, από τη στιγμή που αυτή η περίπτωση δεν υπάρχει ξεκάθαρα στους κανονισμούς, ο Καν. 23.2.3 αναφέρει ότι ο 1^{ος} διαιτητής έχει την εξουσία να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά στον αγώνα συμπεριλαμβανομένων και όσων δεν αναφέρονται στους κανονισμούς.

Δεύτερον, σε αυτή την περίπτωση, η ομάδα 'B' θα έπρεπε να τιμωρηθεί με πόντο και σερβίς στην αντίπαλη ομάδα για αντικανονική αλλαγή. Η αφαίρεση επιπλέον πόντων πρέπει να επιβεβαιωθεί με κάθε στοιχείο, συμπεριλαμβανομένου του φύλλου ελέγχου Λίμπερο. Αν οι κερδισμένοι πόντοι κατά τη διάρκεια της αντικανονικής συμμετοχής μπορούν να εντοπιστούν, πρέπει να αφαιρεθούν από την ομάδα 'B'. Αν όχι, δεν πρέπει να αφαιρεθούν επιπλέον πόντοι. Για να μπει ο κεντρικός μπλοκέρ κανονικά στην εξάδα, η ομάδα 'B' έπρεπε να είχε ζητήσει μια κανονική αλλαγή.

Τρίτον, η σωστή διαδικασία αντικατάστασης/αλλαγής για αυτή την περίπτωση, είναι η ακόλουθη: Τη στιγμή που ο Λίμπερο θα περιστρεφόταν στη ζώνη επίθεσης, έπρεπε να αντικατασταθεί από τον παίκτη που είχε μπει για το σερβίς. Μετά, ο κεντρικός μπλοκέρ μπαίνει στη θέση αυτού του παίκτη με κανονική αλλαγή.

Αυτές οι αντικαταστάσεις/αλλαγές πρέπει να γίνουν στην ίδια διακοπή του αγώνα.

Καν. 19.3.2.1, 23.2.3

5.10

Ο διαιτητής σφυρίζει για σερβίς, αλλά ο παίκτης που πρόκειται να σερβίρει αντιλαμβάνεται ότι το Λίμπερο της ομάδας του έχει βγει χωρίς να μπει άλλος παίκτης, και η ομάδα του έχει στο γήπεδο μόνο πέντε παίκτες. Ο παίκτης καθυστέρησε όσο μπορούσε το σερβίς και τη στιγμή που το εκτέλεσε, ο συμπαίκτης του είχε μπει στο γήπεδο στη θέση 1, ενώ η κανονική του θέση ήταν στο 4. Ήταν καθαρά λάθος θέσεις. Το παιχνίδι συνεχίστηκε και η ομάδα που είχε σερβίρει κέρδισε τη φάση.

Ο αρχηγός της αντίπαλης ομάδας πλησίασε στον 1^ο διαιτητή ζητώντας εξηγήσεις γιατί άφησε τη φάση να παιχτεί. Περίμενε ότι η ομάδα του θα κερδίσει τη φάση, αφού η άλλη ομάδα ήταν λάθος θέσεις. Ο 1ος διαιτητής απέρριψε τη διαμαρτυρία και δεν άλλαξε απόφαση.

Ποια θα έπρεπε να είναι η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Υπάρχουν τρία λάθη σε αυτή την περίπτωση. Πρώτον, ο 1^{ος} διαιτητής δεν πρέπει να σφυρίζει για σερβίς, εκτός αν η ομάδα είναι έτοιμη να αγωνιστεί και ο παίκτης έχει τη μπάλα στην κατοχή του.

Θα έπρεπε να καθυστερήσει το σφύριγμα για σερβίς. Αν αυτό προκαλούσε καθυστέρηση, η ομάδα έπρεπε να δεχτεί τιμωρία καθυστέρησης.

Το δεύτερο είναι ότι η αντικατάσταση του Λίμπερο πρέπει να γίνει πριν το σφύριγμα για σερβίς. Και το τρίτο είναι ότι η ομάδα, τη στιγμή που εκτελέστηκε το σερβίς, ήταν λάθος θέσεις, άρα έπρεπε να είχε χάσει τη φάση. Αν ο αργοπορημένος παίκτης προλάβει να βρεθεί στη θέση 4 τη στιγμή της εκτέλεσης του σερβίς, η φάση θα παιζόταν κανονικά και η ομάδα θα έπρεπε να τιμωρηθεί σύμφωνα με τον Καν. 19.3.2.5.

Καν. 7.5.1, 12.3, 19.3.2.3, 19.3.2.5

5.11

Κατά τη διάρκεια ενός αγώνα, ο Λίμπερο, που αγωνίζεται στη θέση του παίκτη Νο 4, τραυματίζεται και δεν μπορεί να συνεχίσει. Ο προπονητής αποφάσισε ότι ήθελε τον παίκτη Νο 4 να επαναπροσδιοριστεί ως Λίμπερο. Είναι αυτό δυνατό να γίνει;

Απάντηση / Εξήγηση:

Στην περίπτωση τραυματισμένου/άρρωστου Λίμπερο, για τον οποίο δηλώνεται «μόνιμη» αδυναμία να συνεχίσει, κι αν η ομάδα έχει δύο Λίμπερο, ο προπονητής μπορεί να αντικαταστήσει άμεσα τον τραυματισμένο ενεργό Λίμπερο με τον δεύτερο Λίμπερο.

Αν, έχοντας μείνει με έναν Λίμπερο, ο δεύτερος Λίμπερο τραυματιστεί όταν αγωνίζεται ή απλά δεν έχει καλή απόδοση, ο προπονητής μπορεί να επαναπροσδιορίσει ως νέο Λίμπερο κάποιον παίκτη που δεν είναι στον κυρίως αγωνιστικό χώρο τη στιγμή του αιτήματος για επαναπροσδιορισμό (εκτός από τον ήδη αντικαταστημένο κανονικό παίκτη).

Αν η ομάδα έχει μόνο έναν Λίμπερο, η επιλογή είναι η ίδια όπως στην περίπτωση του τραυματισμένου δεύτερου Λίμπερο. Αν ο προπονητής θέλει τον παίκτη Νο 4 να είναι ο νέος Λίμπερο, ο Νο 4 πρέπει πρώτα να γίνει κανονική αλλαγή και μετά να επαναπροσδιοριστεί ως ο νέος Λίμπερο.

Καν. 19.1.3, 19.3.2.2, 19.3.2.8

<p>5.12 Ο προπονητής μιας ομάδας είναι και Λίμπερο. Όταν δεν αγωνίζεται, κινείται όρθιος στην επιτρεπόμενη ελεύθερη ζώνη και δίνει οδηγίες στους παίκτες του. Ο διαιτητής το επέτρεψε. Ήταν σωστή εφαρμογή κανονισμών;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του διαιτητή ήταν σωστή. Οι κανονισμοί δεν επιτρέπουν στο Λίμπερο να είναι αρχηγός, αλλά δεν του απαγορεύουν να είναι προπονητής. Επομένως, ο διαιτητής επέτρεψε στον Λίμπερο-προπονητή αυτή τη διπλή ιδιότητα και δεν επέμενε να καθίσει ο Λίμπερο στον πάγκο. Καν. 5.2.3.4</p>
<p>5.13 Ο κεντρικός μπλοκέρ μιας ομάδας βρίσκεται στον πάγκο έχοντας αντικατασταθεί από το Λίμπερο. Όταν ο Λίμπερο πάει από τη θέση 6 στη θέση 5, ο κεντρικός μπλοκέρ μπαίνει αφηρημένα στο γήπεδο και ο Λίμπερο, το ίδιο αφηρημένα, βγαίνει λίγο εκτός πλάγιας γραμμής. Σχεδόν αμέσως, καταλαβαίνουν ότι έχουν κάνει λάθος και γρήγορα εναλλάσσονται ξανά. Ο 1^{ος} διαιτητής αγνόησε τη λανθασμένη αντικατάσταση και σφύριξε για σερβίς. Ήταν σωστή η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο Καν. 19.3.2.1 αναφέρει ότι πρέπει να υπάρχει μια ολοκληρωμένη φάση μεταξύ δύο αντικαταστάσεων Λίμπερο. Όμως, επειδή αυτό έγινε σχεδόν στιγμιαία, ο διαιτητής θεώρησε ότι δεν έγινε μια ολοκληρωμένη αντικατάσταση. Όταν κάτι τέτοιο συμβαίνει, προφανώς από λάθος και χωρίς καμιά καθυστέρηση, ο αγώνας επιτρέπεται να συνεχιστεί χωρίς επιπλέον διακοπή. Είναι μέρος της «τέχνης της διαιτησίας». Από την άλλη, αν ο Λίμπερο είχε βγει και αμέσως μετά είχε αντικαταστήσει έναν διαφορετικό παίκτη χωρίς να υπάρξει ολοκληρωμένη φάση μεταξύ των αντικαταστάσεων, η ομάδα θα έπρεπε να χρεωθεί με πόντο και σερβίς στην αντίπαλη και η λανθασμένη αντικατάσταση θα έπρεπε να διορθωθεί. Καν. 19.3.2.1, 19.3.2.2</p>
<p>5.14 Σε έναν αγώνα, ο Λίμπερο ήταν στη θέση 4. Μετά από τρεις πόντους, ο 1^{ος} διαιτητής αντιλαμβάνεται τις λάθος θέσεις. Ποια είναι η σωστή απόφαση που πρέπει να πάρει ο διαιτητής;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο Λίμπερο δεν κάνει λάθος θέσεις μέχρι τη στιγμή της εκτέλεσης του σερβίς. Είναι στα καθήκοντα του βοηθού σημειωτή να ειδοποιήσει τους διαιτητές αν ο Λίμπερο είναι στον αγώνα ενώ θα έπρεπε να είναι στον πάγκο. Ο διαιτητής πρέπει άμεσα να αποφασίσει, με τη βοήθεια του βοηθού σημειωτή, σε πόσες φάσεις ο Λίμπερο ήταν στη λάθος θέση. Η ομάδα που κάνει λάθος θέσεις χρεώνεται με πόντο και σερβίς στην αντίπαλη και χάνει όποιους πόντους πήρε όσο ήταν σε λάθος θέσεις. Οι θέσεις διορθώνονται και ο αγώνας συνεχίζεται. Καν. 7.5.4, 19.3.1.1, 26.2.2.1, 26.2.2.2</p>

5.15

Στη διάρκεια της επίσημης προθέρμανσης ο Λίμπερο μιας ομάδας τραυματίζεται και ο προπονητής ζητά επαναπροσδιορισμό ως νέου Λίμπερο του αρχηγού της ομάδας που είχε δηλωθεί και στην αρχική εξάδα για το πρώτο σετ. Ο 1^{ος} διαιτητής αρχικά απέρριψε το αίτημα επειδή οι κανονισμοί δεν επιτρέπουν στο Λίμπερο να είναι και αρχηγός. Ήταν σωστή η απόφαση;

Απάντηση / Εξήγηση:

Η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή δεν ήταν σωστή. Αν η ομάδα έχει δύο Λίμπερο, ο προπονητής μπορεί να αντικαταστήσει άμεσα τον τραυματισμένο ενεργό Λίμπερο με το δεύτερο Λίμπερο. Αν και ο δεύτερος Λίμπερο τραυματιστεί, ο προπονητής μπορεί να επαναπροσδιορίσει ως νέο Λίμπερο κάποιον παίκτη που δεν είναι στην εξάδα τη στιγμή του επαναπροσδιορισμού.

Αν η ομάδα έχει μόνο έναν Λίμπερο, η επιλογή είναι η ίδια όπως στην περίπτωση του τραυματισμένου δεύτερου Λίμπερο.

Η απόφαση του διαιτητή στην περίπτωση που περιγράφεται δεν ήταν σωστή.

Ενώ όντως ο Λίμπερο δεν μπορεί να είναι αρχηγός, όταν υπάρχει ανωτέρα βία, ο αρχηγός της ομάδας μπορεί να παραιτηθεί των δικαιωμάτων και των καθηκόντων της θέσης του, ώστε να αγωνιστεί ως επαναπροσδιορισμένος Λίμπερο.

Από τη στιγμή που ο αρχηγός της ομάδας ήταν ήδη γραμμένος στο χαρτάκι θέσεων, η σειρά των ενεργειών πρέπει να είναι η ακόλουθη:

1. Αλλαγή του αρχηγού με άλλον παίκτη με κανονική αλλαγή πριν την έναρξη του αγώνα.
2. Αίτημα από τον προπονητή για να ορίσει νέο αρχηγό ομάδας.
3. Επαναπροσδιορισμός του νέου Λίμπερο.
4. Αίτημα από τον διαιτητή για να αλλάξει στολή (με το ίδιο νούμερο) ο νέος Λίμπερο (ή να φορέσει το ειδικό «γιλέκο» που υπάρχει γι' αυτό το σκοπό στον εφεδρικό εξοπλισμό).
5. Ζητάει από το σημειωτή:
  - Να καταγράψει τον αρχικό αρχηγό της ομάδας ως το νέο Λίμπερο (που αντικαθιστά τον αρχικό Λίμπερο).
  - Να καταγράψει το νέο αρχηγό της ομάδας.

Οι λεπτομέρειες αυτών των καταγραφών / επαναπροσδιορισμών πρέπει να γραφούν στο χώρο «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ» του φύλλου αγώνα.

Καν. 5, 19.1.5, 19.2, 19.3.2.8

<p>5.16 Μετά από δύο συνεχόμενες κακές υποδοχές της ομάδας 'Α', ο προπονητής αντικαθιστά το Λίμπερο από τη θέση 6 και αμέσως τον ξαναστέλνει μέσα στη θέση 5 (χωρίς να παιχτεί φάση μεταξύ των δύο αντικαταστάσεων). Ο 2^{ος} διαιτητής δεν το κατάλαβε. Ο 1^{ος} διαιτητής όμως το είδε, σφύριξε για σερβίς και μετά την εκτέλεσή του, σφύριξε λάθος θέσεις της 'Α' ομάδας που είχε την υποδοχή. Ήταν σωστή η απόφασή του;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Δεν υπάρχει σφάλμα μέχρι την εκτέλεση του σερβίς. Γενικά, είναι μέσα στα καθήκοντα του 2^{ου} διαιτητή να σφυρίζει λάθος θέσεις της ομάδας που έχει την υποδοχή. Αλλά σε αυτή την περίπτωση, από τη στιγμή που ο Λίμπερο δεν είχε δικαίωμα να βρίσκεται στην εξάδα σε αυτή τη φάση (και η φάση αρχίζει με την εκτέλεση του σερβίς) – και αφού ο 2^{ος} διαιτητής δεν κατάλαβε αυτή τη λανθασμένη αντικατάσταση Λίμπερο, ο 1^{ος} διαιτητής δεν μπορεί εν γνώσει του να επιτρέψει μια αντικανονική ενέργεια και πρέπει να βοηθήσει το 2^ο διαιτητή σφυρίζοντας. Σε αγώνες όπου υπάρχει βοηθός σημειωτή, είναι δικό του καθήκον να ελέγχει τις αντικαταστάσεις Λίμπερο. Σε αυτή την περίπτωση, μετά την εκτέλεση του σερβίς, πρέπει να πατήσει το κουδούνι για να σημάνει το σφάλμα που έγινε. Καν. 19.3.2.1, 19.3.2.5, 23.2.3</p>
<p>5.17 Μετά το τέλος μιας φάσης, ο Λίμπερο αντικαταστάθηκε από έναν κανονικό παίκτη. Μετά το επόμενο σερβίς, μια μπάλα μπαίνει στον αγωνιστικό χώρο και ο 1ος διαιτητής σφυρίζει για επανάληψη της φάσης. Πριν το σφύριγμα για να επαναληφτεί το σερβίς, ο Λίμπερο επιχειρεί να αντικαταστήσει τον παίκτη στη θέση 6. Ο 2^{ος} διαιτητής δεν του το επέτρεψε.</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του 2^{ου} διαιτητή δεν ήταν σωστή. Είναι μια τυπική περίπτωση αντικανονικής αντικατάστασης Λίμπερο. Μια φάση ολοκληρώνεται με τον καταλογισμό ενός πόντου υπέρ μιας από τις δύο ομάδες. Αφού η φάση ακυρώθηκε, δεν υπήρξε ολοκληρωμένη φάση μεταξύ των δύο αντικαταστάσεων, αλλά οι διαιτητές δεν επιτρέπεται να εμποδίζουν μια ομάδα από το να υποπέσει σε σφάλμα. Με την εκτέλεση του επόμενου σερβίς, ο βοηθός σημειωτής θα πρέπει να πατήσει την κόρνα και η ομάδα θα χάσει έναν πόντο και το σερβίς, αφού θα είναι λάθος περιστροφή. Καν. 19.3.2.1</p>
<p>5.18 Ο Λίμπερο μιας ομάδας τραυματίστηκε στη διάρκεια του αγώνα και ο 2^{ος} διαιτητής επέτρεψε στο γιατρό και στον προπονητή να μπουν στον αγωνιστικό χώρο για να εξετάσουν τη σοβαρότητα του τραυματισμού. Αποφάσισαν να πάρουν το Λίμπερο έξω και να μπει ο κανονικός παίκτης στο γήπεδο. Αφού βγήκε από το γήπεδο, ο Λίμπερο ισχυρίστηκε ότι ανάρρωσε και επέμενε να επιστρέψει για να αγωνιστεί. Οι διαιτητές το επέτρεψαν και ο αγώνας συνεχίστηκε. Ήταν σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όχι, δεν έπρεπε να επιτραπεί. Ακόμα κι αν ήταν μια περίπτωση τραυματισμού, ο Λίμπερο μπορούσε να αντικατασταθεί με μια κανονική αντικατάσταση. Επίσης, ο Λίμπερο μπορεί ακόμα να συμμετέχει στον αγώνα μέχρι να δηλωθεί αδυναμία να συνεχίσει. 19.4.2 Συνεπώς, αυτή η περίπτωση ήταν λάθος επειδή έγιναν δύο συνεχόμενες αντικαταστάσεις χωρίς να μεσολαβήσει φάση. Καν. 19.3.2.1, 19.3.2.8</p>

5.19

Ο Λίμπερο μιας ομάδας τραυματίζεται σε ένα κρίσιμο σημείο του αγώνα. Ο προπονητής ζητάει άμεσα επαναπροσδιορισμό και ο παίκτης που είχε αντικαταστήσει ο Λίμπερο πριν, μπαίνει στον αγώνα ως ο νέος Λίμπερο. Θα έπρεπε να είχε επιτραπεί αυτό;

Απάντηση / Εξήγηση:

Όχι. Η διατύπωση του κανονισμού συντάχτηκε έτσι για να προστατεύσει τις ομάδες από μεθοδεύσεις δήθεν αρρώστιας. Για παράδειγμα, όταν αυτός ο νέος Λίμπερο φτάσει στη θέση 4, ποιος μπορεί να τον αντικαταστήσει; Κανείς. Η ομάδα θα θεωρηθεί ελλιπής. Συνεπώς η ακόλουθη διαδικασία πρέπει να χρησιμοποιηθεί:

Αν η ομάδα έχει δύο Λίμπερο, ο προπονητής μπορεί να αντικαταστήσει άμεσα τον τραυματισμένο ενεργό Λίμπερο με το δεύτερο Λίμπερο. Αν και ο δεύτερος Λίμπερο τραυματιστεί, ο προπονητής μπορεί να επαναπροσδιορίσει ως νέο Λίμπερο κάποιον από τους παίκτες που δεν είναι παίκτης εξάδας τη στιγμή του επαναπροσδιορισμού.

Αν η ομάδα έχει μόνο έναν Λίμπερο, η διαδικασία είναι η ίδια όπως στην περίπτωση του τραυματισμένου δεύτερου Λίμπερο:

Ο τραυματισμένος Λίμπερο πρέπει να αντικατασταθεί από τον κανονικό παίκτη που είχε αντικαταστήσει. Αυτός ο παίκτης πρέπει να γίνει κανονική αλλαγή. Μετά την αλλαγή, μπορεί να επαναπροσδιοριστεί ως ο νέος Λίμπερο.

Ο νέος Λίμπερο μπορεί να αγωνιστεί μόνο μετά από μια ολοκληρωμένη φάση.

Καν. 15.6.2, 19.3.2.1, 19.3.2.2, 19.3.2.8

5.20

Η Λίμπερο της ομάδας 'Α' τραυματίζεται στο χέρι στη διάρκεια του αγώνα και η ομάδα κάνει επαναπροσδιορισμό νέας Λίμπερο. Η αρχική Λίμπερο κάθισε στον πάγκο για το υπόλοιπο του αγώνα. Έπρεπε να επιτραπεί αυτό;

Απάντηση / Εξήγηση:

Παίκτες/παίκτριες που δεν μπορούν να λάβουν μέρος στην προθέρμανση, δεν πρέπει να αναγραφούν στο φύλλο αγώνα ούτε να τους επιτραπεί να κάθονται στον πάγκο σαν μέλη της ομάδας. Όμως, σε αυτή την περίπτωση, ο τραυματισμός προέκυψε στη διάρκεια του αγώνα, η παίκτρια μπορούσε να περπατήσει και δεν αποτελούσε εμπόδιο ή κίνδυνο για τις ομάδες.

Αυτό το τελευταίο σημείο είναι σημαντικό για την απάντηση. Η παίκτρια επιτρέπεται να καθίσει στον πάγκο. Αν πρέπει να λάβει φροντίδα, ο γιατρός της ομάδας πρέπει να λάβει οδηγίες να τοποθετήσει την παίκτρια πίσω από τον πάγκο ή σε ένα ασφαλές μέρος έξω από την Περιοχή Ελέγχου.

Διάγραμμα 1α και Ορισμοί

Καν. 19.3.2.8

<p>5.21 Σε έναν αγώνα, ο Λίμπερο της ομάδας 'Α', μπαίνει στη θέση 5 στο 11-11. Στο ίδιο σημείο, ένας παίκτης της ομάδας 'Β' τιμωρείται με κίτρινη κάρτα για αναιδή συμπεριφορά και η ομάδα 'Α' κερδίζει τη φάση και πρέπει να περιστραφεί. Καταλαβαίνοντας ότι η ομάδα αναγκάζεται να αντικαταστήσει το Λίμπερο στην ίδια διακοπή του αγώνα, οι διαιτητές επέτρεψαν την αντικατάσταση. Είναι σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση ήταν σωστή. Η ομάδα 'Α' κέρδισε τον πόντο και το σερβίς και έπρεπε να περιστραφεί. Κανονικά πρέπει να υπάρχει μια ολοκληρωμένη φάση μεταξύ δύο διαδοχικών αντικαταστάσεων Λίμπερο. Όμως, σε αυτή την περίπτωση, θεωρείται ότι υπήρξε ολοκληρωμένη φάση. Καν. 19.3.2.1</p>
<p>5.22 Στη διάρκεια του 2^{ου} σετ, ο Λίμπερο ισχυρίζεται ότι δεν νιώθει καλά. Ο γιατρός της ομάδας τον εξετάζει άμεσα, βλέπει ότι έχει πυρετό 40,5°C και δηλώνει ότι δεν πρέπει να συνεχίσει στον αγώνα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, επιτρέπεται η ομάδα να επαναπροσδιορίσει νέο Λίμπερο;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αν η ομάδα έχει δύο Λίμπερο, σε περίπτωση τραυματισμού ή αρρώστιας του ενεργού Λίμπερο, αυτός μπορεί να αντικατασταθεί από το δεύτερο Λίμπερο. Αν η ομάδα έχει μόνο έναν Λίμπερο ή αν ο δεύτερος Λίμπερο τραυματιστεί ενώ αγωνίζεται, αυτός μπορεί να αντικατασταθεί με τη διαδικασία του επαναπροσδιορισμού. Καν. 19.3.2.2, 19.3.2.8</p>
<p>5.23 (5.24) Πριν τον αγώνα, ο σημειωτής κατέγραψε το όνομα του Λίμπερο και το νούμερό του 9 στη λίστα των 12 παικτών στο φύλλο αγώνα. Στην ειδική θέση για το Λίμπερο, ο σημειωτής έγραψε Νο 15 για το Λίμπερο. Ο αρχηγός και ο προπονητής το υπέγραψαν. Στη διάρκεια του 1^{ου} σετ, ο σημειωτής είδε το λάθος. Ποια είναι η σωστή απόφαση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Αυτό είναι ένα τυπογραφικό λάθος και δεν έχει επιπτώσεις στην ομάδα. Ο σημειωτής θα διορθώσει το νούμερο στο χώρο των παρατηρήσεων. Καν. 19.1.2</p>
<p>5.24 (5.25) Στο 1^ο σετ ενός αγώνα, ο Λίμπερο της ομάδας 'Α' αγωνίστηκε με φανέλα του ίδιου χρώματος και σχεδίου με αυτή της ομάδας. Το σετ τελείωσε με σκορ 25-21 υπέρ της ομάδας Α. Πριν την έναρξη του 2^{ου} σετ, ο προπονητής της ομάδας 'Β' διαμαρτυρήθηκε για την κατάσταση αυτή και για το αποτέλεσμα του σετ. Ποια είναι η σωστή απόφαση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Επειδή η λάθος φανέλα δεν είχε καμιά επίδραση στον αγώνα, το αποτέλεσμα του 1^{ου} σετ δεν θα ακυρωθεί. Όμως, ο Λίμπερο πρέπει να αλλάξει φανέλα. Καν. 19.2</p>
<p>5.25 (5.26) Κατά τη διάρκεια ενός αγώνα ο προπονητής μιας ομάδας αποφάσισε να αντικαταστήσει τον ενεργό Λίμπερο Νο 7 με το δεύτερο Λίμπερο Νο 1. Έστειλε στη ζώνη αλλαγής το δεύτερο Λίμπερο με την πινακίδα Νο 7 και η αντικατάσταση έγινε σαν κανονική αλλαγή. Ο 2^{ος} διαιτητής ενημέρωσε το σημειωτή να το καταγράψει στις «Παρατηρήσεις» του φύλλου αγώνα. Ήταν σωστή αυτή η διαδικασία;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η αντικατάσταση των Λίμπερο έπρεπε να γίνει στη ζώνη αντικατάστασης Λίμπερο χωρίς καμιά ιδιαίτερη διαδικασία, δηλαδή χωρίς αριθμημένες πινακίδες. Ένας Λίμπερο μπορεί να αντικαταστήσει τον άλλο ελεύθερα πια, με την προϋπόθεση ότι έχει μεσολαβήσει μια ολοκληρωμένη φάση. Καν. 19.3.2.1, 19.3.2.2, 19.3.2.7, 19.3.2.8</p>

<p>5.26 (5.27) Δύο παίκτες προσπαθούν να κάνουν μπλοκ σε επίθεση των αντιπάλων και πηδούν κοντά στο φιλέ. Ανάμεσά τους πηδάει και ο Λίμπερο, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν είχε μέρος του σώματός του ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ. Παρ' όλα αυτά, ο 2ος διαιτητής σφύριξε προσπάθεια για μπλοκ του Λίμπερο. Ήταν σωστή η απόφασή του;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όχι. Αφού ο Λίμπερο δεν είχε ποτέ κανένα σημείο του σώματός του ψηλότερα από την κορυφή του φιλέ, το άλμα του δεν μπορεί να θεωρηθεί προσπάθεια για μπλοκ. Καν. 14.1.1, 14.1.2, 14.1.3</p>
<p>5.27 (νέο) Η ομάδα 'Α' χρησιμοποιεί δύο Λίμπερο. Στο 2^ο σετ, ο ενεργός Λίμπερο αποβάλλεται. Ο προπονητής θέλει να επαναπροσδιορίσει έναν νέο Λίμπερο. Επιτρέπεται;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Δεν επιτρέπεται. Η αποβολή του Λίμπερο θεωρείται αδυναμία να αγωνιστεί. Είτε ο αντικατεστημένος κανονικός παίκτης είτε ο δεύτερος Λίμπερο θα πρέπει να μπει στον κυρίως αγωνιστικό χώρο. Η ομάδα θα πρέπει να αγωνιστεί με έναν Λίμπερο για το υπόλοιπο σετ. Στο επόμενο σετ, ο Λίμπερο μπορεί να ξαναπαίξει. Αν η τιμωρία ήταν αποκλεισμός, η ομάδα θα πρέπει να αγωνιστεί μόνο με έναν Λίμπερο για όλο τον υπόλοιπο αγώνα. Καν. 19.3.2.2, 19.3.2.8, 19.4.1.1, 19.5</p>
<p>5.28 (νέο) Ο μοναδικός Λίμπερο μιας ομάδας δεν είχε καλή απόδοση. Ο προπονητής του δήλωσε ότι δεν μπορεί να συνεχίσει και ήθελε να επαναπροσδιορίσει έναν νέο Λίμπερο. Ποιος μπορεί να επαναπροσδιοριστεί ως νέος Λίμπερο και πότε;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Εξαιρουμένου του αντικατεστημένου κανονικού παίκτη, οποιοσδήποτε παίκτης που είναι στον πάγκο τη στιγμή του αιτήματος για επαναπροσδιορισμό, μπορεί να επαναπροσδιοριστεί ως νέος Λίμπερο. Ο αρχικός Λίμπερο δεν μπορεί να επιστρέψει σε κανένα σημείο του αγώνα. Ο αντικατεστημένος κανονικός παίκτης πρέπει να εξαιρεθεί, γιατί η ομάδα θα γινόταν ελλιπής όταν ο Λίμπερο θα έπρεπε να βγει – δεν θα υπήρχε κανένας κανονικός παίκτης να αγωνιστεί στην μπροστινή ζώνη. Παρόλα αυτά, αν ο προπονητής θέλει τον αντικατεστημένο κανονικό παίκτη να γίνει ο νέος Λίμπερο, πρέπει πρώτα να τον κάνει κανονική αλλαγή. Καν. 19.3.2.8, 19.4.2.1, 19.4.2.4</p>
<p>5.29 (νέο) Ο παίκτης Νο 6, έτοιμος να αγωνιστεί, εισέρχεται στη ζώνη αλλαγής. Ο σημειωτής αναγνωρίζει το αίτημα και πατάει την κόρνα. Εκείνη τη στιγμή, ο προπονητής αλλάζει γνώμη και λέει στον παίκτη να επιστρέψει στην περιοχή προθέρμανσης. Έπρεπε να γίνει η αλλαγή; Και ποια είναι η σωστή διαδικασία από τους διαιτητές σε αυτή την περίπτωση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Το αίτημα για αλλαγή ήταν σωστό και ήδη αναγνωρίστηκε από τον σημειωτή. Ο αγώνας σταμάτησε εξαιτίας του αιτήματος. Δεν είναι υποχρεωτικό να γίνει η αλλαγή, αλλά η διαδικασία προκάλεσε καθυστέρηση και πρέπει να τιμωρηθεί. Καν. 15.10.3α, 15.10.3γ, 16.1.1, 16.2</p>

<p>5.30 (νέο) Μετά το σφύριγμα για σερβίς, ένας αναπληρωματικός εισέρχεται στη ζώνη αλλαγής. Ο σημειωτής αγνόησε το αίτημα και ο αγώνας δεν σταμάτησε. Μετά το τέλος της φάσης, ο 2^{ος} διαιτητής είπε στο σημειωτή να καταγράψει ένα αντικανονικό αίτημα στο φύλλο αγώνα. Ήταν η σωστή διαδικασία;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η διαδικασία από τον 2^ο διαιτητή και το σημειωτή ήταν δικαιολογημένη. Είναι μια τυπική περίπτωση αντικανονικού αιτήματος που πρέπει να καταγραφεί στο φύλλο αγώνα. Αν ήταν ένα επαναλαμβανόμενο αντικανονικό αίτημα, θα έπρεπε να τιμωρηθεί με καθυστέρηση. Καν. 15.11.1.1, 15.11.2, 16.2</p>
<p>5.31 (νέο) Ο 1^{ος} διαιτητής σφύριξε για σερβίς και εκείνη την ώρα ένας αναπληρωματικός πλησίασε τη ζώνη αλλαγής. Ο σημειωτής δεν πρόσεξε το σφύριγμα του διαιτητή και πάτησε την κόρνα. Ο αναπληρωματικός γύρισε στον πάγκο, αντιλαμβανόμενος ότι άργησε. Ο αγώνας σταμάτησε και ο παίκτης που ήταν να αλλαχτεί πήγε στη ζώνη αλλαγής. Ποια είναι η σωστή διαδικασία από τους διαιτητές σε αυτή την περίπτωση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να σταματήσει τη φάση. Παρόλο που δεν υπήρξε κανένα πραγματικό αίτημα, ο αγώνας καθυστέρησε και η ομάδα πρέπει να τιμωρηθεί με καθυστέρηση. Ο αγώνας θα συνεχιστεί με βάση το αποτέλεσμα της τιμωρίας καθυστέρησης. Με τη νέα διαδικασία αλλαγής, οι σημειωτές πρέπει να προσέχουν τα αιτήματα για αλλαγή. Ήταν λάθος του σημειωτή να πατήσει την κόρνα χωρίς να υπάρξει κανονικό αίτημα. Καν. 15.10.3α, 15.10.3γ, 16.1.5, 16.2</p>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

<p>6.1 Ένας παίκτης αγανακτισμένος κλωτσάει την μπάλα μετά το τέλος της φάσης. Ο 1^{ος} διαιτητής απεύθυνε στον παίκτη προειδοποίηση για ελαφρύ παράπτωμα. Είναι σωστή η ενέργεια του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Τέτοια μικροπαράπτωματα πρέπει να ελέγχονται από τον 1^ο διαιτητή. Από την άλλη, αν η κλωτσιά στην μπάλα γίνει επικίνδυνη σε παίκτες, διαιτητές ή θεατές ή θεωρηθεί αναιδής συμπεριφορά, ο 1^{ος} διαιτητής έχει τη δικαιοδοσία να κρίνει ότι αυτό ήταν μια αναιδής συμπεριφορά και να τιμωρήσει τον παίκτη με ποινή (κίτρινη κάρτα). Σε αυτή την περίπτωση, ο σημειωτής θα καταγράψει την ποινή στον ειδικό χώρο για τιμωρίες του φύλλου αγώνα. Ενώ ο 1^{ος} διαιτητής μπορεί να προειδοποιήσει προφορικά έναν παίκτη για ένα ελαφρύ παράπτωμα ή και την ομάδα μέσω του αρχηγού αγώνα για συνεχιζόμενα ελαφριά παραπτώματα, ο διαιτητής έχει τη δικαιοδοσία να τιμωρήσει απ' ευθείας αν το αδίκημα είναι σοβαρό. Καν. 21.1, 21.2</p>
<p>6.2 Κατά τη διάρκεια ενός δύσκολου σετ, ο πασαδόρος έκανε μια εντυπωσιακή πάσα, η οποία ξεγέλασε το αντίπαλο μπλοκ. Ο επιθετικός κάρφωσε πολύ δυνατά τη μπάλα. Κατά τη προσπάθεια των αντίπαλων παικτών να τον μπλοκάρουν, ο πασαδόρος τους τράβηξε εσκεμμένα το κάτω μέρος του φιλέ για να κάνει το διαιτητή να πιστέψει ότι ο επιθετικός βρήκε με το χέρι του το φιλέ. Ο 2^{ος} διαιτητής είδε την επιχειρούμενη παραπλάνηση και σφύριξε για να δώσει τη μπάλα στην επιτιθέμενη ομάδα. Ο 1^{ος} διαιτητής μετά έδωσε μια προειδοποίηση στον αντίπαλο πασαδόρο. Είναι αυτή η σωστή τιμωρία;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του 1^{ου} διαιτητή δεν ήταν σωστή. Η επιτιθέμενη ομάδα σωστά κέρδισε τη φάση, λόγω επαφής με το φιλέ του αντίπαλου παίκτη, η οποία συνιστά επέμβαση στο παιχνίδι. Ο αντίπαλος πασαδόρος θα έπρεπε να χρεωθεί με ποινή (κίτρινη κάρτα: πόντος και σερβίς στους αντίπαλους) για την απρεπή συμπεριφορά του να προσπαθήσει να παραπλανήσει τους διαιτητές. Καν. 21.2.1, 21.3</p>
<p>6.3 Στο τέλος μιας φάσης, ο προπονητής της ομάδας 'Α' ήταν όρθιος και κουνούσε τα χέρια του με έναν τρόπο που έδειχνε αποστροφή για την απόφαση του διαιτητή. Επιτρέπεται αυτό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ένας προπονητής επιτρέπεται να έχει κάποιες φυσιολογικές αντιδράσεις. Αν μια αντίδραση θεωρηθεί ελαφρύ παράπτωμα, ο προπονητής πρέπει να δεχτεί μια προειδοποίηση από τον 1^ο διαιτητή. Αν επαναληφθεί, πρέπει να τιμωρηθεί με κίτρινη κάρτα για αναιδή συμπεριφορά. Αν η παράβαση γίνει στη διάρκεια μιας φάσης, η ποινή πρέπει να δοθεί στο τέλος της φάσης και επιπλέον του αποτελέσματος της φάσης. Σε συγκεκριμένες μεγάλες παγκόσμιες διοργανώσεις, Ειδικές Οδηγίες Διαιτησίας μπορεί να περιλαμβάνουν περαιτέρω τιμωρίες. Καν. 5.2, 21.1, 21.2, 21.3</p>

6.4

Μεταξύ δύο σετ σε έναν αγώνα, ο παίκτης Νο 3 της ομάδας 'Α' έκανε ένα υποτιμητικό σχόλιο σε έναν διαιτητή και ο 1^{ος} διαιτητής τον χρέωσε με ποινή για αναιδή συμπεριφορά. Η ομάδα 'Α' είχε το σερβίς στο επόμενο σετ. Ποια είναι η σωστή ενέργεια από τον 1^ο διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Τιμωρίες που επιβάλλονται ανάμεσα στα σετ, καταλογίζονται πριν την έναρξη του επόμενου σετ. Συνεπώς, πριν το πρώτο σερβίς, ο 1^{ος} διαιτητής θα δώσει την ποινή και η ομάδα 'Α' θα χάσει τη φάση. Η αντίπαλη ομάδα κερδίζει έναν πόντο, περιστρέφεται και σερβίρει.

Καν. 21.5

Σε περίπτωση που υπάρχουν ποινές και για τις δύο ομάδες, η ομάδα που είχε το σερβίς τιμωρείται πρώτη και έπειτα η ομάδα που είχε την υποδοχή. Τα παρακάτω είναι μια περίληψη για παραβάσεις που γίνονται ανάμεσα στα σετ και οι όποιες ποινές πρέπει να καταγραφούν στο φύλλο αγώνα:

1. Προειδοποίηση σε παίκτη της ομάδας που σερβίρει. Καμιά ποινή.
2. Προειδοποίηση σε παίκτη της ομάδας που υποδέχεται. Καμιά ποινή.
3. Ποινή σε παίκτη ομάδας που σερβίρει. Η ομάδα χάνει τη φάση. Η αντίπαλη ομάδα κερδίζει έναν πόντο, περιστρέφεται και σερβίρει.
4. Ποινή σε παίκτη ομάδας που έχει την υποδοχή. Η ομάδα που σερβίρει κερδίζει πόντο.
5. Ποινές και στις δύο ομάδες ανεξάρτητα με ποια σειρά.
  - i. Η ομάδα που είχε το σερβίς χάνει τη φάση, πόντος στην αντίπαλη ομάδα.
  - ii. Η ομάδα που είχε την υποδοχή κάνει μια περιστροφή. Μετά χρεώνεται με χάσιμο της φάσης.
  - iii. Η ομάδα που αρχικά είχε το σερβίς, κάνει μια περιστροφή, κερδίζει έναν πόντο και σερβίρει με το δεύτερο παίκτη στη σειρά. Το σκορ είναι 1-1.
  - iv. Το σκορ υπολογίζεται μόνο όταν κάθε ομάδα πάρει την ποινή. Συνεπώς, μια διπλή ποινή σε σκορ 24-25, δεν θα οδηγήσει σε λήξη του σετ με 24-26, αλλά το σκορ θα γίνει 25-26.

<p>6.5 Ένας παίκτης κάνει πολύ κακή υποδοχή και ο πασαδόρος δεν προλαβαίνει ούτε καν να φτάσει τη μπάλα. Απογοητευμένος, μόλις η μπάλα έπεσε στα δάπεδο, τράβηξε το κάτω μέρος του φιλέ. Είναι σφάλμα;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Σύμφωνα με τον Καν. 21.3, ο 1^{ος} διαιτητής έχει την αρμοδιότητα να τιμωρήσει τον παίκτη ανάλογα με τη σοβαρότητα του παραπτώματος. Το τράβηγμα του φιλέ είναι μια φυσιολογική συναισθηματική αντίδραση ενός απογοητευμένου παίκτη. Σε κάποιες περιπτώσεις, ένα εσκεμμένο τράβηγμα του φιλέ μπορεί να θεωρηθεί αναιδής συμπεριφορά και να τιμωρηθεί ανάλογα. Από τη στιγμή που αυτή η περίπτωση δεν ήταν προσπάθεια παραπλάνησης των διαιτητών κατά το παίξιμο της μπάλας, δεν πρέπει να υπάρξει ποινή για αναιδή συμπεριφορά. Καν. 21.2, 21.2.1, 21.3</p>
<p>6.6 Ένας παίκτης, εξοργισμένος από μια απόφαση του 1^{ου} διαιτητή για επαφή στο μπλοκ, τραβάει το φιλέ. Ο 1^{ος} διαιτητής του κάνει νεύμα να γυρίσει στη θέση του, αλλά αυτός πλησιάζει το διαιτητή χειρονομώντας άγρια και φωνάζοντας, ακόμα και μετά την προειδοποίηση. Ο 1^{ος} διαιτητής θεώρησε αυτή τη συμπεριφορά ως προσβλητική και τον τιμώρησε με κόκκινη κάρτα (αποβολή από το σετ). Είναι σωστή η αντίδραση του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η αντίδραση του διαιτητή φαίνεται να είναι σωστή. Προσπάθησε να διευθετήσει το πρόβλημα με μια προειδοποίηση ζητώντας από τον παίκτη να γυρίσει στη θέση του. Όταν αυτό δεν είχε αποτέλεσμα, ο 1^{ος} διαιτητής έχει το δικαίωμα να τιμωρήσει τον παίκτη σύμφωνα με τον Καν. 21.3. Σε αυτόν τον κανόνα, ο διαιτητής έχει τη δικαιοδοσία να τιμωρήσει έναν παίκτη ανάλογα με τη σοβαρότητα του παραπτώματος. Για αναιδή συμπεριφορά θα δεχτεί ποινή (πόντος και σερβίς στους αντιπάλους). Για κάτι πιο σοβαρό, ο παίκτης θα τιμωρηθεί με αποβολή για προσβλητική συμπεριφορά. Για επιθετική συμπεριφορά, ο παίκτης πρέπει να αποκλειστεί από τον αγώνα. Σημειώνεται, ότι η αναιδής συμπεριφορά κοστίζει στην ομάδα με πόντο και σερβίς στην αντίπαλη, ενώ η προσβλητική συμπεριφορά και η επίθεση δεν περιλαμβάνουν ποινή πόντου/σερβίς. Καν. 21.1, 21.2, 21.3</p>

<p>6.7 Ένας παίκτης αποβάλλεται απ' ευθείας, χωρίς η ομάδα του να έχει δεχτεί ούτε προειδοποίηση ούτε καμιά ποινή μέχρι εκείνο το σημείο του αγώνα. Ποια πρέπει να είναι η αντίδραση του 1ου διαιτητή για κάποιο επόμενο ελαφρύ παράπτωμα κάποιου μέλους της ίδιας ομάδας;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 1^{ος} διαιτητής πρέπει να προσπαθεί να προλαμβάνει μια ομάδα από το να φτάσει στην κλίμακα τιμωριών. Όμως, την πρώτη φορά που συμβεί μια καθαρή περίπτωση προσβλητικής συμπεριφοράς, ο διαιτητής πρέπει να αποβάλλει τον παίκτη χωρίς προηγούμενη τιμωρία. Οι τιμωρίες κακής συμπεριφοράς είναι αυστηρά προσωπικές και δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προηγούμενες τιμωρίες που δόθηκαν σε άλλο μέλος της ίδιας ομάδας. Συνεπώς, ο 1^{ος} διαιτητής μπορεί να απευθύνει προειδοποιήσεις ή ποινές σε άλλα μέλη της ομάδας μετά την αποβολή. Καν. 21</p>
<p>6.8 Κατά το χαιρετισμό μετά τον αγώνα, ο αρχηγός της μιας ομάδας είχε μια πολύ αντιαθλητική συμπεριφορά προς τον 1^ο διαιτητή, η οποία στη διάρκεια του αγώνα θα προκαλούσε μια τιμωρία. Ποια είναι η σωστή διαδικασία από τον 1^ο διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο παίκτης πρέπει να τιμωρηθεί με κάποιο τρόπο. Διάφορες εθνικές ομοσπονδίες μπορεί να δίνουν ειδικές οδηγίες για τέτοιες περιπτώσεις. Όμως, για διοργανώσεις της FIVB, από τη στιγμή που ο αγώνας δεν θεωρείται ότι λήγει με το τελευταίο σφύριγμα των διαιτητών, η συμπεριφορά του αρχηγού πρέπει να αναφερθεί στην Αγωνόδικο Επιτροπή και οι λεπτομέρειες της συμπεριφοράς του να καταγραφούν στις Παρατηρήσεις του φύλλου αγώνα. Η Επιτροπή Ελέγχου της FIVB έχει στη διάθεσή της μια σειρά τιμωριών, συμπεριλαμβανόμενης και της αποβολής από τη διοργάνωση. Η συμμετοχή ή όχι των αθλητών σε επόμενους αγώνες θα κριθεί από τους ειδικούς κανονισμούς της διοργάνωσης.</p>
<p>6.9 Ο παίκτης Νο 7 έχει αντικατασταθεί από το Λίμπερο και κάθεται στον πάγκο. Διαμαρτύρεται φωναχτά για μια απόφαση του διαιτητή. Ο 1^{ος} διαιτητής τον τιμωρεί με ποινή. Ο παίκτης δεν σταμάτησε αυτή τη συμπεριφορά και χειροκρότησε το διαιτητή και αυτός τον τιμωρεί με αποβολή. Ο παίκτης συνεχίζει την ίδια συμπεριφορά και τιμωρείται με αποκλεισμό. Ποια είναι η σωστή διαδικασία;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο παίκτης που αποβάλλεται ή αποκλείεται πρέπει να αλλαχτεί άμεσα. Άρα πρέπει να αντικαταστήσει το Λίμπερο και να γίνει κανονική αλλαγή. Αν αυτό δεν είναι δυνατό, η ομάδα μένει με μόνο 5 κανονικούς παίκτες και θεωρείται ελλιπής. Το σκορ τη στιγμή της αποβολής (ή του αποκλεισμού) πρέπει να καταγραφεί. Καν. 6.4.3, 15.8</p>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΟΙ ΔΙΑΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥΣ

<p>7.1 Ο προπονητής μιας ομάδας μιλούσε και αποσπούσε την προσοχή του σημειωτή κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Ο 2^{ος} διαιτητής είπε στον προπονητή να μην παρεμποδίζει το σημειωτή. Είναι σωστή η ενέργεια του 2^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Μολονότι μόνο ο 1^{ος} διαιτητής μπορεί επίσημα να δώσει προειδοποίηση ή ποινή σε έναν προπονητή, παίκτη ή άλλο μέλος της ομάδας, αν ο 2^{ος} διαιτητής πιστεύει ότι χρειάζεται μια προειδοποίηση, πρέπει να ενημερώσει τον 1^ο διαιτητή, ο οποίος πρέπει να ενεργήσει. Καν. 23.3.2.2. Όμως, στο πνεύμα της τέχνης της διαιτησίας, αν τέτοιες καταστάσεις μπορούν να επιλυθούν από το 2^ο διαιτητή με μια λέξη, θα είναι προς όφελος του παιχνιδιού να μην σταματήσει για να δοθούν τιμωρίες.</p>
<p>7.2 Ο 2^{ος} διαιτητής ενημέρωσε τον 1^ο ότι ένας αναπληρωματικός παίκτης καθόταν στο δάπεδο στο χώρο προθέρμανσης αντί να είναι όρθιος ή να προθερμαίνεται. Ο 1^{ος} διαιτητής έδωσε προειδοποίηση για ελαφρύ παράπτωμα και υποχρέωσε τον παίκτη να σηκωθεί. Είναι σωστή η ενέργεια του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όχι. Οι παίκτες δεν είναι υποχρεωμένοι να είναι όρθιοι στο χώρο προθέρμανσης. Από την άλλη, οι παίκτες δεν μπορούν να καθονται σε πάγκους, καρέκλες, κάγκελα ή τοίχους μέσα στη ζώνη προθέρμανσης. Η ζώνη προθέρμανσης έχει καθοριστεί για την προετοιμασία των παικτών να αγωνιστούν. Καν. 4.2.1, 4.2.3, 24.2.4, 24.2.5</p>
<p>7.3 Ένας προπονητής πλησίασε το σημειωτή και τον ρώτησε πόσα τσίμ-άουτ έχει πάρει η αντίπαλη ομάδα. Ποια είναι η σωστή απάντηση από το σημειωτή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο σημειωτής δεν πρέπει να απαντήσει στον προπονητή. Γενικά, οι προπονητές δεν επιτρέπεται να ρωτούν τους σημειωτές για καμία πληροφορία. Όμως, αν υπάρχει ηλεκτρονικός πίνακας σκορ, αλλά δεν φαίνεται ο αριθμός των κανονικών διακοπών αγώνα, οι προπονητές έχουν το δικαίωμα να ρωτήσουν το σημειωτή για αυτή την πληροφορία, αλλά μόνο για τη δική τους ομάδα και σε χρόνο που ούτε αποσπούν την προσοχή του σημειωτή ούτε καθυστερούν τον αγώνα. Καν. 25.2.2</p>
<p>7.4 Ο αρχηγός αγώνα μιας ομάδας ζήτησε επεξήγηση από τον 1^ο διαιτητή για ένα συμβάν στη διάρκεια του παιχνιδιού. Η εξήγηση φάνηκε να τον ικανοποιεί. Η ομάδα του έχασε τον αγώνα. Μετά το τέλος του αγώνα, ο αρχηγός της ομάδας προσπάθησε να υποβάλει μια ένσταση στο φύλλο αγώνα. Ο 1^{ος} διαιτητής αρνήθηκε. Ήταν σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Τη στιγμή του συμβάντος, ο αρχηγός αγώνα δεν έκανε καμιά αναφορά για ένσταση. Καν. 5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4</p>

<p>7.5 Σε έναν αγώνα το σκορ είναι 23-23 στο 3^ο σετ. Ο 2^{ος} διαιτητής δίνει «λάθος θέσεις» στη ομάδα 'Α', η οποία διαμαρτύρεται αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Στο επόμενο σερβίς, με το σκορ 24-23 υπέρ της ομάδας 'Β', ο 2^{ος} διαιτητής δίνει ξανά «λάθος θέσεις» στην ομάδα 'Α' και το σετ πηγαίνει στην ομάδα 'Β'. Ξανά ο αρχηγός αγώνα της ομάδας 'Α' διαμαρτύρεται και στους δύο διαιτητές. Μετά από μικρή συζήτηση, ο 1^{ος} διαιτητής συμφωνεί ότι και οι δύο προηγούμενες αποφάσεις ήταν λανθασμένες. Όμως, ο 1^{ος} διαιτητής δηλώνει ότι το σετ έληξε και δεν μπορεί να γίνει καμιά διόρθωση. Παρ' όλες τις διαμαρτυρίες, ο διαιτητής συνέχισε τον αγώνα με το 4^ο σετ. Ο αρχηγός της ομάδας 'Α' κατέγραψε επίσημα ένσταση στον τέλος του αγώνα. Ήταν σωστή η ενέργεια του 1^{ου} διαιτητή;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφασή του ήταν λάθος. Οι διαιτητές επιτρέπεται να διορθώνουν τις αποφάσεις τους που αφορούν εφαρμογή των κανονισμών. Ο 1^{ος} διαιτητής έπρεπε να διορθώσει το προφανές λάθος και να αρχίσει ξανά τον αγώνα από το 23-23 του 3^{ου} σετ. Σε Παγκόσμιες Διοργανώσεις της FIVB, η Επιτροπή Ελέγχου θα διόρθωνε αυτό το προφανές λάθος.</p>
<p>7.6 Ο προπονητής πάτησε το κουδούνι και ζήτησε τάιμ-άουτ. Ο 2^{ος} διαιτητής ενστικτωδώς σφύριξε, αλλά μετά κατάλαβε ότι η ομάδα είχε ήδη πάρει και τα δύο τάιμ-άουτ που δικαιούται στο σετ. Μετά κάνει νόημα στις ομάδες να παραμείνουν εντός του κυρίως αγωνιστικού χώρου και δεν χρεώνει την ομάδα Α με «αντικανονικό αίτημα», επειδή η καθυστέρηση ήταν ελάχιστη. Την ίδια στιγμή ο προπονητής έκανε χειροσήμανση ζητώντας αλλαγή παίκτη. Ο 2^{ος} διαιτητής απέρριψε το αίτημα ως αντικανονικό και ο αγώνας συνεχίστηκε. Χειρίστηκε σωστά αυτή την κατάσταση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Η απόφαση του 2^{ου} διαιτητή ήταν λάθος. Αυτός δίνει έγκριση για τις διακοπές του αγώνα και ελέγχει τον αριθμό τους. Όταν ο 2^{ος} διαιτητής σφύριξε στο αίτημα του προπονητή, θα έπρεπε να ξέρει ότι η ομάδα Α δεν είχε άλλο τάιμ-άουτ και έπρεπε απλά να απορρίψει το αίτημα χωρίς να σφυρίξει. Από τη στιγμή που υπήρξε μόνο στιγμιαία καθυστέρηση, ο 2^{ος} διαιτητής πιθανώς έκρινε σωστά και επιτάχυνε τη συνέχιση του παιχνιδιού χωρίς άλλες συνέπειες. Από την άλλη, το αίτημα για αλλαγή ήταν το μόνο τέτοιο αίτημα που έγινε στη διακοπή μεταξύ δύο φάσεων. Το αίτημα για αλλαγή θα έπρεπε να επιτραπεί ως κανονική αλλαγή. Καν. 15.1, 15.2.1, 15.11, 16.1, 16.2, 24.2.6, 24.2.7</p>

<p>7.7 Στην αρχή του 5^{ου} σετ, ο προπονητής της ομάδας 'Α' δίνει το χαρτάκι θέσεων. Ο 1^{ος} διαιτητής σφυρίζει να μπουν οι ομάδες στο γήπεδο. Οι παίκτες της ομάδας 'Α' παίρνουν τις θέσεις τους, ενώ οι παίκτες της ομάδας 'Β' είναι ακόμα μαζεμένοι γύρω από τον προπονητή τους στον πάγκο. Ο 1^{ος} διαιτητής τους σφυρίζει ξανά για να πάρουν τις θέσεις τους. Ο προπονητής της ομάδας 'Β' προφανώς παρατηρεί τους αντίπαλους στις θέσεις τους και μετά δίνει το χαρτάκι θέσεων στο 2^ο διαιτητή. Ο 1^{ος} διαιτητής τιμωρεί την ομάδα την ομάδα 'Β' με «προειδοποίηση καθυστέρησης». Ο προπονητής της ομάδας 'Α' διαμαρτυρήθηκε στην Επιτροπή Ελέγχου ότι η ομάδα 'Β' θα έπρεπε να τιμωρηθεί για «αναιδή συμπεριφορά» και η ομάδα του να κερδίσει έναν πόντο. Ποια είναι η σωστή απόφαση σε αυτή την περίπτωση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο 1^{ος} διαιτητής έκανε ένα λάθος στην αρχή να ζητήσει από την ομάδα 'Α' να μπει στο γήπεδο, πριν ο προπονητής της ομάδας 'Β' δώσει το χαρτάκι θέσεων στο 2^ο διαιτητή. Από τη στιγμή που η ομάδα 'Α' είχε πάρει θέσεις, η προειδοποίηση καθυστέρησης που δόθηκε ήταν πιθανώς σωστή. Από την άλλη, αν ήταν ξεκάθαρο ότι ο προπονητής της ομάδας 'Β' εκμεταλλεύτηκε την κατάσταση, η Επιτροπή Ελέγχου θα έπρεπε να αποφασίσει αναιδή συμπεριφορά σε βάρος του προπονητή της 'Β' και η ομάδα 'Α' να κερδίσει τον πόντο και το σερβίς.</p>
<p>7.8 Κατά τη διάρκεια ενός τάιμ-άουτ ο προπονητής μάζεψε όλη την ομάδα στην πολύ πίσω άκρη της ελεύθερης ζώνης, κοντά στη περιοχή προθέρμανσης. Οι διαιτητές δεν έκαναν κάτι για να το εμποδίσουν. Είναι σωστό;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ο Καν. 15.4.2 λέει ότι οι παίκτες πρέπει «να πάνε στην ελεύθερη ζώνη κοντά στους πάγκους τους» στη διάρκεια του τάιμ-άουτ. Συνεπώς ο 2^{ος} διαιτητής έπρεπε να πει στην ομάδα να πάει κοντά στον πάγκο της. Καν. 15.4.2</p>
<p>7.9 Μετά από μια φάση, οι παίκτριες έψαχναν να βρουν ένα υγρό σημείο από ιδρώτα στο δάπεδο. Ο βοηθός προπονητή έφτασε μέχρι την πλάγια γραμμή για να τις βοηθήσει. Ο 1^{ος} διαιτητής κάλεσε την αρχηγό αγώνα και της είπε να πει στον βοηθό προπονητή να μείνει στον πάγκο. Ήταν σωστή η απόφασή του;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Ναι. Ο βοηθός προπονητή επιτρέπεται να κάθεται στον πάγκο και δεν μπορεί να επεμβαίνει στον αγώνα. Μόνο ο προπονητής μπορεί να περπατά κοντά στη πλάγια γραμμή πίσω από τη γραμμή προπονητή. Καν. 5.2.3.4, 5.3.1</p>

7.10

Μετά από μια φάση, ένας προπονητής ρωτάει το 2^ο διαιτητή αν ο παίκτης του που σερβίρει είναι ο σωστός. Ο διαιτητής έλεγξε τη σειρά περιστροφής με το σημειωτή και του απάντησε ότι ετοιμαζόταν να σερβίρει ο σωστός παίκτης. Ο 1^{ος} διαιτητής συνέχισε τον αγώνα. Είναι σωστή αυτή η διαδικασία από τους διαιτητές;

Απάντηση / Εξήγηση:

Όχι. Το μόνο μέλος της ομάδας που επιτρέπεται να μιλάει με τους διαιτητές είναι ο αρχηγός αγώνα. Άρα, ο προπονητής δεν έχει δικαίωμα να μιλήσει στο 2^ο διαιτητή. Ο 1^{ος} διαιτητής θα έπρεπε να έχει καλέσει τον αρχηγό αγώνα και να του ζητήσει να υπενθυμίσει στον προπονητή ότι δεν μπορεί να ρωτάει τους διαιτητές.

Καν. 5.1.2**7.11**

Ο προπονητής της ομάδας 'B' ζητάει τάιμ-άουτ και ο 2^{ος} διαιτητής το σφυρίζει.

Ο 1^{ος} δεν ακούει το σφύριγμα και σφυρίζει για να κάνει σερβίς η ομάδα 'A'.

Ο 2^{ος} διαιτητής σφυρίζει ξανά για να επιτρέψει το ζητούμενο τάιμ-άουτ. Μέσα στη σύγχυση, ο 1^{ος} διαιτητής χρεώνει με προειδοποίηση καθυστέρησης την ομάδα 'B'.

Αργότερα στο ίδιο σετ, ένας παίκτης της ομάδας 'B' τιμωρείται με καθυστέρηση. Αυτή η δεύτερη τιμωρία καθυστέρησης στον αγώνα για την ομάδα 'B', ήταν ποινή καθυστέρησης και πόντος στην ομάδα 'A'. Ήταν ο 24^{ος} πόντος και τελικά η ομάδα 'A' κέρδισε τον αγώνα.

Η ομάδα 'B' διαμαρτυρήθηκε έντονα για αυτές τις τιμωρίες καθυστέρησης. Ήταν δικαιολογημένες οι διαμαρτυρίες;

Απάντηση / Εξήγηση:

Η ομάδα 'B' διαμαρτυρήθηκε δικαιολογημένα. Σε περιπτώσεις όπου μεταξύ των διαιτητών υπάρχει σαφής ασυνεννοησία, η ομάδα δεν πρέπει να τιμωρείται. Άρα η πρώτη προειδοποίηση καθυστέρησης ήταν πιθανώς αδικαιολόγητη.

Κατ' επέκταση, στο δεύτερο περιστατικό θα δινόταν μόνο προειδοποίηση καθυστέρησης και η ομάδα 'B' δεν θα διαμαρτυρόταν.

Από την άλλη, η ομάδα 'B' θα έπρεπε να δηλώσει ότι επιφυλάσσεται να κάνει ένσταση τη στιγμή της πρώτης τιμωρίας για καθυστέρηση. Αφού αυτό δεν έγινε, έχασαν το δικαίωμα για ένσταση στις αποφάσεις του 1^{ου} διαιτητή.

Καν. 5.1.2.1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

<p>8.1 Κατά τη διάρκεια ενός αγώνα, η ομάδα 'Α' έπαιζε πολύ δυνατά και γρήγορα. Η ομάδα 'Β' σκόπιμα επιβράδυνε το ρυθμό του αγώνα της 'Α'. Πώς πρέπει να αντιδράσει ο διαιτητής;</p>	<p>ΑΡΧΗ: Ο «ρυθμός» ("tempo") είναι ένα πολύ λεπτό στοιχείο στο βόλεϊ. Κάθε ομάδα έχει το δικό της βέλτιστο ρυθμό παιχνιδιού. Ο ρυθμός δεν είναι στους κανονισμούς, αλλά ο έλεγχος του είναι ένα από τα βασικά στοιχεία της απόδοσης ενός καλού διαιτητή. Ένας κατάλληλος ρυθμός θα επιτρέψει να παιχτεί ο αγώνας σε υψηλό επίπεδο. Από την άλλη, ο διαιτητής πρέπει να κρατήσει τον αγώνα σε ένα σταθερό ρυθμό μέσα στη φυσιολογική ροή του παιχνιδιού. Ο διαιτητής δεν πρέπει ποτέ να επιτρέψει καμιά εξωτερική επίδραση να καθυστερεί τη ροή ενός καλού αγώνα και να καταστρέφει την καλή απόδοση κάποιων από τις ομάδες. Είναι άλλη μια «τέχνη» της διαιτησίας.</p>
<p>8.2 Σ' έναν αγώνα, μια πετσέτα για το σκούπισμα του δαπέδου πέφτει από την εμφάνιση μιας παίκτριας της ομάδας 'Β' στο πάτωμα ανάμεσα στις μπλοκέρ της ομάδας 'Α'. Το παιχνίδι συνεχίστηκε και η ομάδα 'Α' κέρδισε τη φάση. Ποια είναι η σωστή αντιμετώπιση σε αυτή την περίπτωση;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Είναι στην κρίση του 1^{ου} διαιτητή να αποφασίσει σε τι βαθμό επηρέασε η πετσέτα το παιχνίδι. Από τη στιγμή που η πετσέτα έπεσε ανάμεσα σε ενεργές μπλοκέρ των αντιπάλων, η πετσέτα ήταν δυνατόν να επηρεάσει την κατάληξη της φάσης και πιθανώς να προκαλέσει τραυματισμό. Αν, κατά την κρίση του 1^{ου} διαιτητή, η κατάσταση είναι επικίνδυνη, πρέπει να σταματήσει το παιχνίδι άμεσα και να δώσει επανάληψη. Αν, από την άλλη, η φάση τελειώσει και η πεσμένη πετσέτα δεν έχει καμιά επιρροή στην κατάληξη της, τότε δεν χρειάζεται επανάληψη. Αν αυτό είχε γίνει σκόπιμα ή επαναλαμβανόταν, τότε άλλες τιμωρίες θα επιβάλλονταν. Καν. 17.2</p>
<p>8.3 Στο 3^ο σετ, τα φώτα στο κλειστό γυμναστήριο σβήνουν. Στη διάρκεια αυτού του σετ, ένας παίκτης της αρχικής εξάδας μιας από τις ομάδες είχε αποκλειστεί από τον αγώνα. Ο αγώνας συνεχίστηκε σε άλλο γήπεδο. Ο Καν. 17.3.2.2 λέει ότι το σετ που έχει διακόπηκε ακυρώνεται και επαναλαμβάνεται με τα ίδια μέλη των ομάδων και με τις ίδιες αρχικές σειρές περιστροφής. Ποια είναι η σωστή αντιμετώπιση για τη χρησιμοποίηση του αποκλεισμένου παίκτη στο 3^ο σετ όταν αυτό άρχισε ξανά;</p>	<p>Απάντηση / Εξήγηση: Όταν ένα τέτοιο σετ παίζεται ξανά, κανένας παίκτης που έχει αποβληθεί ή αποκλειστεί δεν επιτρέπεται να συμμετέχει. Ένας άλλος παίκτης που ήταν στη σύνθεση της ομάδας και όχι στην αρχική περιστροφή του σετ θα πάρει τη θέση του. Επιπλέον, όλες οι άλλες τιμωρίες που έχουν καταγραφεί στο φύλλο αγώνα μέχρι τη στιγμή που έσβησαν τα φώτα, συνεχίζουν να ισχύουν και στο νέο σετ.</p>

8.4

Κατά τη διάρκεια του 2^{ου} σετ, το σκορ στον πίνακα που βλέπουν οι θεατές δεν είναι σωστό.

Αμέσως, ο προπονητής της ομάδας 'Α' διαμαρτύρεται στο σημειωτή, στο διαιτητή και στην Επιτροπή Ελέγχου, συνεπικουρούμενος από τον Αρχηγό Αποστολής που έφτασε στο τραπέζι της Επιτροπής Ελέγχου από τις θέσεις των θεατών.

Ο 1^{ος} διαιτητής καλεί την αρχηγό αγώνα της 'Α' και της εξηγεί ότι τιμωρεί τον προπονητή της με ποινή για αναιδή συμπεριφορά. Παρά το ότι είναι υποχρεωμένη, δεν ενημερώνει τον προπονητή της. Μέσα στη σύγχυση, ο 2^{ος} διαιτητής δεν είδε την τιμωρία και η ποινή δεν καταγράφηκε στο φύλλο αγώνα.

Εκείνη την ώρα, τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου, χωρίς να ενημερώσουν ότι συγκαλέσαν μια Σύσκεψη Κριτών, αποφάσισαν ότι το σκορ στον πίνακα δεν ήταν σωστό. Επίσης ο σημειωτής ήταν λάθος, αλλά ο βοηθός σημειωτής συμφώνησε με τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου και με τον προπονητή της 'Α'. Το σκορ διορθώθηκε και το παιχνίδι συνεχίστηκε χωρίς καμιά αναφορά για το περιστατικό να καταγραφεί στο φύλλο αγώνα. Πώς θα έπρεπε να γίνει ο χειρισμός αυτού του περιστατικού;

Απάντηση / Εξήγηση:

Το αρχικό λάθος ήταν αυτό του σημειωτή.

Καν. 25.2.2.1

Το δεύτερο ήταν από το χειριστή του πίνακα του σκορ. Το τρίτο ήταν αυτό του βοηθού σημειωτή γιατί δεν έλεγξε με τον επίσημο σημειωτή για να είναι σίγουροι ότι συμφωνούν και οι δύο.

Καν. 26.2.2.5

Ο 1^{ος} διαιτητής, μέσω του 2^{ου}, θα έπρεπε να σιγουρευτεί ότι η ποινή καταγράφηκε στο φύλλο αγώνα.

Καν. 25.2.2.6

Η αρχηγός αγώνα όφειλε να ενημερώσει τον προπονητή της για την τιμωρία και αφού δεν το έκανε, έπρεπε να τιμωρηθεί.

Καν. 21

Η Επιτροπή Ελέγχου έκανε λάθος που επέτρεψε στον Αρχηγό Αποστολής να πλησιάσει στο τραπέζι της. Ο Πρόεδρος της Αγωνόδικου Επιτροπής έπρεπε να σταματήσει τον αγώνα και να συγκαλέσει Σύσκεψη Κριτών, ώστε να επιλυθεί το θέμα με το σκορ. Είναι υποχρεωτικό ο Πρόεδρος της Αγωνόδικου Επιτροπής να συμπεριλάβει τον 1^ο διαιτητή και τον Παρατηρητή Διαιτησίας στη Σύσκεψη Κριτών. Μπορεί να καλέσουν και το 2^ο διαιτητή, αλλά αυτός δεν έχει ψήφο στην τελική απόφαση. Κι άλλα άτομα με πληροφορίες για το θέμα μπορούν να τις καταθέσουν στη Σύσκεψη Κριτών αν τους ζητηθεί.

Βλ. Οδηγίες και Κανονισμοί Διαιτησίας**Καν. 25.2.2.6, 25.2.2.7****8.5**

Μετά από κακή υποδοχή παίκτη της ομάδας 'Α', η μπάλα κατευθύνεται στον χώρο έξω από την αντένα προς την ελεύθερη ζώνη της 'Β'. Ο πασαδόρος της 'Α' κυνηγάει την μπάλα προς την αντίπαλη ελεύθερη ζώνη περνώντας και το 2^ο διαιτητή. Όταν περνάει το στυλοβάτη και το 2^ο διαιτητή, ο πασαδόρος αρπάζει το στυλοβάτη για να μπορέσει να στρίψει τόσο γρήγορα ώστε να φτάσει στη μπάλα. Ο διαιτητής άφησε το παιχνίδι να εξελιχθεί. Ήταν σωστή αντιμετώπιση από τον 1^ο διαιτητή;

Απάντηση / Εξήγηση:

Ναι. Από τη στιγμή που ο πασαδόρος δεν ήταν σε επαφή με το στυλοβάτη την ώρα που χτυπούσε τη μπάλα, το παίξιμο ήταν κανονικό. Το παίξιμο ήταν και κανονικό και θεαματικό.

Καν. 9.1.3

8.6

Στην έναρξη του 4^{ου} σετ η ομάδα 'Α' είχε τον παίκτη Νο 11 στη θέση 6 αντί του Νο 15 που ήταν γραμμένος στο χαρτάκι θέσεων. Κατά τον έλεγχο, ο 2^{ος} διαιτητής δεν κατάλαβε τη διαφορά. Αμέσως μετά τον έλεγχο, ο Νο 11 αντικαταστάθηκε από το Λίμπερο. Αργότερα, ο παίκτης Νο 11 αντικατέστησε το Λίμπερο. Στο πρώτο ΤΤΟ το σκορ ήταν 8-5 υπέρ της ομάδας 'Α'. Μετά το ΤΤΟ, ο παίκτης Νο 11 ήταν έτοιμος να σερβίρει. Ο 2^{ος} διαιτητής σφυρίζει για λάθος παίκτη στην εξάδα και αρχίζει να εξηγεί το σφάλμα στον αρχηγό αγώνα και στον προπονητή. Η συζήτηση κράτησε κάπως και κατέβηκε και ο 1^{ος} διαιτητής από τη σκάλα.

Μετά από έλεγχο στο φύλλο ελέγχου Λίμπερο, ήταν φανερό ότι ο παίκτης Νο 11 ήταν στον αγώνα από την αρχή του σετ. Έτσι ο 1^{ος} διαιτητής αποφάσισε να αφαιρέσει όλους τους πόντους της ομάδας 'Α'. Οι πόντοι της ομάδας 'Β' παρέμειναν και κέρδισαν το σερβίς με το σκορ 5-0 υπέρ τους. Μερικές φάσεις αργότερα, όταν η ομάδα 'Β' προηγούνταν με 8-5, δόθηκε ξανά ΤΤΟ. Ήταν σωστή η διαδικασία από τους διαιτητές;

8.7

Ο διαιτητής δίνει τη μπάλα στην ομάδα 'Β' για να κάνει το επόμενο σερβίς. Αμέσως, η ομάδα κάνει αλλαγή τον παίκτη Νο 1 με τον παίκτη Νο 9. Εντωμεταξύ ο 1^{ος} διαιτητής αλλάζει την απόφασή του μετά από υπόδειξη του επόπτη και δίνει τη φάση στην ομάδα 'Α'. Μόλις το αντιλαμβάνεται, ο προπονητής της ομάδας 'Β' ζητάει να ακυρωθεί η αλλαγή των παικτών και να επανέλθει στην προηγούμενη εξάδα. Ο 2^{ος} διαιτητής το επέτρεψε και ο αγώνας συνεχίστηκε με την «αρχική» (πριν την αλλαγή) εξάδα για την ομάδα 'Β'. Ήταν σωστή η διαδικασία;

Απάντηση / Εξήγηση:

Είναι μια περίπλοκη κατάσταση με διάφορα λάθη.

Το πρώτο λάθος έγινε στην αρχή του σετ. Η σειρά περιστροφής της ομάδας 'Α' δεν ήταν σύμφωνη με το χαρτάκι θέσεων και ο 2^{ος} διαιτητής δεν είδε τη διαφορά.

Το δεύτερο λάθος έγινε μετά το ΤΤΟ. Στην ομάδα 'Β' έπρεπε να δοθεί ένας επιπλέον πόντος για τις λάθος θέσεις της ομάδας 'Α', ώστε το σκορ έπρεπε να είναι 6-0 υπέρ της ομάδας 'Β'.

Το τρίτο λάθος ήταν που δόθηκε δεύτερο ΤΤΟ, όταν η ομάδα 'Β' έφτασε στον 8^ο πόντο.

Αν υπήρχε Επιτροπή Ελέγχου, ο Πρόεδρος της Αγωνόδικου Επιτροπής έπρεπε επίσης να ελέγξει τη σειρά περιστροφής και να επέμβει για να διορθώσει την κατάσταση.

Μια ένσταση της ομάδας 'Β', θα δημιουργούσε τις συνθήκες για μια Σύσκεψη Κριτών για να δοθεί ο πόντος του σφάλματος που ξέφυγε από το διαιτητή.

Απάντηση / Εξήγηση:

Από τη στιγμή που ο 1^{ος} διαιτητής άλλαξε την απόφασή του, η οποία ήταν και ο λόγος της αλλαγής της ομάδας 'Β', στο πνεύμα του αγώνα, το αίτημα του προπονητή μπορεί να γίνει δεκτό. Η ομάδα δεν θα χρεωθεί καμιά αλλαγή.

8.8

Εκ παραδρομής, ο παίκτης Νο 6 της ομάδας 'Α' δεν είχε αναγραφεί στο φύλλο αγώνα. Πήρε μέρος στην προθέρμανση και στη διάρκεια του αγώνα ήταν στη ζώνη προθέρμανσης και στον πάγκο. Στη διάρκεια του 3^{ου} σετ άλλαξε τον παίκτη Νο 3. Οι διαιτητές και ο σημειωτής επέτρεψαν την αλλαγή.

Μετά την επόμενη φάση, ο σημειωτής κατάλαβε ότι το όνομα του παίκτη Νο 6 δεν ήταν γραμμένο στο φύλλο αγώνα.

Οι διαιτητές αποκατέστησαν την αλλαγή και ακύρωσαν τον πόντο που πήρε η ομάδα 'Α', όταν ο παίκτης Νο 6 ήταν στην εξάδα. Οι πόντοι της ομάδας 'Β' παρέμειναν και κέρδισε έναν επιπλέον πόντο και το σερβίς.

Ήταν σωστή η διαδικασία;

Απάντηση / Εξήγηση:

Ναι, ήταν σωστή.

Υπάρχουν κάποια λάθη σε αυτή την περίπτωση:

Αρχικά, ο προπονητής και ο αρχηγός θα έπρεπε να έχουν δει ότι ο παίκτης δεν ήταν γραμμένος στη σύνθεση της ομάδας όταν υπέγραψαν το φύλλο αγώνα.

Ύστερα, οι διαιτητές και ο σημειωτής θα έπρεπε να το έχουν δει αυτό το αργότερο κατά τη διάρκεια της επίσημης προθέρμανσης στο φιλέ.

Ο σημειωτής δεν έλεγξε τη σύνθεση της ομάδας στην αλλαγή.

Όταν το λάθος ανακαλύφθηκε, έπρεπε να αντιμετωπιστεί ως μια αντικανονική αλλαγή.

Παρ' όλα αυτά, αν αυτό συνέβαινε σε προηγούμενα τελειωμένο σετ, το σετ θα είχε χαθεί για αυτή την ομάδα. Όλοι οι πόντοι αυτής της ομάδας, από τη στιγμή που ο παίκτης Νο 6 μπήκε στην εξάδα, θα έπρεπε να ακυρωθούν και η αντίπαλη ομάδα θα έπαιρνε 25 πόντους.

Αν το λάθος είχε ανακαλυφθεί μετά το τέλος του αγώνα, ολόκληρος ο αγώνας θα είχε χαθεί για την ομάδα 'Α'.

Καν. 4.1.3, 4.2.2, 15.9